

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

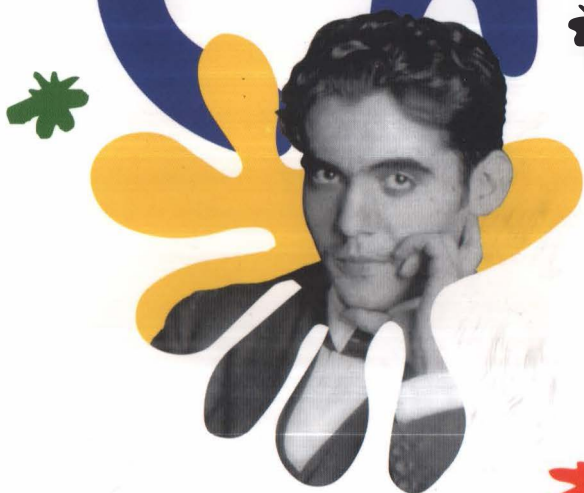
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

The logo for LOR features the letters 'LOR' in a bold, blue, rounded sans-serif font. A red crescent moon is positioned above the letter 'O'.



lorca

ALFA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

<https://rantey.com>

Bütün Oyunları 4

Kılıbık Kunduracı

*Bay Cristóbal ile Bayan Rosita'nın Acıklı Güldürüsü**Bay Cristóbal'in Kukla Oyunu | Beş Yıl Böyle Geçer*

FEDERICO GARCÍA LORCA (1898-1936)

Granada'nın tarım köyü Fuente Vaqueros'da doğmuştur, varlıklı bir çiftçi ailesinin beş çocuğunun en büyüğüdür. Küçükken geçirdiği hastalık ve getirdiği fiziksel sorunlar nedeniyle dört yaşına kadar yürüyemediği söylenir. Ailesi Granada'ya taşınınca önce Cizvit okulu, ardından Granada Üniversitesine gitmiştir. Hukukun yanı sıra felsefe, edebiyat ve müzik eğitimi de almıştır. 1919-1928 yılları arasında Madrid'te yaşamış, orada Salvador Dalí, Luis Buñuel ve Rafael Alberti gibi sanatçılarla tanışmıştır. 1918'de ilk kitabı *İzlenimler ve Görünümler* yayımlanmış, 1920'de ilk tiyatro eseri *Kelebeğin Laneti*'ni sahnelemiştir. Ailesi çiftçi olduğu için İspanya kırsalını iyi tanıyan Lorca, dadısından dinlediği geleneksel baladlar, masallar ve çingene hikâyeleriyle büyümüş, eğitim yıllarında İspanyol folklorunu araştırmış ve tüm bunları eserlerinde işlemiştir. Önce şiirleri, ardından tiyatro eserleri müthiş ilgi uyandırınca ün kazanmış, 1929 yılında New York'a davet edilmiş, bu deneyim onu derinden etkilemiştir. 1933'te Arjantin'e taşınarak orada kendi tiyatro eserlerini yönetmiştir. İspanya'ya döndüğünde aynı verimlilikle yazmaya devam etmiş ve La Barraca Üniversitesi Tiyatrosunun yöneticiliğini yapmıştır. Anti-faşist tutumu, sanatta ve politikada çağdaşlığı savunması, eşcinselliği nedeniyle de Katolik Kilisesiyle ters düşmesi Lorca'yı İspanyol İç Savaşındaki etnik-ideolojik temizliğin kurbanı haline getirmiş, 19 Ağustos 1936'da falanjistler tarafından kurşuna dizilerek Viznár yakınlarındaki bir zeytinlikteki toplu mezara gömülmüştür.

PINAR SAVAŞ

Saint-Benoit Lisesini, ardından Boğaziçi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümünü bitirdi. 1998 yılından beri İspanyolcadan çeviriler yapıyor. Çevirdiği başlıca yazarlar arasında G. Garcia Marquéz, Ernesto Sabato, Carlos Fuentes, Umberto Eco, Javier Marias, Alvaro Mutis, José Saramago, Julio Cortazár, Antonio Skármeta, Osvaldo Soriano, Paco Ignacio Taibo II, Rosa Regas, Maria Barbal, Almudeña Grandes sayılabilir.

Bütün Oyunları 4

Kılıbık Kunduracı

Bay Cristóbal ile Bayan Rosita'nın Acıklı Güldürüsü

Bay Cristóbal'in Kukla Oyunu

Beş Yıl Böyle Geçer

© 2016, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın Türkçe yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Genel Müdür Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu

Kitap Editörü Seda Çakmakcıoğlu Şan

Kapak Tasarımı Füsun Turcan Elmasoğlu

ISBN 978-605-171-379-3

1. Basım: Ocak 2018

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftelhavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa-İstanbul

Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Sertifika no: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34410 Cağaloğlu-İstanbul

Tel: (0212) 511 53 03 (pbx) Faks: (0212) 519 33 00

www.alfakitap.com - info@alfakitap.com

Sertifika no: 10905

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

FEDERICO GARCÍA LORCA
BÜTÜN OYUNLARI 4



İspanyolca Aslından Çeviren:
PINAR SAVAŞ

ALFA | EDEBİYAT

KILIBİK KUNDURACI

İki Perdelik Fars

Kişiler:

KUNDURACI'NIN KARISI (KK)

KIRMIZI KOMŞU

MOR KOMŞU

KARA KOMŞU

YEŞİL KOMŞU

SARI KOMŞU

1. SOFU

2. SOFU

PAPAZ YARDIMCISI

YAZAR

KUNDURACI

ÇOCUK

BELEDİYE BAŞKANI (BB)

BAY MIRLO

KUŞAKLI DELİKANLI (KD)

ŞAPKALI DELİKANLI (ŞD)

KIRMIZI KOMŞUNUN KIZLARI

KOMŞULAR, SOFULAR, PAPAZLAR VE KÖY

HALKI

PROLOG

Gri perde.

Yazar görünür. Hızla sahneye çıkar. Elinde bir mektup vardır.

YAZAR. Saygıdeğer izleyiciler... (*Duraklar.*) Hayır, saygıdeğer izleyiciler değil, hayır, sadece izleyiciler, yazar izleyicileri saygıdeğer bulmadığından değil, tam tersine, sadece bu sözcüğün arkasında korku nedeniyle belli belirsiz bir ürperiş, izleyicilerin oyuncuların temsil güçleri ve yazarın dehası karşısında cömert davranmaları için bir tür yakarış var da ondan. Oysa şair onlardan ihsan değil dikkat bekliyor, şairlerin tiyatro konusunda duydukları korkunun dikenli tel örgüsünü aşalı epey oldu çünkü. Bu saçma korku nedeniyle ve tiyatroculukta parasal kaygılar ön planda olduğu için şiir, sahnenin el ayak çekmiş ve örneğin bir ağacın bir duman bulutuna ya da üç tanecik balığın bir elin ve söylenen bir sözün aşkıyla midesi tamtakır kalabalıkları doyuracak üç milyonluk bir sürüye dönüşmesinden ürkmeyecek başka ortamlara kaçmış. Yazar da dram örneğini sıradan bir kunduracının hareketli yaşamına yerleştirmeye karar vermiş. Yazarın bir kunduracı karısı kılığına soktuğu bu şiirsel yaratık kimi

zaman bir ezginin, kimi zaman bir romansın havasına uyarak her yerde capcanlı, her yerde hevesle atan bir yürek gibi. Arada bir gemi azıya alır, ters davranışlar sergilerse izleyici alınmasın çünkü o sürekli bir mücadelenin içinde, onu kısıtıran gerçekle ve göze görünür gerçeğe dönüşüp duran fantaziyle boğuşuyor. (*Kunduracının Karısı'nın sesi duyulur. "Çıkmak istiyorum!"*) Geliyorum! Çıkmak için bu kadar sabırsız olma, çıkacaksın şimdi, ama öyle uzun kuyruklu, gerçekdışı görünen rengarenk tüylerle bezeli bir giysiyle değil, kunduracı karısının eski püskü urbasıyla. Duydun mu bunu? Kunduracı karısı kılığında. (*İçeriden kunduracının sesi gelir: "Sahneye çıkmak istiyorum!"*) Sus! (*Perde açılır ve loş sahne görünür.*) Kentlerde de böyle söker şafak, halk düşlerinin yarım dünyasını unutup pazarlara çıkar, tıpkı senin evinde, yani sahnede yaptığın gibi Kılıbık Kunduracı. (*Sahne yavaş yavaş aydınlanır.*) Başlayalım hadi, sen sokaktan evine geliyorsun. (*Tartışma sesleri duyulur. İzleyiciye.*) İyi akşamlar. (*İç tarafından yeşil bir ışıkla aydınlanan silindir şapkasını çıkartır, şapkayı biraz yan yatırınca içinden sular akar. Yazar izleyicilere biraz utanmış bir ifadeyle bakar, ama hemen ardından geri geri yürüyerek sahneden çıkar. Bunu yaparken bıyık altından gülmektedir.*) Özür dilerim baylar, bayanlar. (*Çıkar.*)

Birinci Perde

Kunduracının evi. Tezgâhı ve üzerinde araç gereçleri. Bembeyaz bir oda. Büyük bir pencere ve kapı. Arka planda gri küçük kapıların ve pencerelerin görüldüğü yine beyaz bir sokak. Sağda ve solda kapılar. Tüm bu sahneye bir ferahlık, tasasızlık ve en küçük ayrıntılara sinmiş neşe hâkim olmalıdır. Akşam üzerinin portakal renkli yumuşak ışığı sahneyi aydınlatır.

Perde kalkınca Kunduracının Karısı öfke içinde sokaktan gelir ve kapıda durur. Üzerinde cart yeşil bir elbise vardır, örgülü saçını iki büyük gülle süslemiştir. Hem kaba ve görgüsüz hem de sevecen ve yumuşak bir hali olmalıdır.

BİRİNCİ SAHNE

Önce Kunduracının Karısı, ardından bir çocuk.

KK. Sus, kopartırım dilini, o yılan dilini, çatal dilini!.. Sümsük! Sana ne! Canım istedi yaptım, cehennem ol karşımdan. Yıkıl! Yaylan! Hemen evine girmezsen seni yerlerde sürüklerim pasaklı engerek yılanı! Pencerelerinin ardında kulaklarını dikip de dinleyenler, hepiniz duyuyun diye söylüyorum bunları. Senin gibi gidip

de tek gözlüyle evleneceğime ihtiyarın biriyle evlenirim daha iyi! Daha fazla çenemi yormak istemiyorum, ne senin için ne de başkası, başkası, başkası için! (*Kapıyı çarparak içeri girer.*) Bunları adam yerine koyup konuştuğum suç benim! Bir saniye konuşulmaz... ama duyduğum suçluluk var ya, ben, ben ve ben... ben evimde şöyle... neredeyse kendim de inanmıyorum ya... kocamla olmalıydım. Kim böyle olacağını söyleyebilirdi ki, sarı saçım, siyah gözlerim, bu nasıl da nadir bir şeydir, bu endamla, bu boy posla, bu güzeller güzeli renklerle, gidip de böyle bir sünepeyle.... saçımı başımı yolmak istiyorum. (*Ağlamaya başlar. Kapı çalınır.*) Kim o? (*Kimse yanıt vermez. Kapı bir daha çalınır.*) Kim o? (*Öfkelenir.*)

İKİNCİ SAHNE

Kunduracının Karısı ve çocuk.

ÇOCUK. (*Korkuyla.*) Benim. Bir şey yok.

KK. (*Kapıyı açarak.*) Sen misin? (*Yumuşak, dokunaklı.*)

ÇOCUK. Evet teyze. Ağlıyor musun?

KK. Hayır, vızzzzzz diye ses çıkartan sinekler var ya, biri gözümü soktu.

ÇOCUK. Üflememi ister misin?

KK. Yok, oğlum, geçti. (*Onu okşar.*) Ne istiyorsun?

ÇOCUK. Bu rugan ayakkabıları getirdim, kocan beş liraya tamir edeceğini söylemiş. Büyük ablamın, güzel tenli olan, iki kemeri olan, bir gün birini takar beline, ertesi gün diğerini.

KK. Oraya bırak. Kocam ilgilenir.

ÇOCUK. Annem fazla çekiçlememesini tembih etti, çünkü rugan deri çok narinmiş, bozulmasını istemiyor.

KK. Anana söyle kocam işini bilir. O defneyle, birerle güzel bir yahni pişirmesini nasıl biliyorsa kocam da ayakkabı tamirini öyle bilir.

ÇOCUK. (*Yüzü asılır.*) Bana terslenme, bunu söylemiş olması benim suçum değil ki, ayrıca her gün güzelce derslerime çalışıyorum ben.

KK. (*Tatlılıkla*) Oğlum! Tatlım! Sana kızmadım. (*Onu öper.*) Bak bu minik kuklaya, hoşuna gitti mi? Sana vereyim o zaman.

ÇOCUK. Alırım, senin hiç çocuğun olmayacağını bildiğim için...

KK. Sana kim söyledi bunu?

ÇOCUK. Annem geçen gün konuşuyordu, Kunduracının Karısı'nın hiç çocuğu olmayacak dedi, kız kardeşlerimle vaftiz annem Rafaela da güldüler.

KK. (*Çok sinirlenmiştir.*) Çocuk ha! Bu işler belli olmaz, belki de hepsinden daha güzel, daha şanslı, daha onurlu çocuklarım olur, kim bilir, çünkü senin o anan var ya... şey... bak bunu bilmen gerek...

ÇOCUK. Kuklayı al, istemiyorum!

KK. (*Tepki göstererek.*) Hayır, hayır, senin olsun çocuğum... Sana bir şey demedim ki!

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Soldan kunduracı sahneye çıkar. Gümüş düğmeli kadife bir takım giymiştir, kısa pantolonludur, kravatı kırmızıdır. Tezgâhına gider.

KUNDURACI. Tanrı yardımcın olsun!

ÇOCUK. (*Korkmuştur.*) Kendinize dikkat edin. Sonra görüşürüz. İyi günler! *Deo gratias.* (*Koşarak sokağa çıkar.*)

KK. Hoşça kal çocuğum. Doğmamış olsaydım bu işler de, bu dertler de başıma gelmeyecekti. Ay, para, para! Seni icat edenin eli kırılsın, gözü kör olsun.

KUNDURACI. (*Tezgâhından.*) Kadın, neler söylüyorsun?

KK. Sana ne?

KUNDURACI. Her şeyden bana ne zaten. Buna katlanmam gerektiğini biliyorum artık.

KK. Ben de katlanıyorum... on sekiz yaşımdayım daha.

KUNDURACI. Bense... elli üç. Bu nedenle susuyorum ve seninle tatsızlık istemiyorum!.. Çok şey biliyorum ben!... Senin için çalışıyorum. Tanrı ne derse o olur.

KK. (*Kocasına sırtı dönüktür. Ona doğru döner, yumuşak, duygulanmış bir halde ilerler.*) Böyle deme be adam, böyle konuşma!..

KUNDURACI. Ama, ayy! Bari kırk yaşında olsaydım, kırk beşe de razıyım. (*Sinirle bir ayakka-bıyı çekiçler.*)

KK. (*Sertleşerek.*) O zaman senin hizmetçin olur-dum, öyle değil mi? Peki ya ben? Benim hiç kıy-metim yok mu?

KUNDURACI. Böyle yapma.

KK. Benim tazeliğim ve yüzüm dünyanın tüm para-sına bedel değil mi?

KUNDURACI. Sus be kadın, komşular duyacak!

KK. Vaftiz babam Manuel'in sözünü dinlediğim o ana lanet olsun, lanet olsun!

KUNDURACI. Sana limonata yapmamı ister misin?

KK. Ay, şapşal, şapşal, şapşal. (*Alnına vurur.*) Öyle iyi taliplerim vardı ki benim!

KUNDURACI. (*Ortamı yumuşatmak isteğiyle.*) Hep böyle denir.

KK. Denir mi? Herkes biliyor! Buralardaki en yakışıklı gençlerdi hem de. En çok da Emiliano hoşuma giderdi... Tanıştın onunla... kapkara bir ata binerdi, ponponlarla, minik aynacıklarla süslüydü eyeri, yuları, elinde kavak ahşabından sopası, mahmuzları pırıl pırıl bakırdan! Hele kışları giydiği o pelerin! Mavi kadifeydi, her yanında sırma işlemeler vardı.

KUNDURACI. Benim de öyle bir pelerinim vardı... güzel pelerinlerdi onlar.

KK. Senin de mi? Senin niye olsun ki!.. Ne hayaller kuruyorsun öyle? Senin gibi bir kunduracı hayatında giymemiştir öyle bir şeyi!..

KUNDURACI. Ama kadın, görmüyor musun ki...

KK. (*Kocasının sözünü keserek.*) Ayrıca başka delikanlılar da vardı peşimde... (*Kunduracı sertçe ayakkabıyı çekiçlemeye başlar.*) On sekizinde bir küçük bey vardı. Duydun mu? On sekizinde dedim! (*Kunduracı kaygıyla kımlıdır.*)

KUNDURACI. Ne yapalım? Ben de bir zamanlar on sekizimdeydim.

KK. Sen hayatında on sekiz yaşında olmadın!.. Olmuş olsaydın, bana doğru dürüst bir iki şey söylemeyi becerirdin... Bak göreceksin...

KUNDURACI. (*Öfkeyle vurarak.*) Susacak mısın sen? İstesen de istemesen de benim karımsın işte! Ben de senin kocanım! Ne üzerine giyecek

kılığın vardı ne de başının üzerinde dam! O sefillikten çekip aldım seni. Neden beni istedin o zaman! Başkasına varsaydın! Hayalperest, hayalperest, hayalperest!

KK. (*Yerinden kalkarak.*) Kapat çeneni! Açtırma ağzımı şimdi de işine bak! Yalan sanki! (*Başörtülü iki komşu gülümseyerek pencerenin önünden geçerler.*) Kim benim için o kadar başlık parası ödeyeceğini söyleyebilirdi ki, ihtiyar tilki! Hadi vur bana canın isterse, çekicini at kafama!

KUNDURACI. Ay, kadın, Tanrı aşkına rezalet çıkarma! Bak gelip geçenler var. (*İki komşu kadın yeniden pencerenin önünden geçerler.*)

KK. Kendimi yeterince rezil ettim ben. Salak, salak, salak! Tanrı o vaftiz babam Manuel'i kahretsin! Komşuların da belasını versin! Salak, salak, salak! (*Başına vurarak sahneden çıkar.*)

DÖRDÜNCÜ SAHNE

Kunduracı, Kırmızı Komşu ve Çocuk.

KUNDURACI. (*Bir aynaya bakarak ve kırıksıklarını sayarak.*) Bir, iki, üç, dört... ve bin. (*Aynayı kaldırır.*) Ama bunu hak ettim ben, evet bayım. Düşünelim bakalım: Benimle neden evlenmiş olsun ki? O kadar roman okuduktan sonra bunu

anlamış olmalıydım çoktan. Erkekler tüm kadınlardan hoşlanır, ama kadınlar tüm erkeklerden hoşlanmaz. O kadar da keyfim yerindeydi ki aslında! Tek suçlu ablam, tüm suç onun, tutturdu “Yalnız kalacaksın!” diye. Sanki ben bilmiyordum! Bu evlilik felaketim oldu benim, yıldırımlar çarpsın o ablamı, huzur içinde yatsın. (*Dışarıdan sesler duyulur.*) Kim o?

KIRMIZI KOMŞU. (*Pencerede belirir, heyecan içindedir. Yanında yine kırmızı giyimli iki kızı vardır.*) İyi akşamlar.

KUNDURACI. (*Başını kaşıyarak.*) İyi akşamlar.

KOMŞU. O karına söyle de biraz dışarı çıksın bakalım! Kızlar? Zırlamayı keser misiniz! Bakalım yüzüme de arkamdan konuştuğu kadar rahat konuşabilecek mi?

KUNDURACI. Ay komşum, gözümün nuru, Tanrı aşkına rezalet çıkarma ne olur! Ne yapmamı istersin ki? Ne olur halime anlayış göster: Tüm ömrüm boyunca evlenmekten korktum... çünkü evlenmek çok ciddi bir iş, sonra tuttum son anda... görüyorsun işte halimi.

KOMŞU. Yazık ettin kendine! Sana uygun birisiyle evleneydin ne iyi ederdin!... Her istediğini alabilirdin. Bu kızlar, mesela... ya da köyden bir başkası...

KUNDURACI. Evim ev değil artık, cehennem!

KOMŞU. İnsanın yüreği parçalanıyor! O kadar da iyi, herkesin takdirini toplayan bir hayat sürdükten sonra.

KUNDURACI. (*Karısı geliyor mu diye bakınır.*) Önceki gün... Paskalya için sakladığımız koca jambonu dilmiş, hepsini yedik. Dün bütün günü yumurta ve maydanoz çorbasıyla geçirdik. Söylendim biraz, ama ne fayda, sabah da arka arkaya üç bardak soğuk süt içirdi.

KOMŞU. Ne çekilmez karı!

KUNDURACI. Bu nedenle komşum, canımın içi, burada oyalanmaz da gidersen sana minnetter kalırım.

KOMŞU. Ay! Ablan sağ olsaydı! Sanki...

KUNDURACI. Görüyorsun işte... Giderken ayakka-bılarını da al, tamiri bitti. (*Soldaki kapıdan görünmeden tüm bu sahneyi izleyen Kunduracının Karısı başını uzatır.*)

KOMŞU. (*Yaltaklanarak.*) Ne kadar alacaksın bunlar için... pek dardayız.

KUNDURACI. Gönlünden ne koparsa... memnun kalın yeter ki.

KOMŞU. (*Kızlarıyla konuşarak.*) İki peseta uygun mudur?

KUNDURACI. Öyle uygun gördüysen!

KOMŞU. Haydi... Al bakalım, bir peseta...

KK. (*Öfkeyle sahneye fırlayarak.*) Hırsız! (*Kadınlar çığlık atarlar, korkmuşlardır.*) Bu adamı böyle soymaya hakkınız var mı? (*Kocasına dönerek.*) Sen de neden soydurtuyorsun kendini? Verin o pabuçları. On peseta vermedikçe burada kalacaklar!

KOMŞU. Sürüngen! Sürüngen!

KK. Ağzından çıkanı kulağın duysa iyi olur!

KIZLAR. Ay, gidelim buradan Tanrı aşkına!

KOMŞU. Kız almak konusunda çok becerikliymişsin gerçekten! Hayrını gör!

(*Hızla giderler. Kunduracının Karısı pencereyi ve kapıyı kapatır.*)

BEŞİNCİ SAHNE

Kunduracı ve karısı.

KUNDURACI. Bir dakika beni dinle.

KARISI. (*Hatırlayarak.*) Sürüngen ha!.. Sürüngen... Sürüngen... Ne?.. Ne?.. Ne?.. Ne diyeceksin?

KUNDURACI. Bak kızım. Tüm hayatım boyunca rezalekten uzak durmaya çalıştım. Bu benim için kaygı verici bir konu. (*Kunduracı devamlı tükürüğünü yutmaktadır.*)

KK. Senin keseni savunmak için öne atılmama rezalet deme cesaretini mi gösteriyorsun?

KUNDURACI. Dahasını söylemiyorum. Tıpkı kertenkelelerin soğuk sudan kaçındıkları gibi rezaletten kaçındım diyorum.

KK. (*Hızla.*) Kertenkele! Ayy, ne iğrenç!

KUNDURACI. (*Tüm sabrını kuşanmıştır.*) Beni kıskırttıkları, bana hakaret ettikleri de oldu, o kadar da korkak sayılmam, ama karıların diline düşeceğime, herkesin maskarası olacağıma çenemi tutarım daha iyi. Bildiğin gibi. Anlatabildim mi? Son sözüm budur.

KK. Öyle mi? Bunların benim için ne önemi var? Seninle evlendim, evin temiz pak değil mi? Yemeğin önüne gelmiyor mu? Yakaların, kollukların kola lanmıyor mu? Mineli, gümüş zincirli o güzelim saatini bir gece olsun kurmayı unuttum mu? Daha ne istiyorsun! Ben her şey olabilirim, ama köle değilim ve bugüne dek hep doğru bildiğimi yaptım.

KUNDURACI. Yok ya... Üç aydır evliyiz, seni mutlu etmek için didinip duruyorum, sen beni eleştirmekten başka bir şey yapmıyorsun. Şaka kaldıracak halim olmadığını görmüyor musun?

KK. (*Ciddi ve aynı zamanda hayal görür gibi.*) Mutlu etmek için, mutlu etmek için... Ama... (*Aniden.*) Nedir bu mutlu etmek? Beni mutlu etmek nedir sence?

KUNDURACI. Sen benim görmediğimi sanıyorsun ama görüyorum. Yapıp ettiğin her şeyin farkındayım ve artık burama geldi!

KK. (*Öfkeden kudurmuştur.*) Nerene gelip gelmediği umurumda bile değil, çünkü seni zerre kadar önemsemiyorum. Bunu da biliyorsun! (*Ağlamaya başlar.*)

KUNDURACI. Benimle biraz daha alçak sesle konuşamaz mısın?

KK. Bas bas bağırarak sokağı çın çın çınlatmamı hak ediyorsun sen!

KUNDURACI. Neyse ki bu yakında bir şekilde sona erecek. Nasıl bu kadar sabırlı davrandığıma kendim de şaşıyorum.

KK. Bugün yemek memek yok!.. Gidip başka yerde zıkkımlanabilirsin. (*Kunduracının Karısı öfkeden kudurmuş bir halde hızla çekip gider.*)

KUNDURACI. Yarın... (*Gülümseyerek.*) Belki senin de gidip başka yerde zıkkımlanman gerekebilir.

ALTINCI SAHNE

Ana kapıdan belediye başkanı girer. Koyu mavi giyimlidir, geniş bir pelerini vardır, elindeki uzun bastonu gümüş kakmalıdır. Üzerine basa basa ve büyük bir alayla konuşur.

BB. Yine mi iş başındasın?

KUNDURACI. Çalışıyorum Sayın Başkan.

BB. Kazancın da yerindedir!

KUNDURACI. Yetecek kadar. (*Kunduracı işine devam eder. Başkan meraklı bakışlarla odayı köşe bucak inceler.*)

BB. İyi değilsin sen.

KUNDURACI. (*Bakışlarımı işinden kaldırmadan.*)
Değilim.

BB. Karın mı?

KUNDURACI. (*Onaylayarak.*) Karım.

BB. (*Oturur.*) Senin yaşında evlenilir mi hiç!.. Senin yaşında insanın çoktan dul kalmış olması gerekir... en azından bir karıdan... Ben dört kere dulum: Rosa, Manuela, Visitación ve Enriqueta Gómez, son karımdı. Hepsi de iyi kadınlardı, dansa bayılırlar, temiz suyu severlerdi. Hepsi de hiç istisnasız defalarca bu sopayı tattı... Benim evimde... benim evimde hanım hanımcık dikiş dikilir ve şarkı söylenirdi.

KUNDURACI. Benim halimi görüyorsunuz işte. Karım... beni sevmiyor. Pencereden herkese laf yetiştiriyor, hatta Bay Mirlo'ya bile, kanım beynime sızıyor!

BB. (*Gülerek.*) Kıpır kıpır bir kız da ondan, bu doğul.

KUNDURACI. Ya, pek inandırıcı bu söylediğiniz...

Bence tüylerimi diken diken etmek için mahsus yapıyor bunları, çünkü benden nefret ediyor... Eminim. Başta yumuşak mizacımla, tatlı dille onu çekip  evirebilece imi sandım, arma anlar aldım. Mercan gerdanlıklar, fildi i tarak ıklar, renk renk kurdelalar, hatta çorap ba ları! Ama o ... O, o i te! Bildiğiniz gibi. Hiçbiri i e yaramadı.

BB. Sen de sensin! Kahretsin! Olanları izliyorum da bir erkeğin, kendini erkek olarak niteleyen birinin, bir değil seksen di iye söz geçirebilmesi gerek! Karın pencereden gelen geçenle konu uyorsa, karın sana rahat huzur vermiyorsa, bu sen istediğin için, sen idare etmesini bilmedi in için. Kadın dedi inin belini sıkacaksın, adımlarını sıkı atacak, sesini hep yüksek tutacaksın, hâlâ bildiğini okuyorsa da basacaksın sopayı. Bunun başka çaresi yoktur. Rosa, Manuela, Visitación ve son karım Enriqueta G mez sana bunu öbür dünyadan s yleyebilseler keşke, hepsinin orada olması tuhaf bir rastlantı değil mi?

KUNDURACI. Ya sorun ona s yleyemedi im bir  eyse... (*Ku kuyla bakar.*)

BB. (*Buyurgan.*) Neymi , bana söyle bakalım.

KUNDURACI. Bunun çok yakı ıksız olduğunun farkındayım... ama karıma   k değilim.

BB. Kahretsin.

KUNDURACI. Evet bayım. Kahretsin!

BB. O zaman büyük sahtekârmışsın, neden evlendin?

KUNDURACI. Sorunun üstüne bastınız. Bunu kendime bile açıklayamıyorum. Ablam, suç ablamın. “Yalnız kalacaksın, biliyorum... Ben yalnızlığın ne demek olduğunu bilirim...” Söylendi de söylendi... Başımın etini yedi... Param var, sağlığım yerinde, neden olmasın dedim ben de! Ah o eski yalnızlığım nasıl iyiymiş, nasıl huzurluymuş. Huzur içinde yatsın, yıldırım çarpsın o ablamı!

BB. Ama ilk başlarda harika görünüyordun.

KUNDURACI. Evet, bayım, harikaydım... Ama artık tahammülüm kalmadı. Bir kadının ne demek olduğundan bihabermişim. Siz de tutmuş dördünden söz ediyorsunuz! Benim bunca curcunayı kaldıracak yaşıma geçti.

KK. (*Dışarıda bağıra çağıra şarkı söylemeye başlar.*)

Ay, curcuna, curcuna,

İşte bitti şamata,

Hadi başlasın çarpışma!

KUNDURACI. Duydunuz işte. Hep böyle.

BB. Peki ne yapmak niyetindesiniz?

KUNDURACI. Çekip gitmek. (*Niyetini eliyle yaptığı jestle vurgular.*)

BB. Aklınızı mı kaçırdınız?

KUNDURACI. (*Heyecanlanmış.*) Ayakkabılarınızı tamir etme işi benim için bitmiştir artık. Ben huzur arayan, sessiz, sakın, kendi halinde, barışsever biriyim. Bu kadar gürültüye patırtıya, herkesin dilinde olmaya alışkın değilim.

BB. (*Gülerek.*) Şu yapacağını söylediğin şeyi iyice düşün taşın, istersen yaparsın elbette, ama saçmalama. Seningibi bir adamın böyle bir mizacının olması ne yazık. (*Soldaki kapıdan Kunduracının Karısı görünür, kırmızı bir ponponla yüzünü pudralayıp kaşlarını düzeltmektedir.*)

YEDİNCİ SAHNE

Aynı kişiler ve Kunduracının Karısı.

KK. İyi akşamlar.

BB. Size de. (*Kunduracıya*) Çok güzelmiş! Öylesine güzel ki!

KUNDURACI. Öyle mi?

BB. Saçınıza o gülleri ne güzel yerleştirmişsiniz öyle, nasıl da güzel kokuyorlar!

KK. Evinizdeki balkonlarda bir sürü gül var.

BB. Evet... Çiçekleri seviyor musunuz?

KK. Ben mi? Ay, bayılırım! Bana kalsa kapı, duvar demeden çatıya kadar çiçeğe boğarım evi. Ama

bu... Bu çiçek sevmez. Tüm hayatı boyunca ayakkabı tabanına bakmaktan başka şey yapmamış birinden ne beklersiniz! (*Pencereye oturur.*) İyi akşamlar. (*Sokağa bakar ve birilerine laf atar.*)

KUNDURACI. Görüyor musunuz?

BB. Belki biraz fazla atak, ama öyle güzel kadın ki! Nasıl ideal ölçülerde bir bel öyle!

KUNDURACI. Siz onu bilmiyorsunuz!

BB. Şışşt! (*Görkemli bir tavırla kapıya yönelir.*) Yarın görüşürüz. Bakalım aklınız başınıza gelmiş olacak mı? Sen de dinlen yavrum. (*Gözlerini kadından alamaz.*) Ne endam, boy, pos, nasıl bukle bukle saçlar öyle! (*Çıkar.*)

SEKİZİNCİ SAHNE

Kunduracı ve karısı.

KK. (*Şarkı söyleyerek.*)

Varsa ananda bir papaz,
Destede tam dört tane,
Kupa papazı, maça papazı,
Sinek papazı, karo papazı.

(*Kunduracının Karısı bir iskemleyi tutar ve pencerenin pervazına oturarak çevirmeye başlar.*)

KUNDURACI. (*O da bir iskemleyi tutar ve ters yönde çevirmeye başlar.*) Bunun benim batıl inancım olduğunu biliyorsun, benim açımdan bana ateş edilmesi gibi bir şey, o zaman neden yapıyorsun?

KK. (*İskemleyi bırakarak.*) Ne yaptım şimdi? Adım atmama izin vermiyorsun!

KUNDURACI. Açıklamaktan bıktım... İşe yaramıyor. (*Geri geri sahneden çıkmaya başlar, ama kapıya vardığında karısı tekrar iskemleyi çevirmeye başlayınca koşarak gelir ve kendi iskemlesini ters yönde döndürmeye başlar.*) Neden rahatça çıkıp gitmeme izin vermiyorsun be kadın?

KK. Tanrım! Çekip gitmenden başka ne isteyebilirim ki!

KUNDURACI. İzin ver o zaman!

KK. (*Öfkelenmiştir.*) Gitsene! (*Dışarıdan gitarın eşlik ettiği flüt sesi duyulur, komik bir ritimle eski bir polka çalınmaktadır. Kunduracının Karısı başıyla tempo tutmaya başlar ve kunduracı soldaki kapıdan kaçar.*)

DOKUZUNCU SAHNE

Kunduracının Karısı.

KK. (*Şarkı söyleyerek.*) Lari... lara... Her zaman flüte bayılmışımdır... Kendimden geçerim... Neredey-

se gözyaşlarına boğulurum... Ne güzel!.. Lari... lara... Dinle... Onun da dinlemesini isterdim... (*Ayağa kalkar ve hayali kavalyelerle dans etmeye başlar.*) Ah, Emiliano! Şapkandaki kurdelana bayıldım... Hayır, hayır.... utandım... Ama José Maria, bize baktıklarını görmüyor musun? Bir peçete al, elbisemi lekelemeni istemem. Seni seviyorum, seni... Ah, evet!.. Yarın beyaz kırsrağınla gel olur mu, çok hoşuma gidiyor. (*Güler. Müzik susar.*) Ay ne fena, tadı damağımda kaldı... Ne...

ONUNCU SAHNE

Pencerede Bay Mirlo görünür. Siyah frak ve kısa pantolon giymiştir. Sesini titreterek, başını kukla gibi iki yana sallayarak konuşur.

MIRLO. Şışşışışt!

KK. (*Dönüp bakmaz. Sırtı pencereye dönüktür.*)
La-li, la-la, la-li...

MIRLO. (*Biraz daha yaklaşıarak.*) Şışşışt! Gözü-mün nuru, badem içi gibisin, biraz da acısın. Kalbimin sahibesi... Sularda altın gibi yanan sazlara benzersin... Ruhum, yüreğim.

KK. Bunu bilmiyordum Bay Mirlo, korkuluklar da konuşurmuş demek! Su karatavuğusun sen, kapkara ve ihtiyarsın, o bet sesini dinleyemem bu akşam! La-li, la-la, la-li...

MIRLO. Akşamın gölgeleri kara pelerinleriyle dünyayı kundaklayıp ortalıktan el ayak çekildikten sonra döneceğim. (*Enfiye çeker ve Kunduracının Karısı'nın boynuna hapsirir.*)

KK. (*Deliye dönerek Bay Mirlo'ya vurur. Adam titremektedir.*) Aaaaaa! (*Yüzünde iğrenmiş bir ifade vardır.*) Ahlaksız! Yüzsüz! Kukla karata-vuk, beş para etmez kandil!.. Hadi çek arabanı buradan... Bir de hapsirmek ha! Hadi yaylan!

ON BİRİNCİ SAHNE

Pencerede Kuşaklı Delikanlı görünür. Geniş kenarlı şapkasını yüzüne indirmiştir ve son derece kederli bir hali vardır.

KD. Temiz hava mı alıyorsunuz hanımefendi?

KK. Aynen sizin gibi.

KD. Her zaman yalnızsınız... Ne acıklı!

KK. (*Ters bir tavırla.*) Neden acıklıymış?

KD. Sizin gibi bir kadın, sırma saçlı, güzel göğüslü, böyle endamlı...

KK. (*Daha ters bir tavırla.*) Ama neden acıklıymış?

KD. Çünkü siz bu pervaza değil, kartpostallara resmedilmeye layıksınız da ondan.

KK. Öyle mi... Kartpostallara bayılırım, en çok da ayrı düşen sevgililerinkilere.

KD. Ay, hanımefendi, nasıl da sıcakladım! (*Konuşmaya devam ederler.*)

KUNDURACI. (*İçeri girer, geri çekilir.*) Herkesle konuşuyor, hem de bu saatte! Ayinden dönenler ne dedikodu yapacaklar kim bilir! Meyhanede neler söylüyorlardır arkamdan. Bana boynuzlu diyorlar kesin!.. Alay ediyorlar. (*Karısı güler.*) Hey Tanrım! Buradan çekip gitmekte haklı değil miyim? Papazın karısının sözlerini duymak isterdim, ya papazlar, neler söylüyorlardır kim bilir? Duymasam daha iyi belki de. (*Umutsuzluk içinde çıkar.*)

KD. Kendimi nasıl ifade edeyim ki, ben sizi seviyorum, seni tıpkı... şey gibi... seviyorum.

KK. Aslında bu “sizi seviyorum” ve “seni seviyorum” kulağımın arkasını tüyle gıdıklıyorlarmış gibi bir his uyandırıyor içimde. Seni seviyorum, sizi seviyorum...

KD. Günebakanda kaç tane tohum vardır?

KK. Ne bileyim!

KD. Her an o sayıda iç çekiyorum sizin için, sizin için... (*Pencereye sokulur.*)

KK. (*Aniden.*) Ağır ol bakalım. Seni dinlerim çünkü güzel sözler ediyorsun, hoşuma gidiyor, ama ileriye gitme. Duydun mu? Yerini bilersen iyi olur.

KD. Ama bu olmaz. Başka bir sözün yok mu?

KK. Çek git buradan.

KD. Senden evet sözünü almadan bir yere kımlıdamam. Ay gözümün nuru, bana söz ver! (*Kadına sarılmak için hamle yapar.*)

KK. (*Sert bir hareketle pencereyi örter.*) Amma küstah, kaba, aklını mı kaçırmış nedir!.. Canın yandıysa da hak ettin!.. Ben sanki şey, şeyyy... için buradayım. Bu köyde kimseyle konuşamayacak mıyım? Anlaşılan bu köyde iki uçtan birinde olmak zorundasın: Ya rahibe ya da orospu! Bir bu eksikti! (*Havayı koklar ve koşmaya başlar.*) Ay, yemeği ateşte unuttum! Bir halta yaramam!

ON İKİNCİ SAHNE

Akşam olmak üzeredir, ılık yavaş yavaş çekilmektedir. Kunduracı üzerinde koca bir pelerin ve elinde giysi bohçasıyla sahneye girer.

KUNDURACI. Ya başka bir adama dönüştüm ya da kendimi hiç tanımamışım! Ay canım evim, ay, güzelim tezgâhım, balmumu yuvarım, çivilerim, dana derilerim... Neyse. (*Kapıya doğru gider, döner ve tam o anda eşikteki iki sofuyla çarpışır.*)

1. SOFU. Biraz soluklanalım dedik, öyle değil mi hanım?

2. SOFU. Biraz durup dinlenmek iyi geldi.

KUNDURACI. (*Huysuz bir tavırla*) İyi akşamlar!

1. SOFU. Gidip biraz dinlenelim beyim.

2. SOFU. Dinlenelim, öyle ya, dinlenelim. (*Giderler.*)

KUNDURACI. Soluklanıyorlarmış!.. Anahtar deliğinden içeriyi gözetlediklerini, dinlediklerini bilmiyor muyum?.. Cadılar, acuzeler! Nasıl da alaylı konuştular benimle. Elbette, tüm köyde başka şeyden söz ettikleri yok ki, ben şöyle yapmışım, karım böyle davranmış, delikanlıların biri gidip biri geliyormuş! Ay, yıldırım çarpsın o ablamı, huzur içinde yatsın! Yetti artık ele güne kepaze olduğumuz! (*Hızla çıkar ve kapıyı açık bırakır.*
Soldan Kunduracının Karısı içeri girer.)

ON ÜÇÜNCÜ SAHNE

Kunduracının Karısı.

KK. Yemek hazır... duydun mu beni? (*Sağdaki kapıya doğru ilerler.*) Sana sesleniyorum! Ama bu ödle kapıyı da açık bırakarak yemek zamanı kahveye çekip gidecek cesareti kendinde bulmuş olabilir mi?.. Üstelik botları da bitirmemiş, elindeki işi yarım bırakmış. Neyse, dönünce duyururum ben ona sesimi! Duyması gerek! Erkek milleti değil mi, hepsi bir! Kullanırlar insanı, hepsi... topu... neyse! (*Ürperir.*) Ay, birden scrinlik çıktı. (*Yağ kandilini yakar, sokaktan köye dönen sürülerin çan sesleri duyulur.* Kunduracının Karısı pence-

reden başını uzatır.) Ne güzel sürüler. Ben en çok kuzuları seviyorum. Bak, bak... şu beyaza bak, o kadar minicik ki yürüyemiyor neredeyse. Ayy! Şu çirkin, sevimsiz şey neredeyse ezecekti yavruyu, ama umuru değil. (Bağırarak.) Çoban, dikkat etsene! Şu yeni doğmuş kuzucuğunu ezecekler farkında değil misin? (Sessizlik.) Ne demek sana ne! Neden bana ne olsun ki! Ne kabalık!.. Üstelik de... (Pencereden çekilir.) Ama nerede kaldı bu herif? İki dakika daha gecikirse oturur kendim yerim yemeğimi, yeter de artar bana... Öyle de güzel şeyler hazırlamıştım ki!.. Dağda yetişen patatesler, yeşil biberler, bembeyaz ekmek, biraz domuz pastırması, üzeri limon kabuğu rendeli kabak tatlısı. Bir de tutmuş beslenirse gayrete gelir diyorum, elimle besliyorum! (Tüm bu monolog sırasında devamlı hareket halinde dir, odanın bir ucundan ötekine gider, iskemleleri yerleştirir, mumun fitilinin yanık ucunu keser, giysisindeki tozları silkeler.)

ON DÖRDÜNCÜ SAHNE

Çocuk, Kunduracının Karısı, Belediye Başkanı, Papaz, kadın ve erkek komşular.

ÇOCUK. (Kapıdan.) Hâlâ kızgın mısınız?

KK. Yok minik komşum, nereye böyle?

ÇOCUK. (*Kapıdan.*) Beni azarlamayacaksın değil mi? Annem arada bir beni döver, onu yirmi okka seviyorum, ama seni otuz iki buçuk okka...

KK. Neden bu kadar kesin ölçülerle konuşuyorsun? (*Onu kucağına oturtur.*)

ÇOCUK. Kimsenin sana söylemek istemediği bir şeyi söylemeye geldim. Herkes “sen git, sen git, sen git” dedi, ama kimse buraya gelmek istemedi, sonunda “çocuk gitsin” dediler... Bu herkesin sana vermekten çekindiği bir haber.

KK. Hemen söyle o zaman. Ne oldu?

ÇOCUK. Korkma. Ölüm haberi değil.

KK. Hadi!

ÇOCUK. Bak, Kunduracının Karısı... (*Pencereden içeri bir kelebek girer. Çocuk, Kunduracının Karısı'nın kucağından inerek onu yakalamaya seyirtir.*) Bir kelebek, kelebek... Şapkan var mı?... Sarı, mavi, kırmızı benekleri var... ve... şuna bak!

KK. Ama oğlum... şeyy...

ÇOCUK. (*Enerjik bir sesle.*) Sus, alçak sesle konuş, korktuğunu görmüyor musun? Ay! Bana mendilini ver!

KK. (*Aklı kelebek avına çelinmiştir.*) Al.

ÇOCUK. Şışşt! Öyle hızlı adım atma.

KK. Kaçıracaksın.

ÇOCUK. (*Alçak sesle, kelebekten büyülenmiş gibi şarkı söyler.*)

Kelebeğim

ne güzelsin.

Kelebeğim,

altın yaldızlı, yeşil beneklim.

Kandil ışığı,

kelebeğim,

kal burada, burada, burada!..

Durmak istemezsin,

istemezsin durmak.

Kelebeğim,

altın yaldızlı, yeşil beneklim.

Kandil ışığı,

Kelebeğim,

kal burada, burada burada!..

Burada kal!

Kelebeğim, burada mısın?

KK. (*Şaka yaparak.*) Eeeeeet.

ÇOCUK. Yok işe yaramadı. (*Kelebek uçar.*)

KK. Şimdi! Şimdi!

ÇOCUK. (*Elinde mendille neşeyle koşar.*) Durmak istemiyor musun? Uçmak istemiyor musun?

KK. (*O da öte yana koşarak.*) Kaçıyor! Kaçıyor!
(*Çocuk kelebeği kovalayarak kapıdan çıkar.*)

KK. (*Enerjik.*) Nereye gidiyorsun?

ÇOCUK. (*Kalakalır.*) Doğru. (*Hızla.*) Suç benim değil!

KK. Hadi ama! Bana neler olduğunu anlatmayacak mısın? Hemen!

ÇOCUK. Ayy! Bak... senin kocan, kunduracı yani, gitmiş, bir daha dönmeyecekmiş.

KK. (*Korkuyla.*) Nasıl?

ÇOCUK. Evet, posta arabasına binmeden önce böyle söyledi, ben onu gördüm.... Bizden gelip sana bunu haber vermemizi istedi. Köydeki herkes biliyor...

KK. (*Bir sandalyeye yığılır.*) Bu mümkün değil! Bu mümkün değil! İnanmam!

ÇOCUK. Ama doğru. Beni azarlama sakın!

KK. (*Öfkeden köpürmüş bir halde yerinden kalkar ve tepinir.*) Bana bunu da mı yaptı? Bunu da mı yaptı? (*Çocuk masanın arkasına saklanır.*)

ÇOCUK. Tokaların düşüyor!

KK. Ben hayatta yapayalnız ne yapacağım? Ay, ay, ay! (*Çocuk koşarak çıkar. Kapıda ve pencere-lerde komşular belirir.*) Evet, evet, halimi görmeye gelin bakalım, dedikoducular, çenesi düşükler, sizin yüzünüzden gitti...

BELEDİYE BAŞKANI. Çeneni kapatırsan iyi olur. Kocan onu sevmediğin için seni terk etti. Daha fazla dayanamadı buna.

KK. Siz henden daha mı iyi bileceksiniz? Onu seviyordum, elbette seviyordum. Beni kimler istedi, ne zenginler, yakışıklılar peşimden koştu,

ama hiçbirine yüz vermedim. Ay zavallı ben!
Sana kim bilir neler anlatmışlar!

PAPAZ. (*İçeri girerek.*) Kendini biraz toplamaya çalış.

KK. Bunu kabul edemem! Edemem. Ay, ay! (*Kapıdan cart renkler giyinmiş komşu kadınlar girer, ellerindeki büyük bardaklarda serinletici içecekler taşımaktadırlar. İskemleye oturmuş bağırıp çağıran, ağlayan Kunduracının Karısı'nın çevresinde bir dans ritmi ve kesinliğiyle dönerler, koşarlar, girip çıkarlar. Döndüklerinde geniş etekleri açılır. Hepsinin yüz ifadeleri ıstırıklı, ama aynı zamanda komiktir.*)

SARI KOMŞU. Bir şey iç.

KIRMIZI KOMŞU. Serinlersin.

YEŞİL KOMŞU. Kan akışını düzenler.

SİYAH KOMŞU. Limonata.

MOR KOMŞU. Şıra.

KIRMIZI KOMŞU. En iyisi nanedir.

MOR KOMŞU. Komşum.

YEŞİL KOMŞU. Komşucuğum.

SİYAH KOMŞU. Canım komşum.

KIRMIZI KOMŞU. Balım komşum.

(*Komşu kadınlar büyük curcuna koparmaktadır. Kunduracının Karısı'ysa bağıra çağıra ağlamayı sürdürür.*)

Perde

İkinci Perde

Aynı dekor. Solda devrilmiş ayakkabı tamir tezgâhı, sağda üzerinde şişeler duran bir bar tezgâhı ve Kunduracının Karısı'nın içinde bardakları yıkadığı bir lavabo vardır. Kadın bu tezgâhın arkasındadır. Parlak kırmızı, geniş etekli, kısa kollu bir elbisesi vardır. Sahnede iki masa bulunmaktadır. Birinde Bay Mirlo oturup gazoz içmekte, ötekinde Şapkalı Delikanlı oturmaktadır.

BİRİNCİ SAHNE

Kunduracının Karısı hevesle bardakları ve kadehleri yıkayıp tezgâha yerleştirmektedir. Kapıdan birinci perdedeki Kuşaklı Delikanlı görünür. Kederlidir. Kollarını iki yana sarkıtmıştır. Kadına yumuşak bir ifadeyle bakar. Oyuncu bu sahnedeki en küçük bir hareketi bile abartmaktadır, sonunda sahne yönetmeni çıkıp kafasına vurmak zorunda kalır. Kimse abartılı oynamamalıdır. Fars doğallık gerektirir. Yazar bu oyuncuyu betimleme, terzi de giydirme görevlerini üstlenmişlerdir zaten. Yalnlık. Delikanlı eşikte durur. Bay Mirlo ve diğer delikanlı başlarını çevirip ona bakarlar. Bu neredeyse bir sinema sahnesidir. Bakışlar ve herkesin yüzündeki ifade bu izlenimi uyandırır. Kadın bardakları yıkamayı bırakır ve bakışlarını delikanlıya diker. Sahneye sessizlik hâkimdir.

KK. Buyrun.

KD. Nasıl isterseniz...

KK. (*Şaşkınlıkla.*) Ben istersem mi? Ben size dikkat bile etmedim, kapıya gelmişsiniz...

KD. Siz nasıl arzu ederseniz. (*Tezgâha yaslanır.*) (*Dişlerinin arasından.*) Bu da burada...

KK. Ne içmek istersiniz?

KD. Sizin önerilerinize açığım.

KK. O zaman şu kapıdan çıkıp gidin.

KD. Hey Tanrım! Nasıl da değişti zamanlar!

KK. Ağlamaya başlayacağımı sanmayın sakın. Hadi. Ne içeceksiniz? Bir kadeh içki mi? Kahve, gazoz? Söyleyin.

KD. Gazoz.

KK. Bana öyle gözlerinizi dikip bakmayın, sürahiye devireceğim.

KD. Ölüyorum ben. Ayy! (*Pencereden dev gibi yelpazeleri olan iki genç kız geçer. İçeri bakar ve bir rezalete tanık olmuşlar gibi haç çıkartır, gözlerini yelpazeleriyle örter ve küçük adımlarla giderler.*)

KK. Gazoz.

KD. (*Kadına bakarak.*) Ayy!

ŞD. (*Yere bakarak.*) Ayy!

MIRLO. (*Tavana bakarak.*) Ay! (*Kunduracının Karısı bu üç "Ayy!"a da başını döndürmüştür.*)

KK. Ay ay ay ay! Burası bir meyhane mi, hastane mi? Çıkarıcı herifler! Kocacığım, ruhumun öteki yarısı sizin yüzünüzden kaçtığından beri iki yakamı bir araya getirmek için çalışmak zorunda olmasam burada ne işim var? Bu yaptıklarınıza nasıl katlanayım? Söyleyin bakalım! Yoksa sizi sokağa atacağım.

MIRLO. Çok güzel, çok güzel söylediniz.

ŞD. Madem meyhane açtın, canımızın istediği kadar kalabiliriz içeride.

KK. *(Öfkeden kudurmuştur.)* Nasıl? Nasıl? *(Kuşaklı Delikanlı yavaşça geri geri giderek sahneden çıkmaya başlar, Bay Mirlo yüzünde halden anlar bir gülümsemeyle yerinden kalkar ve sanki bir sır biliyormuş gibi bir ifadeyle bakar.)*

ŞD. Söyledim ya!

KK. Söyledin demek, o zaman bir de ben söyleyeyim de hem sen anla hem de köy ahalisi. Duyduk duymadık diyen kalmasın! Kocam çekip gide-li dört ay oldu, kimseye boyun eğecek değilim; çünkü evli bir kadın, Tanrı'nın emrettiği gibi yerini bilmelidir. Kimseden korkum yok benim, duydun mu? Damarlarımda dedemin kanı akıyor, nur içinde yatsın, yaban atlarını terbiye ederdi. Erkek öyle olur. Her zaman namuslu bir kadındım ve her zaman öyle olacağım. Ben kocama söz verdim. Ölene kadar. *(Bay Mirlo*

hızla kapıdan çıkar ve kadınla arasında bir ilişki olduğunu ima eden işaretler yapar.)

ŞD. (*Yerinden doğrularak.*) Ben o kadar cesurum ki bir boğayı boynuzlarından kavrar, ensesini kumlara yapıştırır, şu dişlerimle ısıra ısıra, çiğ çiğ beynini yerim. (*Hızla çıkar, Bay Mirlo sola doğru kaçar.*)

KK. (*Ellerini başına götürür.*) Hey Tanrım, Tanrım, sen bana sabır ver! (*Oturur.*)

İKİNCİ SAHNE

Kunduracının Karısı ve Çocuk.

Kapıdan çocuk girer ve Kunduracının Karısı'na doğru giderek elleriyle gözlerini kapatır.

ÇOCUK. Ben kimim?

KK. Oğlum, kuzucuğum benim.

ÇOCUK. Geldim. (*Öpüşürler.*)

KK. Bir şeyler atıştırmaya mı geldin?

ÇOCUK. Verirsen yerim...

KK. Bugün bir parça çikolatam var.

ÇOCUK. Öyle mi? Senin evine gelmeye bayılıyorum.

KK. (*Ona çikolatayı uzatarak.*) Çünkü meraklının birisin de ondan.

ÇOCUK. Hiç de değil! Şu dizimdeki yarayı gördün mü?

KK. Bakayım. (*Alçak bir iskemleye oturur ve çocuğu kucağına alır.*)

ÇOCUK. Lunillo yaptı çünkü şarkı söylüyordu... Şeyyy... seninle ilgili dörtlükler uydurmuşlar, ayıp, alaylı şeyler. Ben de yüzüne vurdum, o da bana taş attı ve pattt! Bu oldu, bak!

KK. Çok acıyor mu?

ÇOCUK. Artık acımıyor, ama ağladım.

KK. Söyledikleri hiçbir şeyi kafana takma.

ÇOCUK. Çok ayıp şeyler. Benim de söylemeyi bildiğim ayıp şeyler, ama söylemek istemiyorum.

KK. (*Gülerek.*) Zaten söylersen diline acı biber sürerim. (*Gülerler.*)

ÇOCUK. Kocanın seni terk etmiş olmasının suçunu neden sende buluyorlar?

KK. Asıl suçlu onlar, ama suçu bana atarak beni gözden düşürüyorlar. Başıma gelenlerin tümü onların yüzünden.

ÇOCUK. (*Üzülererek.*) Böyle söyleme.

KK. Ben onun gözlerinin içine bakardım. Beyaz kırsığının sırtında geldiğini gördüğümde...

ÇOCUK. (*Sözünü keserek.*) Ya, ya, ya! Şimdi de sen uyduruyorsun. Kunduracının hiç kırsığı olmadı.

KK. Daha saygılı davranmalısın çocuk. Vardı, elbette vardı, ama sen daha doğmamıştın.

ÇOCUK. (*Eliyle yüzünü sıvazlayarak.*) Bak bu olabilir.

KK. Ya, gördün mü... Onunla tanıştığımda köydeki dereye çamaşır yıkıyordum. Yarım metre su vardı, o atıyla gelince sanki yer sarsıldı da dipteki çakıl taşları tir tir titrediler, gülüştüler sanki. Sırma işlemeli takımı, en iyi cins ipekli den kırmızı kravatı ve dört güneş gibi parlayan dört altın yüzüğü vardı.

ÇOCUK. Ne güzel!

KK. Bana baktı ve ben de ona baktım. Otların üzerine oturmuştum. Ağaçlardan yüzüme doğru esen o serin, tertemiz havayı hâlâ hissedebiliyorum. Atını durdurdu, bembeyaz kuyruğu o kadar uzundu ki suya değiyordu. (*Kunduracının Karısı neredeyse ağlamak üzeredir. Uzaklardan bir şarkı duyulur.*) Kendimi ona öylesine kaptırmıştım ki, iki işlemeli mendilimi düşürdüm, akıntı alıp gitti, miniciktiler.

ÇOCUK. Amma komik!

KK. Sonra bana şöyle dedi... (*Şarkı daha yakından duyulur. Sessizlik.*) Şışşt!

ÇOCUK. (*Kalkar.*) O uydurdukları dörtlükler!

KK. Dörtlükler! (*Sessizlik. İkisi de dinler.*) Ne söylediklerini biliyor musun?

ÇOCUK. (*Eliyle.*) Şöyle böyle.

KK. Söyle o zaman, öğrenmek istiyorum.

ÇOCUK. Neden?

KK. Hakkımda neler söylediklerini bilmek için.

ÇOCUK. (*Müziğin ritmini izleyerek dörtlükleri söyler.*) Dinle:

Kunduracının Karısı,
Kaçıp gidince kocası,
Açtı meyhanesini,
Sorma girip çıkanı.

KK. Bunu ödeteceğim!

ÇOCUK. (*Eliyle masaya vurarak müziğin ritmine uyar.*)

Sana kim alır kadın,
elbisenin kumaşını.
O saten gömlekleri,
dantelleri, fistoları.
Kunduracının Karısı
Reis'i de sever Mirlo'yu da!
Kadın, kadın,
aman nasıl da parladın!

(*Sesler yaklaşır, dümbeleklerin eşliğinde söylenen sözler anlaşılmaya başlar. Kunduracının Karısı işli şalını alır ve omuzlarına atar.*)

ÇOCUK. (*Korkmuştur.*) Nereye gidiyorsun?

KK. Silah satın alabileceğim bir yere. (*Şarkı uzaklaşır. Kadın kapıya koşar, ama bastonuyla*

yere vura vura, cakayla gelen Belediye Başkanı'yla çarpışır.)

BELEDİYE BAŞKANI. Kim ilgileniyor burayla?

KK. Şeytan!

BELEDİYE BAŞKANI. Ama... ne oldu?

KK. Sizin günlerden beri bildiğinizi sandığım ve Belediye Başkanı olarak olmasına izin vermemiz gereken bir şey. Ahali hakkımda dörtlükler düzmüş, komşular kapılara çıkmış gülüyorlar, beni kollayacak bir kocam olmadığına göre kendimi savunmaya çıkıyordum; çünkü bu köyden sorumlu olanlar birer bostan korkuluğu, hepsi solda sıfır, beş para etmezler sürüsü!

ÇOCUK. Çok iyi söyledin.

BELEDİYE BAŞKANI. (*Enerjik.*) Çocuk, çocuk, kapat çenenini... Biraz önce ne yaptığımı biliyor musun peki? Şarkı söyleyenlerden iki üç kişiyi hapse tıktım.

KK. Gözümle görmek isterdim!

SES. (*Dışarıdan gelir.*) Çoooocuuuk!

ÇOCUK. Annem beni çağırıyor! (*Pencereye seyirtir.*) Neee! Hoşça kal. İstersen sana savaşa katılan dedemin büyük kılıcını getireyim. Bana çok ağır geliyor, ama sen kaldırabilirsin.

KK. (*Gülümseyerek.*) Nasıl istersen.

SES. (*Dışarıdan gelir.*) Çoooocuuuk!

ÇOCUK. (*Sokağa çıkmıştır.*) Neeee!

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Kunduracının Karısı ve Belediye Başkanı.

BELEDİYE BAŞKANI. Görebildiğim kadarıyla bu bilge ve tuhaf çocuk köyde iyi davrandığınız tek insan.

KK. Siz hakaret etmeden tek sözcük söyleyemez misiniz?.. Haşmet neye gülüyor acaba?

BELEDİYE BAŞKANI. Bu kadar güzel ve böyle ziyan olmuş olmana!

KK. Bir köpeğin gözünde! (*Ona bir bardak şarap verir.*)

BELEDİYE BAŞKANI. Nasıl da yalan dünya! Gelin-
cik gibi kadınlar tanıdım, kokulu güller gibi...
gözleri alev alev esmer kadınlar, saçları sümbül
kokulu, elleri sıcacık kadınlar, beli şu iki par-
mağımın arasına sığacak kadınlar, ama senin
gibisini görmedim. Evvelki gün tüm sabah has-
ta gezdim, çünkü mavi kurdelaı iki geceliğın
ipte asılıydı da içlerinde seni görür gibi oldum,
gözümün nuru.

KK. (*Öfkeyle patlar.*) Sussana ihtiyar, sus. Gelinlik
kızları, kocaman ailesi olan biri bu kadar yüz-
süzce, bu kadar ahlaksızca kur yapmamalı!

BELEDİYE BAŞKANI. Ben dulum.

KK. Ben evliyim!

BELEDİYE BAŞKANI. Ama kocan seni terk etti ve geri dönmeyecek. Eminim buna.

KK. O varmış gibi yaşarım.

BELEDİYE BAŞKANI. Eminim dönmeyecek, çünkü bana seni sevmediğini söyledi.

KK. Eminim ki öldüğünüzde dört karınız da, yıldırım çarpsın hepsini, sizi lanetleyecek!

BELEDİYE BAŞKANI. (*Bastonuyla yere vurarak.*) Yeter!

KK. (*Bir bardak fırlatarak.*) Yeter! (*Sessizlik.*)

BELEDİYE BAŞKANI. (*Dişlerinin arasından.*) Bir benim olsaydın, bakalım seni adam ediyor muyum, edemiyor muyum!

KK. (*Meydan okur bir tavırla.*) Ne dediniz siz!

BELEDİYE BAŞKANI. Hiçbir şey, düşünüyordum... Doğru dürüst davransaydın senin için saray gibi bir ev dayayıp döşemek istediğimi ve bunu noter huzurunda yazıya dökmeye hazır olduğumu söyleyecektim.

KK. Yani?

BELEDİYE BAŞKANI. Beş bin reallik bir mülk, masalar, brokarlı perdeler, boy aynaları...

KK. Başka?

BELEDİYE BAŞKANI. (*Masal anlatır gibi.*) Bu evde kuşlar ve zambaklarla taçlandırılmış bir yatak, altı palmyesi ve fiskıyeli çeşmesiyle bir bahçe

olmalı, tanıdığım birinin içinde neşeyle gezeceği, salonlarında salınacağı bir ev... (*Kunduracının Karısı'na dönerek.*) Kraliçeler gibi yaşardın!

KK. (*Meydan okuyarak.*) Ben o tür lükslere alışkın değilim. Siz yaşayın malikânenizde, yatın yatağınızda, bakın aynalarınıza, palmiyelerinizin altında uzanıp ağzınızı havaya açarak hurmaların düşmesini bekleyin. Ben Kunduracının Karısı'ysam buradan bir yere kıınıldamam!

BELEDİYE BAŞKANI. Ben de belediye başkanıysam!.. Uyarmadı deme, yakında aklın başına gelir. Son gülen iyi güler! (*Bunları alayla söyler.*)

KK. Sizden hoşlanmıyorum. Bu köyde hoşuma giden yok. Ayrıca çok yaşlısınız!

BELEDİYE BAŞKANI. (*Kızarak.*) Sonunda hapse tı-kacağım seni!

KK. Hadi deneyin bakalım! (*Dışarıdan bir borazan sesi duyulur, komik ve süslü bir ezgidir.*)

BELEDİYE BAŞKANI. Bu da ne?

KK. (*Neşeyle, gözlerini faltaşı gibi açarak.*) Kuklacılar! (*Dizlerine vurur. Pencerenin önünden iki komşu geçer.*)

KIRMIZI KOMŞU. Kuklacılar!

MOR KOMŞU. Kuklacılar!

ÇOCUK. (*Pencereden.*) Maymunları da var mı? Gidip bakalım!

KK. (*Belediye Başkanı'na*) Kapıyı kapatacağım.

ÇOCUK. Senin evine geliyorlar!

KK. Öyle mi? (*Kapıya yaklaşıp.*)

ÇOCUK. Bak!

DÖRDÜNCÜ SAHNE

Kapıda kılık değiştirmiş Kunduracı görünür. Elinde bir borazan sırtında karton bir rulo vardır. Çevresini insanlar sarmıştır. Kunduracının Karısı bekler bir vaziyette dururken Çocuk da pencereden içeri atlayarak onun eteklerine sarılır.

KUNDURACI. İyi akşamlar.

KK. Size de iyi akşamlar.

KUNDURACI. Burada dinlenebilir miyim?

KK. İsterseniz bir şeyler de içebilirsiniz.

BELEDİYE BAŞKANI. Girin bayım, ne isterseniz ısmarlayın, ben ödeyeceğim. (*Ahaliye.*) Siz burada ne arıyorsunuz peki?

KIRMIZI KOMŞU. Sokağın karşısında duruyoruz, rahatsızlık mı verdik yani? (*Kunduracı belli etmeden etrafı kolaçan etmektedir.*)

KUNDURACI. Rahat bırakın onları Sayın Başkan... sanırım siz belediye başkanıısınız, öyle değil mi? Onlar sayesinde ekmeğimi kazanıyorum ben.

ÇOCUK. Bu adamın sesini daha önce nerede duydum? (*Tüm sahne boyunca şaşkınlıkla ve tuhaf tuhaf Kunduracı'ya izleyecektir.*) Haydi kukla oynatsana! (*Ahali güler.*)

KUNDURACI. Bir kadeh şarap içer içmez.

KK. (*Neşeyle.*) Benim evimde mi oynatacaksınız?

KUNDURACI. İzin verirsiniz.

KIRMIZI KOMŞU. O zaman biz de girebilir miyiz?

KK. (*Ciddiyetle.*) Girebilirsiniz. (*Kunduracı'ya bir kadeh uzatır.*)

KIRMIZI KOMŞU. (*Otururken.*) Biraz keyiflenelim.

BELEDİYE BAŞKANI. Uzaktan mı geliyorsunuz?

KUNDURACI. Çok uzaktan hem de.

BELEDİYE BAŞKANI. Sevilla'dan mı?

KUNDURACI. Üzerine fersahlar ekleyin.

BELEDİYE BAŞKANI. Fransa'dan mı?

KUNDURACI. Fersahlar ekleyin.

BELEDİYE BAŞKANI. İngiltere o zaman.

KUNDURACI. Hayır, Filipinler'den. (*Komşulardan hayranlık mırıltıları yükselir. Kunduracının Karısı adama hayranlıkla bakar.*)

BELEDİYE BAŞKANI. Asileri de gördünüz mü?

KUNDURACI. Hem de şimdi sizi gördüğüm gibi.

ÇOCUK. Nasıllar peki?

KUNDURACI. Eşleri benzerleri yok. Hemen hemen

hepsi de kunduracı. (*Herkes Kunduracının Karısı'na bakar.*)

KK. (*Ateşli.*) Başka mesleklerden asi yok mu yani?

KUNDURACI. Kesinlikle yok. Filipinler'de hepsi kunduracı.

KK. Filipinler'deki bu kunduracılar çok şapşal belli ki. Buralardakilerse çok kurnaz, hem de çok kurnaz.

KIRMIZI KOMŞU. (*Yağlayarak.*) Pek güzel konuştun.

KK. (*Sertçe.*) Kimse fikrinizi sormadı!

KIRMIZI KOMŞU. Kızım, terslenme hemen!

KUNDURACI. (*Enerjik, araya girip sözlerini keserek.*) Ne lezzetli şarap böyle! (*Daha yüksek sesle.*) Amma lezzetliymiş bu şarap! (*Sessizlik.*) Tanıdığım bazı kadınların kalpleri gibi simsiyah üzümlerden yapılma belli ki.

KK. Kalpleri varsa!

BELEDİYE BAŞKANI. Şışşt! İşinizden söz etsenize bize.

KUNDURACI. (*Şarabını bitirir, dilini şaklatır ve karısına bakar.*) Ah, çok gösterişli olmayan, ama hüner gerektiren bir iş. Hayatın iç yüzünü gösterir aslında. Aziz gibi bir kunduracının hikâyeleri, Bay Diego Corrientes'in yaşamı, yakışıklı Francisco Esteban'ın maceraları, her

şeye cevap yapıştıran çenesi düşük kadınların ağzını kapatma sanatı diyebiliriz.

KK. Benim zavallı kocacığım tüm bunları bilirdi!

KUNDURACI. Tanrı günahlarını bağışlasın!

KK. Bakın bayım... şeyy... (*Herkes güler.*)

ÇOCUK. Susun!

BELEDİYE BAŞKANI. (*Otoriter bir sesle.*) Susun!

Herkes için bir kıssadan hisse bulunur! Ne zaman isterseniz başlayabilirsiniz.

(Kunduracı karton ruloyu açar, küçük karelerden oluşma, çiğ renklere boyanmış bir hikâye ortaya çıkar. Herkes adama yaklaşır. Kunduracının Karısı çocuğu kucağına oturtur.)

KUNDURACI. Dikkat!

ÇOCUK. Ay, ne kadar güzel! (*Kunduracının Karısı'na sarılır ve fısıldar.*)

KK. Sen çok dikkatli izle olur mu, belki ben anlayamam.

ÇOCUK. Merak etme! Kutsal Kitap'taki hikâyelerden daha zor olamaz ya!

KUNDURACI. Saygıdeğer izleyiciler: Delidolu bir kadınla kendi halinde yaşayıp giden kocasının hikâyesini dinleyeceksiniz, kıssadan hisse çıkarmak isteyenler varsa aranızda, örnek olsun!

(*Kasvetli bir tonla.*) Şimdi kulak kesilin, zihninizi bileyin. (*Herkes başını uzatır, bazıları el ele tutuşur.*)

ÇOCUK. Bu kuklacı tıpkı senin kocan gibi konuşmuyor mu?

KK. Onun sesi daha tatlıydı.

KUNDURACI. Hazır mıyız?

KK. Birden ürperdim.

ÇOCUK. Ben de!

KUNDURACI. (*Bir çubukla resimleri göstererek.*)

Bir çiftlikte Cordoba'da,
zakkumlarla ıtırlar arasında,
bir saraç yaşırdı bir zaman,
bir de saracın karısı...

Kadın edepsizin biri,
kocasını kuzu mu kuzu,
kadın yirmisinde var yok,
adam elliye geçkinde...

Aman Tanrım, evlerinde
hiç eksik olmazdı hır güür,
bakın şu eli maşalıya,
gözü kör olasıca,
nasıl da kafa tutuyor kocasına!

(*Karton levhanın üzerinde çocuksu ve komik bir ifadeyle bakan bir kadın resmi çizilidir.*)

KK. Ne kötü kadın! (*Mırıltılar duyulur.*)

KUNDURACI.

Sırma gibi saçı vardı
saracın karısının;
hele o dupduru teni,
suda yansıyan ışıktı.
Eteklerini savurduğunda
ilkbahar zamanlarında,
nane ve limon kokardı,
baştan ayağa.

Ay, ne güzel limon,
limon limonlukta!
Ve nasıl da iştah açıcı
bu saracın karısı!

(*Herkes güler.*)

Bir görseniz delikanlılar
nasıl da pervane çevresinde!
İpekli ponponlarla bezeli,
pırıl pırıl atlarıyla,
şıkır şıkır giyinmiş
kelli felli adamlar,
göstere göstere
saatlerinin altın kösteklerini
eksik olmazlardı kapısından.
Onlar atlarının nallarını
şakırdata dursunlar
çakıltaşlarında,
herkesin diline düşmüştü

çoktan saracın karısı...

Bakın şuna, nasıl da sohbetle,
iki dirhem bir çekirdek bir beyle.

Zavallı kocasıysa
bizi deriye çakmakta.

(Çok dramatik bir tavrıla ve ellerini birbirine kenetleyerek.)

Yaşlı, onurlu koca
genç bir tazeyle evli.
Oysa madrabaz atlı,
gelmiş dayanmış kapıya,
aşkını çalmaya.

(İç çeken Kunduracının Karısı birden ağlamaya başlar.)

KUNDURACI. *(Ona dönerek.)* Bir şeyiniz mi var?

BELEDİYE BAŞKANI. Ama kızım! *(Bastonunu yere vurur.)*

KIRMIZI KOMŞU. Her zaman da susması gerekenler ağlar!

MOR KOMŞU. Siz devam edin bayım! *(Komşular fısıldaşırlar, tıslarlar.)*

KK. O kadar üzüldüm ki kendimi tutamadım bayım, görmediniz mi kendimi tutamadım! *(Kendini tutmaya çalışarak ağlar, çok komik bir biçimde hıçkırır.)*

BELEDİYE BAŞKANI. Şışşt!

ÇOCUK. Gördün mü?

KUNDURACI. Lütfen oyunumu bölmeyin! Sizin ezberinizden söylemeniz gereken bir şey yok tabii! Kolay değil!

ÇOCUK. (*İçini çekerek.*) Adam doğru söylüyor!

KUNDURACI. (*Keyfi kaçmış bir tavırla.*)

Bir pazartesi sabahı
saat tam on bir buçukta,
güneş gökte yükselmiş,
gölge düşmez dibine
hanımelleriyle sazların.
Yamaçta meltemle biberiye,
dans ederken birbirleriyle,
ve yemyeşil dökülürken dallardan
kocayemiş yaprakları,
saracın cilveli karısı da
suluyor sümbüllerini.
Derken çıkıp geliyor hayranı
Cordoba atının sırtında,
fısıldıyor kulağına:
Güzelim, istersen yarın
ikimiz yalnız yiyelim
masanda.
Kocam ne olacak peki?
Duymaz o!
Öldürecekse başka,
ama çeviktir, belki tutamazsın,
Var mı bir tabancan?

En iyisi tabanca!
Bir çakım var keskindir.
Çok mu keskindir?
Soğuktan fazla keser.

(Kunduracının Karısı gözlerini yumar ve kucağındaki çocuğa sıkı sıkı sarılıp kendine bastırır. Tüm izleyicilerin ifadelerinde büyük bir beklenti okunmaktadır.)

Tek çentiği bile yoktur çakımın.
On kesin darbe indireceğim ona
bence yeter de artar:
Dört kere karnına saplayacağım,
bir kere sol memesine,
bir kere de sağdakine,
ikişer de kasıklarına.
Hemen mi öldüreceksin kocamı?
Bu gece eve gelirken,
deriyle, kıl almaya gidecek
demedin miydi?
Hendeği dönerken
görürüm hesabını.

(Bu son dizayle birlikte sahnenin dışından ıstırap dolu bir çığlık yükselir. Herkes yerinden fırlar. Daha yakından bir çığlık daha gelir. Kunderacı'nın elinden levhasıyla sopası düşer. Herkes gülünç bir şekilde titremektedir.)

SİYAH KOMŞU. (*Pencereden.*) Bıçaklarını çektiler!

KK. Aman Tanrım!

KIRMIZI KOMŞU. Bakire Meryem koru bizi!

KUNDURACI. Rezalet!

SİYAH KOMŞU. Birbirlerini öldürüyorlar! Bu kadın yüzünden yumruk yumruğa kavga ediyorlar! (*Kunduracının Karısı'nı gösterir.*)

BELEDİYE BAŞKANI. (*Gerginlikle.*) Bakalım.

ÇOCUK. Çok korkuyorum!

YEŞİL KOMŞU. Yetişin! Yetişin! (*Herkes dışarı fırlar.*)

SES. (*Dışarıdan.*) Bu kötü kadın yüzünden!

KUNDURACI. Bu kadarına katlanamam! Katlanamam!

(*Başını ellerinin arasına alarak sahne boyunca koşar. Herkes ahlar, vahlar arasında Kunduracının Karısı'na kötü kötü bakarak dışarı çıkar. Kadın aceleyle kapıyı ve pencereyi örter.*)

BEŞİNCİ SAHNE

Kunduracı ve karısı.

KK. Böyle bir rezillik gördünüz mü? Tanrı adına yemin ederim ki ben masumum. Ay!.. Neler olacak acaba? Bakın, bakın nasıl da titriyorum. (*Adama ellerini gösterir.*) Sanki ellerim benden kaçıp kendi başlarına olmak istiyorlar.

KUNDURACI. Sakin ol kızım. Senin kocan da dışarıda mı?

KK. (*Ağlamaya başlar.*) Benim kocam mı, ah bayım, bilseniz!

KUNDURACI. Ne oldu?

KK. Kocam beni başkaları yüzünden terk etti. Şimdi yalnızım, beni ısıtacak kimsem kalmadı.

KUNDURACI. Zavalılcık!

KK. Onu o kadar çok seviyordum ki! Hayrandım ona!

KUNDURACI. (*Öfkeyle.*) Bu doğru değil!

KK. (*Ağlamayı keserek.*) Ne dediniz siz?

KUNDURACI. Yani, dedim ki... bu o kadar inanılmaz ki, doğru değilmiş gibi duruyor. (*Sarsılmıştır.*)

KK. Çok haklısınız bayım. O zamandan beri ne yiyor, ne uyuyor, ne de yaşıyorum; o benim neşem, benim evimin direğiydi.

KUNDURACI. Peki siz onu bu kadar çok sevdiğiniz halde mi sizi terk etti? Anladığım kadarıyla kocanız pek akıllı bir adam değilmiş.

KK. Bir iyilik yapın da çenenizi tutun. Kimse fikrinizi söylemeniz için size izin vermedi.

KUNDURACI. Özür dilerim. Gücenmenizi istemedim.

KK. O çok akıllıydı!

KUNDURACI. (*Şaşkınlıkla.*) Öyle miiiii?

KK. (*Enerjik.*) Köy köy dolaşıp anlattığınız bu masallar, hikâyeler var ya, kocamın bildiklerinin yanında solda sıfır kalır. O... üç katını bilirdi!

KUNDURACI. (*Ciddiyetle.*) Bu doğru değil.

KK. (*Enerjik.*) Hatta dört katını!.. Yattığımız zaman bana hepsini anlatırdı. Sizin hiç duymadığınız eski mi eski hikâyeler... (*Şımarıkça.*) Yüreğime bir korku saplanırdı... Ama o bana derdi ki, “Gözümün ruhu, bunların hepsi uydurma!”

KUNDURACI. (*Öfkeyle.*) Yalan!

KK. (*Şaşkınlıkla.*) Ha? Aklınızı mı kaçırdınız siz?

KUNDURACI. Yalan!

KK. (*Kızarak.*) Ne diyorsunuz siz? Şeytanın kuklacısı!

KUNDURACI. (*Ayağa kalkar ve sertçe konuşur.*) Kocanızın çok haklı olduğunu söylemeye çalışıyorum hanımefendi. Bu hikâyelerin tümü yalan. Hayal, başka bir şey değil. (*Sesi acı acı çıkmaktadır.*)

KK. (*Onun sesi de acı çıkar.*) Öyle bayım. Beni aptal yerine koyduğunuzu görüyorum... Ancak hikâyelerinizin etkileyici olduğunu inkâr edemem.

KUNDURACI. Bunlar başka diyarların hikâyeleri! Etkilenebilecek ruhları etkiliyorlar elbette.

KK. Herkesin duyguları vardır.

KUNDURACI. Bakış açısına göre değişir. Ben bir sürü duygusuz insan tanıdım. Benim köyümde bir kadın yaşırdı... bir zamanlar... kocası tezgâhının başında ha bire didinip ayakkabı tamir ederek ömrünü tüketirken, o pencereden gelip geçenle sohbete doyamazdı.

KK. (*Yerinden kalkar ve bir iskemle çeker.*) Benden mi söz ediyorsunuz?

KUNDURACI. Anlamadım?

KK. Öyleyse söyleyin, açık ve cesur olun!

KUNDURACI. (*Alçakgönüllülükle.*) Neler söylüyorsunuz hanım! Sizin kim olduğunuzu nereden bileyim? Sizi hiçbir konuda gücendirmek istemedim. Neden böyle davranıyorsunuz? Bu benim kaderim mi? (*Neredeyse ağlamak üzeredir.*)

KK. (*Sertçe, ama duygulanmıştır.*) Bakın bayım, belli ki iyi birisiniz. Böyle konuştum, çünkü ateşin üstündeyim. Herkes beni suçluyor, herkes beni eleştiriyor. Kendimi savunmak için en küçük fırsatı bile değerlendirmeyeyim mi? Yalnızım, gencim ve artık sadece anılarımla yapayalnız yaşıyorum. (*Ağlar.*)

KUNDURACI. (*Ağlamaklı.*) Anlıyorum küçük hanım. Sizi tahmin edebileceğinizden çok daha fazla anlıyorum... çünkü... her ne kadar aynı

şey gibi görünmese bile, ikimiz de aynı durumdayız.

KK. (*Şaşırmıştır.*) Bu mümkün olabilir mi?

KUNDURACI. (*Kendini masaya bırakır.*) Beni de... karım terk etti!

KK. Ölsem inanmam!

KUNDURACI. O benimkinden farklı bir dünya hayal ediyordu, hayalci ve baskın mizaçlıydı, konuşmaktan, benim etmesini bilmediğim iltifatlardan çok hoşlanıyordu, fırtınalı bir günde, rüzgâr deli gibi eserken beni sonsuza dek terk edip gitti.

KK. Peki şimdi ne yapıyorsunuz? Dünyayı mı geziyorsunuz?

KUNDURACI. Onu arıyorum, onu affetmek ve kalan azıcık ömrümü onunla birlikte geçirmek istiyorum. Bu yaşadıklarım yaşıma başıma uygun şeyler değil.

KK. (*Hızlı hızlı.*) Biraz kahve için, sıcaktır, tüm bu olup bitenlerden sonra size iyi gelir. (*Bara gidip kahve koyar ve Kunduracı'nın arkasında durur.*)

KUNDURACI. (*Abartılı bir şekilde haç çıkartıp gözlerini açarak.*) Tanrı tüm dileklerinizi yerine getirsin hanım kızım.

KK. (*Ona fincanı verir, tabak elinde kalır. Adam yudum yudum kahvesini içmeye başlar.*) Güzel mi?

KUNDURACI. (*Yumuşak bir sesle.*) Sizin elinizden çıktığı belli!

KK. (*Gülümseyerek.*) Çok teşekkür ederim.

KUNDURACI. (*Son yudumunu da içer.*) Kocanıza çok imrendim şimdi!

KK. Neden?

KUNDURACI. (*Son derece kibar bir tavırla.*) Çünkü dünyanın en hoş kadını bulup da evlenebilmiş!

KK. (*Erimiş bir halde.*) Neler söylüyorsunuz!

KUNDURACI. Şimdi gitmek zorunda olduğuma sevi-neceğim neredeyse, siz yalnızsınız, ben yalnızım; siz son derece güzelsiniz, benim ağzım iyi laf yapar, istemeden kimi imalarda bulunmaktan çekiniyorum...

KK. (*Tepkili.*) Aman Tanrım, hemen git buradan! Neler geldi aklına! Benim tüm yüreğim ona, kocama, olması gereken kişiye ait!

KUNDURACI. (*Halinden çok memnundur. Şapkasını çıkartıp yere atar.*) Bu çok iyi işte! Kadın dediğin böyle olur!

KK. (*Hafif bir alay ve şaşkınlıkla.*) Siz bence biraz... (*Elini şakağına götürür.*)

KUNDURACI. Nasıl isterseniz. Ben karımdan başkasını sevip âşık olmadığımı eminim, meşru evlilik bağıyla bağlı olduğum kadın!

KK. Ben de kocamı ve yalnızca kocamı seviyorum. Bunu o kadar çok söyledim ki sağır sultan bile duydu. (*Ellerini kavuşturur.*) Ruhumun kunduracısı o benim!

KUNDURACI. (*Kenara çekilir.*) Ay, karıcığım, canımın içi! (*Kapıya vurulur.*)

ALTINCI SAHNE

Kunduracının Karısı, Kunduracı ve Çocuk.

KK. Tanrım! Durmadan yüreğimi ağzıma getiriyorlar! Kim o?

ÇOCUK. Aç!

KK. Sen de nereden çıktın? Nasıl geldin?

ÇOCUK. Ay! Sana söylemek için koşarak geldim!

KK. Ne oldu?

ÇOCUK. İki üç delikanlı birbirlerini bıçakla yaradıktan sonra suçu senin üzerine attılar. Çok kanları aktı. Bunun üzerine tüm kadınlar seni köyden kovmak için yargıçla konuşmaya gittiler. Ay! Erkeklere kalırsa da papaz çanları çalmalı ve senin için düzdükleri o dörtlükler söylenmeliymiş!.. (*Çocuk soluk soluğa ve ter içindedir.*)

KK. (*Kunduracı'ya.*) Görüyor musunuz bayım?

ÇOCUK. Meydan insan kaynıyor, sanki panayır zamanı ve herkes senin aleyhine atıp tutuyor...

KUNDURACI. Ahlaksızlar! İçimden çıkıp sizi savunmak geliyor.

KK. Neden? Sizi de hapse atarlar. Şöyle dişe dokunur bir şey yapması gereken biri varsa, o da benim.

ÇOCUK. Odandaki pencereden meydandaki şamataı izleyebilirsin.

KK. (*Hızla.*) Haydi. Gidip insanların kötülüğünden emin olalım. (*Aceleyle sahneden çıkarlar.*)

YEDİNCİ SAHNE

KUNDURACI. Evet, evet, ahlaksızlar... Ama yakında herkesle hesaplaşacak ve yaptıklarını ödeteceğim... Ay güzel evim, camlarından pencerelerinden yayılan sıcaklık nasıl hoş! Ay dünyayı gezerken uğradığım o korkunç duraklar, kötü yemekler ve kararmış çarşaplardan nasıl usandım! Karımın saf altın, dünyanın en saf altını olduğundan kuşkulanmış olmam ne saçmaymış! İçimden ağlamak geliyor!

SEKİZİNCİ SAHNE

Kunduracı ve komşular.

KIRMIZI KOMŞU. (*Hızla içeri girer.*) Kardeş!

SARI KOMŞU. (*Hızla içeri girer.*) Kardeş!

KIRMIZI KOMŞU. Hemen bu evden çıkın. Ahlaklı birine benziyorsunuz. Burada bulunmamanız lazım.

SARI KOMŞU. Bu bir aslanın evi, sırtlanın.

KIRMIZI KOMŞU. Kadının kanı bozuk. Erkeklerin aklını çeliyor.

SARI KOMŞU. Ama artık ya kendi rızasıyla bu köyden gidecek ya da biz kovacağız. Hepimizi deli etti.

KIRMIZI KOMŞU. Ölüsünü görmek isterim.

SARI KOMŞU. Dilerim çenesi bağlı, göğsünde haçıyla ölüsü çıkar bu köyden!

KUNDURACI. (*Sıkıntıyla.*) Yeter!

KIRMIZI KOMŞU. Kan aktı onun yüzünden.

SARI KOMŞU. Ak mendillerimiz kana bulandı.

KIRMIZI KOMŞU. Sırım gibi iki delikanlıydı üstelik.

SARI KOMŞU. Böğürlerine bıçak saplı.

KUNDURACI. (*Sertçe.*) Yeter dedim!

KIRMIZI KOMŞU. Onun yüzünden.

SARI KOMŞU. Onun, onun, onun!

KIRMIZI KOMŞU. Sözümüze kulak verin bayım.

SARI KOMŞU. Sizi kendi iyiliğiniz için uyarmaya geldik.

KUNDURACI. Fitneciler, yalancılar, sütü bozuklar!
Sizi saçlarınızdan sürükleyeceğim!

KIRMIZI KOMŞU. (*Arkadaşına.*) Bak, bunu da fet-
hetmiş.

SARI KOMŞU. Öpe öpe becermiştir!

KUNDURACI. Şeytan götürsün sizi! Mikroplar! Ca-
dılar!

SİYAH KOMŞU. (*Pencereden.*) Koşun! (*Koşarak gi-
der. Öbür iki kadın da koşarak onun peşinden
gider.*)

KIRMIZI KOMŞU. Biri daha kapanda!

SARI KOMŞU. Birini daha tuzağa düşürmüştü!

KUNDURACI. Pislikler! Kunduralarınıza jiletler
yerleştireceğim! Görürsünüz siz!

DOKUZUNCU SAHNE

Kunduracı, Kunduracının Karısı ve Çocuk.

ÇOCUK. (*Hızla sahneye dalar.*) Şimdi bir alay er-
kek Belediye Başkanı'nın evine girdi. Gidip
öğreneyim, bakalım neler söylüyorlar? (*Hızla
çıkar.*)

KK. (*Cesur bir tavırla.*) Gelmeye cesaretleri varsa
görecekları de var! Anlı şanlı süvarilerin soyun-
danım ben. Bozkırları çıplak at sırtında aşmış
yiğitlerin torunuyum ben!

KUNDURACI. Hiç direncinizin kırılacağını hisset-
miyor musunuz?

KK. Benim gibi aşk ve onurla, namusuyla direnen birinin havlu atması söz konusu olamaz. Başım da tek siyah tel kalmayana kadar bu şekilde mücadele edebilirim.

KUNDURACI. (*Duygulanmıştır, kadına doğru ilerler.*) Ay...

KK. Ne oldu?

KUNDURACI. Hiç... Duygulandım.

KK. Bakın bayım, tüm köy üzerime varıyor, buraya gelip beni öldürmek istiyorlar; ama hiç korkum yok. Bıçağa bıçak, sopaya sopayla karşılık verilir, ama gece olup da kapımı kilitlediğimde yatağıma yalnız giriyorum ya... bu beni üzüyor, hem de nasıl üzüyor! Soluğum kesiliyor!... Dolap mı gıcırıyor: Korkuyorum. Yağmurda pencerelerin camları zangırıyor: Yine korkuyorum! Yapayalnız yatağımda dönerken istemeden somyayı gıcırdatıyorum: İki kat korkuyorum! Tüm bunlar hayaletlerin yuvalandığı yalnızlığın korkusundan başka bir şey değil. Ben hiç hayalet görmedim, çünkü onları görmek istemiyorum; ama annem, ninem ve ailemin yüzünde göz olan tüm kadınları gördü.

KUNDURACI. Neden yaşamınızı değiştirmiyorsunuz?

KK. Sizin aklınız başınızda mı? Ne yapabilirim? Böyle nereye gidebilirim? Ben buradayım, Tan-

rı ne derse o olur. (*Dışarıdan, çok çok uzaktan alkış sesleri ve mırıltılar duyulur.*)

KUNDURACI. Sizin adınıza çok üzüldüm, ama karanlık basmadan yola düşmek zorundayım. Borcum nedir? (*Karton rulosunu toplar.*)

KK. Yok.

KUNDURACI. Olmaz.

KK. Emeğinize karşılık ikramım olsun.

KUNDURACI. Çok teşekkür ederim. (*Hüzünlüdür. Karton rulosunu alır.*) O zaman elveda, gidip de gelmemek var, benim yaşımda bu işler belli olmaz... (*Duygulanmıştır.*)

KK. (*Tepki göstererek.*) Ben böyle veda etmek istemezdim. Ben çok daha neşeliyimdir. (*Duru bir sesle.*) Kardeş, umarım karını bulursun, kavuşur, gül gibi geçinip gidersiniz. (*Duygulanmıştır.*)

KUNDURACI. Ben de aynı şeyi kocanız için temenni ediyorum. Bilirsiniz dünya küçüktür, yolculuklarımdan birinde ona rastlarsam ne söylememi istersiniz?

KK. Ona taptığımı söyleyin.

KUNDURACI. (*Kadına yaklaşıarak.*) Başka ne diyeyim?

KK. Elli küsür yaşını geçmiş olmasına karşın, o mübarek ellilik, benim gözümde dünyanın tüm erkeklerinden daha dinç, daha civandır.

KUNDURACI. Ne iyisin kızım! Onu benim karımı sevdiğim kadar çok seviyorsun.

KK. Çok daha fazla!

KUNDURACI. Olamaz. O sarayın sultanı, ben de karpısındaki köpektim, öyle bir çekip çevirirdi ki her şeyi! Benden daha akli başında, daha duyguluydu. (*Kadına sokulmuş, ona hayranlığını belli etmektedir.*)

KK. Onu beklediğimi, kış gecelerinin uzun olduğunu söylemeyi unutmayın.

KUNDURACI. O zaman... onu iyi karşılayacaksınız, öyle mi?

KK. Krallara, kraliçelere layık olacak.

KUNDURACI. (*Titreyerek.*) Ya şans eseri şimdi geliverirse?

KK. Sevinçten deliye dönerim.

KUNDURACI. Yaptığı deliliği bağışlar mısınız?

KK. Çoktan bağışladım bile!

KUNDURACI. Şimdi gelmesini istiyor musunuz?

KK. Ay, gelsin hadi!

KUNDURACI. (*Bağırarak.*) İşte burada!

KK. Siz ne diyorsunuz?

KUNDURACI. (*Gözlüğünü ve kostümünü çıkartarak.*) Daha fazla dayanamadım! Birtanem!

(*Kunduracının Karısı delirmiş gibidir, kolları bedeninden ayrık durur. Kundura-*

cı karısını kucaklar, kadın geçirdiği şokun etkisiyle ona bakar. Dışarıdan dörtlükler duyulur.)

Kunduracının Karısı,
kaçıp gidince kocası,
açtı meyhanesini,
sorma girip çıkanı.

KK. (*Tepkili.*) Namussuz! Rezil! Serseri! Ödle! Duyuyor musun! Hepsi senin yüzünden! (*İşkemleleri çeker.*)

KUNDURACI. (*Duygulanmıştır, tezgâhına doğru giderek.*) Aşkım!

KK. Seyyahmış! Ay, dönmene nasıl sevindiğimi anlatamam! Sana gününü öyle bir göstereceğim ki! Burnundan fitil fitil getireceğim! Engizisyonun, Romalıların zalimlikleri hiç kalacak!

KUNDURACI. (*Tezgâhında.*) Mutlu evim! (*Dörtlükler daha yakından duyulur, pencerede komşular görünür.*)

SESLER. (*Dışarıdan.*)

Sana kim alır kadın,
giysinin kumaşını,
o saten gömlekleri,
dantelleri, fistoları.

Kunduracının Karısı

Reis'i de sever, Mirlo'yu da!

Kadın, kadın,
aman nasıl da parladın!

KK. Ne bahtsızım ben! Tanrı bana bunun gibi bir erkek nasip etti! (*Kapıya giderek.*) Yılan dilliler, cehennem zebanileri! Gelin, cesaretiniz varsa şimdi gelin bakalım! Evimi savunacak iki kişi var burada! İki! İki! Ben ve kocam. (*Kocasına dönerek.*) Kocam olacak bu serseri, bu beş para etmez! (*Dörtlüklerin gürültüsü sahneyi doldurur. Uzakta bir çan deli gibi çalmaya başlar.*)

Perde

**BAY CRISTÓBAL İLE
BAYAN ROSITA'NIN
ACIKLI GÜLDÜRÜSÜ**

Kişiler:

(Sahneye çıkış sırasıyla)

SİVRİSİNEK

ROSITA

BABA

COCOLICHE

ARABACI

BAY CRISTOBITA

UŞAK

SAAT

DELİKANLILAR

KAÇAKÇILAR

ESPANTANUBLOS (meyhaneci)

CURRITO (limandan gelen)

CANSA-ALMAS (ayakkabıcı)

FİGARO (berber)

AFACAN

SARILAR GİYİNMIŞ GENÇ KIZ

KÖR DİLENCİ

GENÇ KIZLAR

BENLİ GÜZEL

PAPAZ YARDIMCISI ÇOCUK

MEŞALELİ KONUKLAR

CENAZE PAPAZLARI

CENAZE ALAYI

UYARI

İki boru ve bir davul sesi duyulur. Sivrisinek camının istediği yerden sahneye girer. Sivrisinek gizemli bir kişiliktir, yarı cin, yarı peri, yarı böcektir. Özgür yaşamamanın sevincini, Endülüslü halkının neşesini ve şiirini temsil eder. Elinde küçük, süslü bir panayır borusu vardır.

SİVRİSİNEK. Baylar bayanlar! Dikkat! Kapat çeneni yumurcak, sen, oradaki küçük hanım, hemen otur yerine yoksa dayacağı yersin, bir daha da yerinden kalkamazsın! Susun, sessizlik tıpkı kaynağındaki gibi dupduru olsun. Susun, son sohbetlerin mırıltıları otursun, yerleşsin. (*Davul sesi.*) Ben ve kumpanyam burjuvaların, kontların ve markizlerin tiyatrosundan kalmayız. Altından, aynalardan oluşan bir tiyatroydu bu, şu soylu efendilerin gelip uyuyakaldıklarından, soylu hanımlarınsa... onlar da uyurdu.

Beni ve kumpanyamı kapattılar. Ne kadar acı çektiğimizi hayal bile edemezsiniz. Ama bir gün kapıdaki anahtar deliğine gözümü yerleştirdim ve ışıktan yapılma tazecik bir menekşe gibi titreyen bir yıldız gördüm. Gözümü faltaşı gibi açtım (rüzgârın parmağıysa tam tersine kapatmaya çalışıyordu) ve o yıldızın altında

yavaş yavaş süzülen kayıklarla dolu geniş bir ırmak bana bakıp gülümsedi.

Bunu arkadaşlarıma söyledim ve tarlalardan, otlaklardan geçerek koşa koşa kaçtık, dağların yeşil ay ışığında, sahillerin pembe ay ışığında dünyanın türlü halini, küçücük, miniminnacık şeyleri gösterebileceğimiz basit insanları aradık. Şimdi ay yükseliyor ve ateş böcekleri minicik mağaralarına kaçıyorlar, birazdan *Bay Cristóbal ile Bayan Rosita'nın Acıklı Güldürüsü* adlı büyük oyunumuza başlayacağız...

Kaba saba Cristóbal'in huysuzluklarına içermeye, Bayan Rosita'nın çekeceği sıkıntılara hazırlayın kendinizi, ki o sadece bir kadın değil, göletlerin üzerinde uçan bir yağmurkuşu, karların narin kanathısıdır.

Başlayalım! (*Geri geri giderek yavaşça çıkar, ama hemen ardından koşarak sahneye geri döner.*) Ve şimdi... rüzgâr! Şu şaşkın yüzleri yelpazele, iç çekişlerini sıradağlara taşı sırtında, yavuklusu olmayan genç kızların gözlerindeki taze gözyaşlarını sil.

(*Müzik.*)

Dört minicik yaprağı vardı,
ağacımın,
yelin pırpırladığı...
Başkalaşım

Birinci Perde

Bayan Rosita'nın evindeki alçak tavanlı oda. Arkada büyük bir demir parmaklık ve kapı vardır. Demir parmaklıklardan sık portakal ağaçlarıyla dolu bir bahçe görünür. Rosita pembe giyimlidir, elbisesinin geniş eteği kurdellalarla ve dantellerle süslüdür. Perde açıldığında oturmuş büyük bir gergefi işlemektedir.

BİRİNCİ SAHNE

ROSITA. (*Dikişleri sayarak*). Bir, iki, üç, dört... (*İğneyi eline batırır*). Ay! (*Parmağını ağzına götürür.*) Şu son “a” harfinde, “Sevgili babacığım”nın son harfinde tam dördüncü keredir elime batırıyorum iğneyi. Gergef işlemek gerçekten de zor zanaat. Bir, iki... (*İğneyi bırakır.*) Ay, canım öyle de çok evlenmek istiyor ki! Saçıma sarı bir çiçek takarım ve duvağım tüm sokağı süpürür. (*Kalkar.*) Berberin küçük kızı penceresine çıkınca da ona ona şöyle derim: “Ben evleneceğim, ama senden önce, senden çok önce, bileziklerle falan hem de” (*Dışarıdan ıslık sesi gelir.*) Ayayayay! Canım! (*Parmaklığa koşar.*)

BABA. (*Dışarıdan.*) Rositaaaaaa!

ROSITA. (*Korkmuştur.*) Neeeeeeee! (*Daha güçlü bir ıslık duyulur. Rosita koşar ve gergefin başına oturur. Parmaklığa öpücükler gönderir.*)

BABA (*İçeri girerek*). İşliyor musun diye merak ettim... İşle, kızıcığım benim işle, ekmek paramız bizim! Ah, nasıl da yoksuluz!.. Amcandan, Başpapaz'dan miras kalan beş çuval da bitti bitecek!

ROSITA. Ay, nasıl bir sakaldı öyle amcamınki, Başpapaz sakalı! Ne güzeldi! (*Dışarıdan ıslık sesi.*) Ne güzel ıslık çalardı! Ne güzel!

BABA. Kızım... Neler söylüyorsun? Delirdin mi?

ROSITA. (*Sinirli.*) Hayır, hayır... Yanılmışım...

BABA. Ah, Rosita, gırtlığımızı kadar borca battık! Halimiz ne olacak bizim! (*Mendilini çıkartır ve ağlamaya başlar.*)

ROSITA. (*Ağlayarak.*) Ama.. eğer... sen... ben...

BABA. Sen evlenmek isteseydin halimiz farklı olurdu; ama şimdilik...

ROSITA. Evlenmek istiyorum.

BABA. Öyle mi?

ROSITA. Farkına varmadın mı? Siz erkekler amma da anlayışsızsınız!

BABA. Çok şaşırdım! Çok şaşırdım!

ROSITA. Topuz yapacak, yüzüme pudra süreceğim.

BABA. Yani, rıza gösteriyorsun...

ROSITA. (*Hafif alaycı bir genç kız çekingenliğiyle.*)

Evet, baba.

BABA. Sonra pişman olmayasın?

ROSITA. Hayır baba.

BABA. Bana her zaman saygı gösterecek misin?

ROSITA. Evet, baba.

BABA. Öğrenmek istediğim buydu. (*Yavaşça sah-neden çıkmaya başlar.*) Mahvolmaktan kurtuldum. Kurtuldum! (*Gider.*)

İKİNCİ SAHNE

ROSITA. Ne demek istedi acaba “Mahvolmaktan kurtuldum. Kurtuldum!” Sevgilim Cocoliche bizden de yoksul. Çok daha yoksul! Ninesinden üç altın kalmış, bir sandık da ayva ve... başka bir şeyi yok! Ay, ama onu seviyorum, onu seviyorum, onu çok çok çok çok seviyorum. (*Bunları büyük bir hızla söyler.*) Gözü öteberide olana gerek para, ben aşkı tercih ediyorum. (*Koşar ve parmaklıkların arasından büyük bir pembe mendil sallar.*)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

COCOLICHE'NİN SESİ. (*Gitar eşliğinde şarkı söyleyerek.*)

Sevgilimin iç çekişleri
havada uçuyor,

havada uçuyor,
uçuyor havada.

ROSITA. (*Şarkı söyleyerek.*)
Sevgilimin iç çekişleri
havada uçuyor,
havada uçuyor,
uçuyor havada.

COCOLICHE. (*Parmaklıklara sokularak.*) Kim yaşıyor burada?

ROSITA. (*Yüzünü yelpazesinin ardına saklayıp sesini değiştirerek.*) Kendi halinde insanlar.

COCOLICHE. Bu evde bir Rosita yaşıyor olmasın?

ROSITA. İçeride yıkanıyor.

COCOLICHE. (*Gidecekmiş gibi yaparak.*) Güle güle kirlensin.

ROSITA. (*Yüzünü açarak.*) Gidebilir misin peki?

COCOLICHE. Yapamam. (*Yaltaklanan bir sesle.*) Senin yanında ayaklarım kurşun gibi oluyor.

ROSITA. Bir şey diyeceğim.

COCOLICHE. Ne?

ROSITA. Ay! Cesaretim yok!

COCOLICHE. Hadi söyle.

ROSITA. (*Büyük ciddiyetle.*) Bak, utanmaz bir kadın olmak istemem.

COCOLICHE. Bence sakıncası yok.

ROSITA. Şey, şu ki...

COCOLICHE. Hadi ama!..

ROSITA. Şu yelpazeyi yüzüme tutayım.

COCOLICHE. (*Umutsuzlukla.*) Hadi be kızım!

ROSITA. (*Yüzü yelpazenin ardında saklı.*) Seninle evleniyorum.

COCOLICHE. Ne diyorsun?

ROSITA. Duyduğunu.

COCOLICHE. Ay, Rosita!

ROSITA. Hemen...

COCOLICHE. O zaman hemen Paris'e bir mektup yazıp bir bebek ısmarlayacağım...

ROSITA. Bak, Paris olmaz, çünkü o Fransızlar gibi *çav çav çav* olmasını istemiyorum kesinlikle.

COCOLICHE. O zaman...

ROSITA. Madrid'den isteyelim.

COCOLICHE. Ama... baban biliyor mu?

ROSITA. Ve bana izin verdi! (*Yelpazeyi bırakır.*)

COCOLICHE. Ah, Rositacığım! Gel! Gel! Yaklaş!

ROSITA. Neler oluyor sana!

COCOLICHE. Biri tabanlarımı gıdıklıyor sanki. Yaklaş.

ROSITA. Hayır, hayır, sana uzaktan öpücük gönderdiğim. (*Uzaktan öpüşürler. Çanlar çalar.*) Hep aynı şey, herkes gelir şimdi. Haydi, akşama görüşürüz.

(*Çan sesleri duyulur, arkadaki büyük parmaklıktan kartondan yapılma, tüylerle süslenmiş atların çektiği bir araba görünür ve durur.*)

CRISTOBITA. (*Arabadan.*) Köydeki en güzel yavru bu.

ROSITA. (*Etekleriyle reverans yaparak.*) Çok teşekkürler.

CRISTOBITA. Alacağım bu kızı kesinlikle. Bir metre boyu olmalı. Kadın ne daha kısa olmalı ne de daha uzun. Belinin inceliğine bak, şu endama bak. Büyüledi bu kız beni. Çek arabacı!

ROSITA. (*Alay ederek.*) Şuna bak! Alacaktım bu kızı kesinlikle. Amma çirkin, amma terbiyesiz bir adam!.. Buralara yeni gelen yabancılardan olmalı. (*Parmaklıkların arasından inci bir gerdanlık atılır.*) Ayy, bu da ne? Aman Tanrım ne kadar güzel bir inci gerdanlık böyle! (*Takar ve küçük bir el aynasıyla kendine bakar.*) Genoveva de Brabante kocasını beklemek için şatosunun kulesine kapandığında boynunda böyle bir gerdanlık olmalı. Nasıl da yakıştı bana! Kimden acaba?

BABA. (*İçeri girerek.*) Yavrum benim, nasıl da mutluyum! Düğününü kararlaştırdım!

ROSITA. Sana çok teşekkür ederim. Cocoliche de sana minnettar! Şimdi...

BABA. Cocoliche de nereden çıktı? Serserinin biri o! Neler söylüyorsun sen? Bay Cristobita ile söz kestim ben, şu bastonlu adam, biraz önce arabasıyla buradan geçti.

ROSITA. İstemem, istemiyorum! İıı-ıh! Ölsem evlenmem onunla! Benim yavuklum var! O mu attı bu gerdanlığı yoksa?

BABA. Başka çaremiz yok. Bu adamın çok altını var ve bu evlilik işime geldi, evlenmezsen yarın öbür gün dilenmeye başlamamız gerekecek.

ROSITA. Dilenelim o zaman!

BABA. Ben ne dersem o! Ben senin babanım! Sözüm-den dönmem, ok yaydan çıktı artık. Daha fazla konuşmanın gereği yok.

ROSITA. Ben...

BABA. Sus!

ROSITA. Bence...

BABA. Kes! (Çıkar.)

ROSITA. Ay, ay! Beni satıyor, katlanmaktan başka çarem yok, yasa böyle! (Ağlar.) Yasa her şeye burnunu sokmasa! Keşke ruhumu şeytana satabilsem! (Bağırarak.) Çık, şeytan çık! Cristobita ile evlenmek istemiyorum ben!

BABA (Sahneye girer). Bu sesler de ne? İşini işle ve sus! Nasıl bir zaman bu böyle? Artık çocuklar mı babalarına emir verecek? Her sözümü dinle-

yeceksin, tıpkı ananla evlenirken babamın sözünü dinlemiş olduğum gibi, bu arada söz aramızda, ay yüzlüydü anan, yusuvarlak yüzü vardı, ya... ya...

ROSITA. İyi, tamam. Susarım!

BABA. (*Yavaş yavaş çıkararak.*) Nerede görülmüş böyle şey!

ROSITA. Hale bak, babayla papaz arasında sıkışıp kalmış kızlar. (*Oturup iş işlemeye başlar.*) Her akşam üzeri başlar papaz efendi, üç, dört, cehenneme gideceksiniz! Cayır cayır yanacaksınız! Köpeklerden beter hale düşeceksiniz!.. Bana kalırsa köpekler canları kiminle isterse onunla evlenip gayet mutlu oluyorlar! Nasıl da köpek olmak isterdim! Babamın sözünü dinlersem, dört, beş, kendimi bir cehennemde bulacağım, babamın sözünü dinlemezsem, bu kez de gökteki cehenneme gideceğim. Ayrıca bu papazlar çenelerini kapatsalar da bu kadar çok konuşmasalar... çünkü... (*Gözyaşlarını siler.*) Cocoliche ile evlenemezsem suç papaz efendindir. Evet, papaz efendi, neticede bunların sizin için ne önemi var ki! Umurunuzda mı? Ay, ay, ay!..

CRISTOBITA. (*Uşağıyla birlikte pencereye sokulur.*) Güzel bir parça, hoşuna gitti mi?

UŞAK. (*Titreyerek.*) Evet efendim.

CRISTOBITA. Ağzı biraz büyükçe, ama vücudu bir içim su... Daha anlamaya son noktayı koymadım... Onunla konuşmak istiyorum, ama fazla yüz verip kendine güvenmesine neden olmak da istemem. Kendine güven tüm kötülüklerin anasıdır. Bana hayır deme sakın!

UŞAK. (*Titreyerek.*) Ama efendim!

CRISTOBITA. İnsanlar söz konusu olunca sadece iki yol var: Ya onları tanımazdan gelmek ... ya da öylece bırakıp gitmek!

UŞAK. Aman Tanrım!

CRISTOBITA. Demek beğendin!

UŞAK. Siz daha iyilerine layıksınız.

CRISTOBITA. Ağız sulandıran bir dişi. Sadece benim! Sadece benim için! (*Gider.*)

ROSITA. Bir bu eksikti. Umutsuzluğa kapıldım. Şimdi kendimi zehirleyeceğim.

(*Duvardaki çalar saat açılır ve saat başlarından biri görünür, sarı kabarık etekli bir genç kızdır.*)

SAAT. (*Hem çalarak hem de ağzıyla.*) Dan! Rosita: Sabırlı ol, başka ne gelir ki elinden? Olayların nasıl gelişeceğini bilemezsin. Burada güneş varken başka bir yerde yağmur yağar. Yarın hangi yellerin esip de çatındaki rüzgâr gülünü dön-

düreceğini bilemezsin. Bak ben her gün geliyorum, kocayıp da bu anı unuttuğunda bunu sana hatırlatacağım. Bırak sular aksın, yıldızlar çıksın. Rosita, sabırlı ol! Dan! Saat bir. (*İçeri girer.*)

ROSITA. Saat bir... Öyle de acıktım ki!

SES. (*Dışarıdan duyulur.*)

Sevgilimin iç çekişleri
havada uçuyor,
havada uçuyor,
uçuyor havada.

ROSITA. Onların içeri girdiğini gördüm... sevgilimin iç çekişleri...

(*Saat bir kez daha açılır ve saat başının uyuduğu görülür. Sadece saat çalar.*)

ROSITA. (*Ağlamaklı.*) Sevgilimin iç çekişleri...

Perde

İkinci Perde

Tiyatro sahnesinde Endülü's'te bir köy meydanı temsil edilir. Sağda Bayan Rosita'nın evi vardır. Sahnede dev gibi bir palmiye ve bir bank olmalı. Soldan Cocoliche gelir, elinde tuttuğu gitarla şarkı söyleyerek dans etmektedir. Siyah işli koyu yeşil bir pelerini vard, ki bu XIX. yüzyıl başlarının sevi len giysilerinden biri ydi ve zamanın modasına uygundur. Başında da yana yatırdığı, Endülü's tarzı, kenarları yukarı kıvrık şapkası vardır.

BİRİNCİ SAHNE

COCOLICHE. Rosita çıkmıyor. Aydan korkuyor. Ay gizli bir âşık için korkunçtur. (Islık çalar.) Islık müzikten bir taş parçası gibi balkon camına çarpmış olmalı. Dün saçına bir kurdela bağlamıştı. Bana dedi ki: Saçımdaki bu kara bant meyvadaki çürük gibi. Beni görünce üzölmelisin. Sonra tepeden tırnağa siyahlara bürüneceğim. Bir sorunu var.

(Çiçek saksılarıyla dolu balkonda tatlı bir ışıık vardır.)

ROSITA. (İçeriden.)

Gölerek, dans ederek, eğlenerek ölüyorum.

COCOLICHE. (*Yaklaşarak.*) Neden çıkmadın?

ROSITA. (*Balkonda, çok rüküş ve çok şairane bir tavırla.*) Ay, canım benim! Güneyli bir rüzgâr Endülüs'ün tüm rüzgâr güllerini döndürüyor şimdi. Yüzyıl sonra da yine aynı şekilde dönecekler.

COCOLICHE. Ne demek istiyorsun?

ROSITA. Zamanın sağına ve soluna bakmanı söylüyorum. Yüreğin huzura kavuşacaktır.

COCOLICHE. Seni anlamıyorum.

ROSITA. Söyleyeceğim şey ağır bir darbe olacak. Bu nedenle hazırlıklı ol. (*Sessizlik. Rosita komik bir şekilde, neredeyse boğulur gibi ağlamaktadır.*) Seninle evlenemem!

COCOLICHE. Rosita!!!

ROSITA. Sen benim gözbebeğimsin! Ama seninle evlenemem. (*Ağlar.*)

COCOLICHE. Manastıra mı gireceksin? Sana kötü mü davrandım? Ay, ay, ay! (*Çocuksu ve komik karışımı bir ifadeyle ağlamaya başlar.*)

ROSITA. Duyarsın nasıl olsa. Şimdi, elveda.

COCOLICHE. (*Bağırarak ve tepinerek.*) Ama hayır, ama hayır, ama hayır.

ROSITA. Elveda. Babam beni çağırdı.

(*Balkon kapısı kapanır.*)

İKİNCİ SAHNE

COCOLICHE (*Tek başına*). Bir dağın tepesindeymişim gibi kulaklarım çınlıyor. Sanki kâğıttanmışım da yüreğimden fışkıran alevlerle yanmışım. Ama bu olamaz, hayır, hayır ve hayır. (*Tepinerek.*) Benimle evlenmek istemiyor mu peki? Ama Mairena panayırından aldığım saç tokasını hediye ettiğimde yüzümü okşamıştı. Güllü şalı hediye ettiğimdeyse bana öyle bir bakmıştı ki... Açınca üzerindeki Pedro Romero'nun da pelerinini açtığı o sedefli yelpazeyi verdiğimde beni ne çok öpmüştü!.. Evet bayım, bir sürü öpücük!.. Keşke bir yıldırım beni ikiye bölseydi. Ay! Ay! Ay! (*Ritimle ağlamaya başlar.*)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Soldan folklorik giysiler içinde bir sürü genç girer sahneye. Birinin elinde gitar, bir diğerinde de tef vardır. Şarkı söylerler.

Sevgilim her zaman
Guadalquivir nehrinde yıkanır.
Sevgilim mendiller işler,
kırmızı ipekliden.

1. DELİKANLI. Cocoliche bu.
2. DELİKANLI. Neden ağlıyorsun? Hadi kalk, korudaki kuşlardan biri bir ağaçtan ötekine uçmuş diye ağlamaya değer mi?

COCOLICHE. Bırakın beni!

3. DELİKANLI. İmkânsız. Gel hadi, kırlardaki yeli hissedince acın da hafifleyecektir.

1. DELİKANLI. Gidelim, gidelim. (Onu götürürler. Sesler ve müzik duyulur.)

(Sahnede kimse kalmaz. Ay geniş meydana aydınlatmaktadır. Bayan Rosita'nın evinin kapısı açılır ve gri takım giymiş babası görünür, pembe peruk takmıştır, yüzü de aynı pembe renktedir. Bay Cristobita yeşil giysisiyle gelir, koca göbekli, hafif kambur bir adamdır. Kolyesi, köstekli saati ve baston vazifesi gören bir sopası vardır.)

CRISTOBITA. Anlaşmaya varıyoruz, öyle değil mi?

BABA. Evet bayım... ama...

CRISTOBITA. Ne aması be adam! Varalım anlaşmaya. Borç batağından kurtulmanız için size yüz altın vereceğim, siz de bana kızınız Rosita'yı vereceksiniz... Son derece memnun kalmış olmanız gerekir, çünkü kız biraz... geçkince...

BABA. Daha on altı yaşında!

CRISTOBITA. Geçkince dediysem öyledir!

BABA. Evet... bayım, öyle.

CRISTOBITA. Güzel bir kız kuşkusuz. Ne şeytan!
Un boccato di cardinali!

BABA (*Çok ciddi*). İtalyanca mı biliyorsunuz?

CRISTOBITA. Hayır, gençken İtalya ve Fransa'da bulundum. Bay Pantalón diye birinin hizmetinde... Bunun sizin için bir önemi yok!

BABA. Hayır hayır, bayım... Benim için önemli değil.

CRISTOBITA. Neyse, yarın öğleden sonra bu evliliğin kutsanması işinin bitmiş olmasını istiyorum.

BABA. (*Korkmuş bir tavırla.*) Bu olamaz Bay Cristobita.

CRISTOBITA. Sen kim oluyorsun da bana hayır diyorsun? Neden seni de o kadar insanı yuvarladığım uçurumdan atmıyorum acaba? Bu gördüğün baston çok adam öldürdü, İtalyan, Fransız, Macar... Listesi kafamda! Sözümü dinleyecek sin! Senin de sonun onlarınki gibi olmasın sakın! Bastonum epeyce bir zamandır hareketsiz kaldı, artık pek sabırsız. Dikkatli ol!

BABA. Evet... bayım.

CRISTOBITA. "Dikkatli olacağım" de.

BABA. Dikkatli olacağım.

CRISTOBITA. Hah şöyle! Bu kız bana çok pahalıya patladı. Al bakalım parayı da. Çok pahalı! Ama neticede iş iştir, oldu bitti işte! Sözünden dönecek, yaptığıyı bozacak adam değilim ben!

BABA. (*Kenarda.*) Ah Tanrım! Kime veriyorum ben kızımı?

CRISTOBITA. Ne konuşuyorsun hâlâ? Gidip papaza haber verelim.

BABA. (*Titreyerek.*) Gidelim.

ROSITA. (*İçeriden*)

Gülerek, dans ederek,
eğlenerek ölüyorum.

Her geçen saatle, yavrum benim,
alevlere dalıyorum.

CRISTOBITA. Bu da ne?..

BABA. Kızım şarkı söylüyor... Çok güzel bir şarkıdır!

CRISTOBITA. Hah! Sesini daha boğuk çıkarmasını öğreteceğim ona, daha doğal olmalı! Ve şunu söylemeli:

Kurbağa bağırdı vrak vrak,
vrak, vrak, vrarak.

Perde

Üçüncü Perde

Köydeki bir meyhane. Arka planda fıçılar, beyaz duvarlarda mavi sürahiler, eski bir boğa güreşi ilanı ve üç kandil bulunmakta. Gecedir. Meyhaneci bar tezgâhının arkasındadır. Üzerinde uzun kollu bir gömlek vardır, saçı düz, burnu basıktır. Adı Espan-tanublos'tur. Sağında tipik kaçakçılar vardır, giyimleri kadifedir, sakallıdırlar, yanlarında alaybozan tüfekleri vardır. Kâğıt oynar ve şarkı söylerler.

BİRİNCİ SAHNE

I. KAÇAKÇI.

Cádiz'den Cebelitarık'a

o ne güzel yoldur!

Deniz iç çekişlerimi duyar da,
adımlarımı tanır.

Ay, genç kız, güzel kız,
ne çok gemi var öyle,
Malaga Limanında!

Cádiz'den Sevilla'ya
o ne çok limondur!

İç çekişlerimi duyar da,
tanır beni limonluklar!

Ay, genç kız, güzel kız,
ne çok gemi var öyle,
Malaga Limanında!

2. KAÇAKÇI. Hey sen! Espantanublos! Bu güzel şarkı susattı beni. Malaga şarabı getir!

ESPANTANUBLOS. (*Tembelce.*) Şimdi.

(Ana kapıdan yabancı bir delikanlı girer, mavi renkli geniş bir pelerine sarınmıştır. Başında geniş kenarlı şapkası vardır. Beklenti dolu bir sessizlik olur. Delikanlı ilerler ve üzerindeki çıkarmadan soldaki masalardan birine oturur.)

ESPANTANUBLOS. Bir şey içmek ister misiniz?

DELİKANLI. Ay, hayır!

ESPANTANUBLOS. Geleli çok oldu mu?

DELİKANLI. Ayyy! Hayır!

ESPANTANUBLOS. Hayrola, iç geçiriyorsunuz?

DELİKANLI. Ayy! Ayy!

1. KAÇAKÇI. Kim bu?

ESPANTANUBLOS. Bilemedim...

2. KAÇAKÇI. Sakın şey olmasın...

1. KAÇAKÇI. En iyisi gidelim biz...

2. KAÇAKÇI. Çok aydınlık bir gece.

1. KAÇAKÇI. Yıldızlar evlerin üzerine dökülüyor sanki.

2. KAÇAKÇI. Sabaha denize varırız. (*Çıkarlar.*)

İKİNCİ SAHNE

Genç adam yalnız kalır. Başı ancak görünmektedir. Tüm sahne göz alıcı mavi bir ışıqla aydınlanmaktadır.

DELİKANLI. Köyü daha beyaz buldum. Büsbütün beyaz. Dağın tepesinden gördüğüm zaman ışıql gözlerime doldu ta ayaklarıma vardı. Biz Endülüslüler neredeyse kendi tenimizi de kireçleyeceğiz. Ama içim yanıyor benim. Tanrım! Gelmemem gerekirdi.

ESPANTANUBLOS. Bu da Bay Tancredo gibi yanmışlardan, ama ben... *(Sokaktan gitarlar, neşeli sesler duyulur.)* Neler oluyor?

(Başlarında Cocoliche ile delikanlılar içeri girerler.)

COCOLICHE. *(Sarhoştur.)* Espantanublos, gözlerimizden fışkırana kadar şarap ver bize. Gözyaşlarımız çok güzel olacak, topaz rengi, yakut rengi... Ayy, çocuklar, çocuklar!

I. DELİKANLI. Öyle gençsin ki! Kendini böyle helak edemezsin!

HEPSİ. Evet, öyle.

COCOLICHE. Bana o kadar tatlı şeyler söylüyordu ki! Bana, dudakların iki ham çilek gibi diyordu ve...

1. DELİKANLI. (*Onun sözünü keserek*) Bu kadın çok romantik. Ben olsam bu kadar dert etmezdim. Bay Cristobita ihtiyar, şişman, ayyaş, miskin, kısacası...

HEPSİ. Bravo!

2. DELİKANLI. Kısacası... (*Gülüşmeler.*)

ESPANTANUBLOS. Çocuklar, çocuklar.

2. DELİKANLI. Hadi, şerefe.

1. DELİKANLI. Şerefine içtiğim şeyin şerefine, çünkü şerefe kadeh kaldırmam gerek. Cocoliche, bu gece yarısı kapın açılacak, sonra da...

HEPSİ. Oley! (*Gitar çalarlar.*)

2. DELİKANLI. Ben Bayan Rosita'nın şerefine kadeh kaldırıyorum.

DELİKANLI. (*Ayağa kalkarak.*) Bayan Rosita için!

2. DELİKANLI. Kocası olacak herifin kurbağa gibi şişip patlamasının şerefine! (*Gülüşmeler.*)

DELİKANLI. (*Onlara sokulur, yüzü hâlâ tam seçilmiyordur.*) Bir dakika durun beyler! Ben yabancıyım, bu Rosita'nın kim olduğunu ve neden bunca neşeyle şerefine kadeh kaldırdığınızı merak ettim.

COCOLICHE. Yabancıysanız neden bu kadar ilgileniyorsunuz?

DELİKANLI. Neden olmasın?

COCOLICHE. Espantanublos kapıyı örtsene, mayıs ayına gireceğiz ama bu bay çok üşüyor belli ki.

2. DELİKANLI. Özellikle de yüzü.

DELİKANLI. Size bir soru sormak için yaklaştım, ama siz tutup benimle alay ediyorsunuz. Şakayı abarttınız bence.

COCOLICHE. Peki size ne bu kadının kim olduğundan?

DELİKANLI. Sizin sandığınızdan çok daha önemli.

COCOLICHE. Öyle olsun. Bu kadın Bayan Rosita'dır, şurada meydanda oturan, Endülüs'ün en güzel sesine sahiptir, benim... evet, benim yavuklum!

2. DELİKANLI. (*Atılarak.*) Şimdi Bay Cristobita ile evlenecekmiş, bizimki de, yani... Anlarsınız halinden!

HEPSİ. Oley! Oley! (*Gülüşmeler.*)

DELİKANLI. (*Çok üzgündür.*) Bağışlayın. Konuşmanızla ilgilendim, çünkü benim de adı Rosita olan bir sevgilim vardı, ama...

1. DELİKANLI. Artık sevgiliniz değil mi?

DELİKANLI. Hayır. Artık kadınlar ciğeri beş para etmezlerden hoşlanıyor. İyi geceler. (*Yavaşça çıkmaya başlar.*)

2. DELİKANLI.: Bayım, gitmeden önce bizimle bir kadeh şarap içmenizi isterdim. (*Kadehi uzatır.*)

DELİKANLI. (*Kapıya varmıştır ve gergindir.*) Çok Teşekkür ederim, ama içki içmiyorum. İyi geceler beyler. (*Ayrılır ve gider.*) Kendimi nasıl tuttuğumu bilemiyorum.

ESPANTANUBLOS. Peki ama kim bu adam ve neden buraya gelmiş?

2. DELİKANLI. Ben de sana aynısını soruyorum. Kim bu örtülerin altına gizlenmiş herif, bu maskara?

1. DELİKANLI. Berbat bir meyhanecisin.

COCOLICHE. Kaygılandım ben, kaygılandım... Bu adam!..

(Hepsi endişelidirler, alçak sesle konuşurlar.)

2. DELİKANLI. *(Kapıdan.)* Baylar, Bay Cristobita meyhaneye geliyor.

COCOLICHE. Yüzünü gözünü dağıtmak için iyi bir fırsat.

ESPANTANUBLOS. Meyhanemde kavga dövüş istemiyorum. Bu da sizlerin hemen buradan yayanacağınız anlamına geliyor.

1. DELİKANLI. Vazgeç kendini yemekten Cocoliche! Vazgeç kendini yiyip bitirmekten!

(İki delikanlı Cocoliche'yi götürürler, öbür ikisi de fiçıların arkasına saklanır. Sahne sessizleşir.)

CRISTOBITA. *(Kapıda.)* Brrrruuuummm!

ESPANTANUBLOS. *(Korkarak.)* İyi akşamlar.

CRISTOBITA. Çok şarabın varmış, öyle mi?

ESPANTANUBLOS. İsteddiğiniz kadar.

CRISTOBITA. Hepsini istiyorum, hepsini!

I. DELİKANLI. (*Bir köşeden.*) Cristobita! (*Tiz, uza-
yan, flütümsü bir sesle.*)

CRISTOBITA. Hııı? Kim konuşuyor?

ESPANTANUBLOS. Şu bostanlardan gelen bir enik
sesi olmalı.

CRISTOBITA. (*Sopasını kavrar ve şarkı söyler gibi.*)
Kıstırsın kuyruğunu tilki,
yoksa sopamla girişeceğim şimdi.

ESPANTANUBLOS. (*Telaşla.*) Tath şarabımız var...
beyaz şarabımız... şarap... buruk, şarap işte.

CRISTOBITA. Ucuza değil mi? Hepiniz hırsızısınız!
Sen de söyle: hırsızız.

ESPANTANUBLOS. (*Titreyerek.*) Hırsızız.

CRISTOBITA. Yarın Bayan Rosita ile evleneceğim ve
çok şarap istiyorum, şey için... içeceğim.

I. DELİKANLI. (*Fıçının arkasından.*) Cristobita
içer ve uyur.

2. DELİKANLI. (*Başka bir fıçının arkasından.*) İçer
ve uyur!

CRISTOBITA. Bırrrrrr, bır, bır, bır! Fıçıların mı ko-
nuşuyor, benimle dalga mı geçiyorsun sen?

ESPANTANUBLOS. Ben?... Ben mi?..

CRISTOBITA. Kokla bakayım bastonumu! Ne kokuyor?

ESPANTANUBLOS. Yani... şeyy...

CRISTOBITA. Söyle!

ESPANTANUBLOS. Beyin!

CRISTOBITA. Ne sandın! İçip uyumama gelince, göreceğiz bakalım kim içip uyuyacak! (Öfkeyle.)

ESPANTANUBLOS. Ama Bay Cristóbal, Bay Cristóbal.

2. DELİKANLI. (Bir fıçının arkasından) Şiş göbek Cristobita!

1. DELİKANLI. Şişko!

CRISTOBITA. (Bastonunu kaldırarak.) Vaktin oldu senin! Aşağılık köpek!

ESPANTANUBLOS. Ayy, Bay Cristobitacığım!

2. DELİKANLI. Şiş göbek!

CRISTOBITA. Bana ha! Görülmüş şey mi bu! Al sana şiş göbek! Al sana şiş göbek, al sana şiş göbek!

(İkisi çıkar. Bay Cristobita meyhaneciyi bastonuyla dövmekte ve Espantanublos bir fare gibi ciyaklamaktadır. Delikanlılar fıçıların ardında kahkahalar atar. Müzik.)

Perde

Dördüncü Perde

Önceki köy meydanı, ama sadece ay ışııyla çok daha loştur. Sarı palmiye ağacı yıldızsız, mavi göğün altında dikkat çeker. Soldan iki çakırkeyif delikanlı sarhoş Cocoliche'yi taşıyarak meydana girer.

BİRİNCİ SAHNE

1. DELİKANLI. Amma huysuz adam bu Bay Cristobita.
2. DELİKANLI. Zavallı meyhaneciyi nasıl dövdü.
1. DELİKANLI. Baksana, bunu ne yapacağız?
2. DELİKANLI. Burada bırakalım, gece yüzüne çiy yağınca uyanacaktır. (Giderler.)

İKİNCİ SAHNE

Bir flüt sesi duyulur ve hızla yaklaşır, Sivrisinek sahneye girer. Işık artar. Uyuyan Cocoliche'yi görünce ona yaklaşır borusunu kulağının dibinde öttürür. Cocoliche eliyle kulağına vurunca Sivrisinek kaçar.

SİVRİSİNEK. Olanları bilmiyor elbette, zavallı bir yaratık neticede... Ama Bayan Rosita'nın kalbinin, o küçücük kalbinin elinden kaçtığı apaçık. (Güler.) Bayan Rosita'nın ruhu panayırlar-

da sattıkları o minicik sedefli kayıkçıklar gibi. İçinde minik bir makasla bir yüksük olan Valencia kayıkları gibi. Şimdi bu arkadaş o kayığın yelkenine “ANI” yazacak ve yoluna devam edecek. (*Borusunu öttürerek gider ve sahne bir kez daha karanlıkta kalır.*)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Pelerinli ve yüzünü gizleyen delikanlı ile köyden bir genç sahneye girerler.

DELİKANLI. Şimdi geldiğime seviniyorum, ama çok öfkeliyim, kelimeler ağzımdan çıkmıyor. Evleniyor mu yani?

GENÇ. Hem de yarın, Bay Cristobita diye biriyle, zengin, uyuşuk, son derece kaba, gölgesiyle bile kavga eden bir adam... Ama bana kalırsa o seni unuttu.

DELİKANLI. Olamaz, beni o kadar çok seviyordu ki, ne kadar oldu, şey...

GENÇ. Beş yıl oldu!

DELİKANLI. Haklısın.

GENÇ. Neden bıraktın onu?

DELİKANLI. Bilmiyorum. Buradan çok bıkmıştım. Şimdiyse git limana, gel limandan... Bir görsen! Ben dünyada her zaman düğün bayram çanlarının çaldığını, yollarda beyaz hanlar olduğunu

ve sarışın kızların gömleklerinin kollarını dirseklerine kadar kıvrarak gezdiğini sanırdım. Böyle şeyler yokmuş! Çok sıkıcı!

GENÇ. Ne yapmayı düşünüyorsun?

DELİKANLI. Onu görmek istiyorum.

GENÇ. Bu imkânsız. Sen Cristobita'yı tanımıyorsun.

DELİKANLI. Bedeli ne olursa olsun, onu görmek istiyorum.

(Sağdan Cansa-Almas girer.)

GENÇ. Ah! Bak bu adam işimize yarayabilir. Cansa-Almas, ayakkabıcı. *(Yüksek sesle seslenir.)*
Cansa-Almas!

CANSA-ALMAS. Ne... ne... ne...

GENÇ. Bak, bu beye büyük yardımın dokunacak.

CANSA-ALMAS. Kime?... Kime?..

DELİKANLI. *(Yüzünü açarak.)* Bak bana.

CANSA-ALMAS. Currito!

DELİKANLI. Evet, Limandan Currito.

CANSA-ALMAS. *(Eliyle karnına vurarak.)* Seni alacak! Amma şişmanlamışsın!

GENÇ. Bayan Rosita'nın gelin ayakkabılarını sen yapıyormuşsun ve yarın da götürecekmisin?

CANSA-ALMAS. Evet... evet... evet...

DELİKANLI. O zaman bu senin yerini alacak.

- CANSA-ALMAS. Hayır, başıma dert açılışın istemem!
- CURRITO. Karşılığını çok cömertçe öderim! Hadi, çocuklarının hatırı için, gitmeme izin ver.
- GENÇ. İyi para ödeyecek. Para getirmiş.
- CURRITO. Hatırla, Cansa-Almas... (*Ağlar gibi yaparak.*) Babam seni nasıl da severdi.
- CANSA-ALMAS. Sus! Yapacağız. Gitmene izin vereceğim! Ben evde kalacağım... tamam... (*Büyük bir mendil çıkartarak*) Baban gerçekten de beni çok, çok severdi.
- CURRITO. (*Ona sarılarak.*) Teşekkürler, çok teşekkür ederim!
- CANSA-ALMAS. Yine portakal mı satacaksın? Ah! Ne güzel bağırırdın: taptaze portakallar, portakaaal... (*Giderler. Ay sahneyi kaplar ve havada gitar müziği vardır.*)
- COCOLICHE. (*Uykusunun arasında.*) Cristobita seni dövecek aşkım benim! Cristobita'nın yemyeşil bir göbeği ve yemyeşil bir kamburu var. Horlaması seni sabaha dek uyutmayacak. Oysa ben sana ne çok öpücükler verirdim! Seni saçında o bantla gördüğümde nasıl da üzüldüm!.. Ayaklarına kadar kapkara olacaksın.
- (*Gülerek, dans ederek adlı şarkının ezgisi sahneyi kaplar. Sağdan Cocoliche'nin düşünden bir görüntü belirir. Bu Bayan Rosita'dır, koyu mavi giyimlidir, başın-*

*da sümbüllerden yapılma bir taç ve elinde
gümüş bir hançer vardır.)*

ROSITA'NIN GÖRÜNTÜSÜ. (*Şarkı söyleyerek.*)

Gülerek, dans ederek, eğlenerek,
ölüyorum, ölüyorum, ölüyorum.
Her geçen saatle, yavrum benim,
senden uzaklaşıyorum.

*(Sarı palmiye gümüş renkli minik ışıklar-
la dolar ve her şey mavi tonlara bürünür.)*

COCOLICHE. Espino Bakiresi! (*Kalkar ama tam
bu anda her şey yok olur.*) Beni uyandırdı. Beni
uyandırdığına eminim. Yas giysisi giymişti.
Sanki gözlerimin önündeydi... ve bu müzik...

*(Bu kez balkondan Rosita'nın gerçek sesi du-
yulur; uyumamıştır, şarkı söylemektedir.)*

ROSITA.

Gülerek, dans ederek,
eğlenerek ölüyorum...
Her geçen saatle, yavrum benim,
daha fazla yanıyorum.

COCOLICHE. Hayatımda ilk kez gerçekten ağlıyo-
rum. Kesinlikle doğru söylüyorum. İlk kez!

Perde

Beşinci Perde

*Sahnedey beyaz evleriyle bir Endülüslü sokağı temsil edilir. İlk evde bir ayakkabıcı vardır, ikincisinde bir berber, koltuğu ve aynası açık havadadır. Daha yukarıda, büyük bir kapının üzerinde şu yazı görülür: “Dünyanın tüm hayal kırıklığına uğramışları için.” Kapının üzerindeki dev kalbe yedi kılıç saplanmış-
tır. Sabahdır. Cansa-Almas kunduracı dükkânındaki banka oturmuş bir binici çizmesi dikmektedir. Berber koltuğunun yanındaysa yeşil giyimli Figaro dikilir, başında siyah bir saç filesi göze çarpar, pek havalıdır, uzun bir bilek kayışıyla usturasını bilemektedir.*

BİRİNCİ SAHNE

FIGARO. Bugün çok önemli bir müşterim var.

CANSA-ALMAS. Ki?.. Ki?.. Kimmm?.. (Sahnenin içindeki bir flüt cümleyi tamamlar.)

FIGARO. Bay Cristobita geliyor, şu bastonlu adam.

CANSA-ALMAS. Se... Sen?.. Senc?.. (Flüt cümleyi tamamlar.)

FIGARO. Evet, evet! Elbette! (Güler.)

AFACAN.

Kunduracı, ...duracı, ...acı
soksana bizi, ...izi, ...zi, ...i
deliğe!

FIGARO. Ah! Seni edepsiz! Edepsiz! (*Arkasından kovalar.*)

(*Öbür yandan, büyük kapıdan Currito girer. Her zamanki gibi örtülerin ardına gizlenmiştir, sahnenin ortasına gelince tam ters yönden aceleyle geri dönen Figaro'yla çarpışır.*)

CURRITO. Usturan beni keserse gözlerini oyarım.

FIGARO. Özür dilerim mösyö! Tıraş mı olacaksınız? Berber dükkânım... (*Flüt sesi sözünü keser ve Figaro hareketleriyle el becerilerini övmeye devam eder.*)

CURRITO. Cehenneme git!

FIGARO (*Curro'nun satıcı bağırmasını taklit ederek*). Portakal, portakaaaaal! (*Islık çalar.*)

CURRITO. (*Ayakkabıcıya gelir.*) Cansa-Almas, bana ayakkabıları ve kutusunu ver.

CANSA-ALMAS. Ama... ama... ama... (*Titriyordur.*)

CURRITO. (*Öfkeyle.*) Sana ver dedim!

CANSA-ALMAS. Al... al...

FIGARO. (*Sıçrayarak.*)
Yüksüğümü kaybettim.
Şeytan aldı götürdü,
satamadan getirdi.

CURRITO. (*Pembe renkli ayakkabıları okşayarak.*)
Ah, Bayan Rosita'nın

miniminnacık ayacıklarına
giyeceği ayakkabıcıkları!

CANSA-ALMAS. Ay! Rahat bırakın beni! Bırakın
beni! (*Bizi deriye batırmaya devam eder.*)

CURRITO. (*Ayakkabılardan heyecan duyarak.*) İki
minik şarap kadehi gibi, iki minik iğnedanlık
gibi, iki iç çekişi sanki...

FIGARO. Bir şey olacak, kesinlikle bir şey olacak!
Köy yenilik kokuyor. Ah, yeni! Berber dükkânı
ma gelecek.

CURRITO. (*Elinde ayakkabılarla giderek.*) Benim
olmaman mümkün mü Rosita? (*Ayakkabıları
öper.*) Akşam ayının iki gözyaşı gibiler, cüceler
ülkesindeki iki kulecik... iki... (*Daha tutkuy-
la öper.*) İki... (*Gider.*)

İKİNCİ SAHNE

FIGARO. Olup bitenleri öğreneceğim. Haberler
dünyaya berberin sınıflandırmasından geçtik-
ten sonra yayılır. Berberler haberlerin kavşak-
larıdır. Gördüğünüz bu ustura sırların kabu-
ğunu yarar. Biz berberlerin koku alma duyusu
polis köpeklerinininkinden daha iyidir. Karanlık
sözcüklerin ve gizemli hareketlerin kokusunu
alırız biz. Kafaların belediye başkanları, bah-
çıvanları biziz kuşkusuz! Saç ormanları arasın-
da patikalar açarak içinde nasıl düşünüldüğü-

nü öğreniriz. Berberlerdeki çirkin uykucular ne güzel hikâyeler anlatabilirler!

CRISTOBITA. (*Dışarıdan.*) Hemen tıraş olmak istiyorum, evet bayım hemen, çünkü evleneceğim! Bırrrr! Ve hiçbirinizi davet etmiyorum, çünkü hepiniz hırsızısınız.

(*Cansa-Almas kapısını kapatır ve başını küçük penceresinden uzatır.*)

FIGARO. Onlar.

CRISTOBITA. (*Bastonunu kaldırarak.*) Hepiniz.

FIGARO. Saat... (*Son derece kararlı bir sesle.*) on! (*Saatini cebine sokar.*)

CRISTOBITA. On ya da on bir. Hemen tıraş olmak istiyorum.

CANSA-ALMAS. Amma tatsız herif!

CRISTOBITA. (*Cansa'nın kafasına bastonuyla vurarak.*) Patada kütede!

(*Cansa-Almas bir fare gibi ciyaklayarak başını saklar.*)

CRISTOBITA. Hadi! (*Oturur.*)

FIGARO. Ne kadar da güzel kafanız varmış bayım! Ama ne şahane! Tam bir örnek.

CRISTOBITA. Başla!

FIGARO. (*İşe koyularak.*) Tra, la, lara, lara!

CRISTOBITA. Bir yerimi kesersen seni oyarım! Oyarım dedim, bağırsaklarını deşerim!

FIGARO. Şahane, muhteşem! Bayıldım! Tra, la, la!

(Dükkânın kapısı açılır ve sarı giyimli gencecik bir kız görünür, saçına kırmızı gül takılıdır. Elinde akordeon olan yaşlı bir dilenci içeri girerek oturur.)

GENÇ KIZ. *(Şarkı söyleyerek ve akordeon çalarak.)*

İnce belli bir delikanlıya göz koydum,
esmer ve uzun boylu.

Bir çiçeğe, tazecik bir çiçeğe,
zeytin yeşili...
güneş ışığında taranıyor kız.

HEPSİ. Bir çiçeğe, tazecik bir çiçeğe...

GENÇ KIZ.

Seni zeytinlikte bekliyor, kız,
bir sürahi şarap
ve evde pişmiş ekmekle
Bir çiçeğe, tazecik bir çiçeğe...

HEPSİ. Bir çiçeğe, tazecik bir çiçeğe...

FIGARO. *(Genç kıza bakarak.)* Çiçek ya, amma da çiçek! Ya, ya! Cansas-Almas, hemen buraya gel!

(Genç kız uyuyakalmış olan Cristobita'ya büyük bir şaşkınlıkla bakakalır.)

CRISTOBITA. *(Horlayarak.)* Bırrrrr, bırrrrr...

CANSA-ALMAS. (*Korkuyla.*) Hayır, ben çıkmak istemiyorum. (*Başını küçük camdan uzatır.*)

FIGARO. Bu hayranlık uyandırıcı! Ben tahmin ediyordum. Ama ne şahane bir şey! Bay Cristobita'nın kafası odundanmış. Kavak odunu! Ya, ya, ya! (*Genç kız biraz daha yaklaşır.*) Bakın bakın, cilasına bakın, boyasına bakın! Ya, ya, ya!

CANSAS-ALMAS. (*Çıkar.*) Uyanacak.

FIGARO. Alnında iki budak var. Şuradan reçinası terleyecek. Yenilik buymuş işte! Büyük bir yenilik!

CRISTOBITA. (*Kımıldayarak.*) Acele et.... bırırrrr. Acele et....

FIGARO. Hazret! Evet, evet...

GENÇ KIZ.

İnce belli bir delikanlıya göz koydum,
esmer ve uzun boylu.

Bir çiçeğe, tazecik bir çiçeğe,
zeytin yeşili...

güneş ışığında taranıyor kız.

HEPSİ. (*Uyumakta olan Cristobita'nın çevresine toplanırlar, duymaması için son derece yavaş ama büyük alayla.*) Çiçeğe, tazecik bir çiçeğe...

(*Dükkânın penceresinden benli bir güzel başını uzatır, yelpazesini açıp kapatmaktadır.*)

Perde

Altıncı Perde

Bayan Rosita'nın evi. Odanın öndeki köşelerinde üst bölümünde tel kafesler olan iki büyük dolap var ve tavandan bir yağ lambası sarmaktadır. Duvarlar çok açık pamuk helva rengidir. Kapıda, limon ağacından bir kemerin altında Azize Limalı Rosa'nın resmi asılı. Bayan Rosita pembe giyimlidir. Kocaman gelinliği volanlarla, karmakarışık kurdellalarla süslü ve boynunda siyah taştan bir gerdanlık vardır.

BİRİNCİ SAHNE

ROSITA. Her şeyi yitirdim! Her şeyimi! Marianita Pineda gibi gidiyorum kiliseye. Ölümle evlenirken boynuna demirden bir gerdanlık takmıştı, benim de bir gerdanlığım var... Bay Cristobita'nın taktığı tasma. (Ağlamaya başlar ve şarkı söyler.)
Boyalı bir kuşum ben,
limonun yeşiline konmuşum...

(Boğuluyormuş gibi olur.)

Gagamla yaprağı kımıldatıyorum,
kuyruğumla çiçeği.

Ay! Ay!

Ne zaman göreceğim aşkımı?

(*Dışarıdan şarkı duyulur.*)

Rosita, seni görmek için
tırnağının ucunu...
Ah, bir bıraksalar beni,
göreceğiz birbirimizi.

ROSITA. Ah, Azize Rosam benim! Kimin sesidir bu?

CURRITO. (*Yine örtülerin altında gizli, aniden kapıda belirir.*) Girebilir miyim?

ROSITA. (*Korkarak.*) Kimsiniz?

CURRITO. Bir sürü erkekten biriyim.

ROSITA. Ama... bir yüzünüz var mı?

CURRITO. Bu gözlerin iyi bildiği bir yüz.

ROSITA. Bu ses...

CURRITO. (*Yüzünü açarak.*) Bak bana!

ROSITA. (*Korkarak.*) Currito!

CURRITO. Evet, Currito, dünyayı görmeye gittim ve
seninle evlenmek için geri döndüm.

ROSITA. Hayır, hayır! Aman Tanrım, git buradan!
Ben nişanlıyım, ayrıca seni sevmiyorum. Sen
beni terk ettin. Artık Cristobita'yı seviyorum.
Git! Git!

CURRITO. Gitmeyeceğim. O zaman neden geldim?

ROSITA. Ay, ne talihsizim ben! Bir saatim ve gümüş
bir aynam var, ama ne kadar talihsizim!

CURRITO. Benimle kaç. Seni görünce kıskançlıktan
deli oldum şimdi.

ROSITA. Ahlaksız! Hayatımı mahvetmek istiyorsun!

CURRITO. (*Kıza sarılmak için yaklaşıarak.*) Rosi-
tam benim!

ROSITA. İnsanlar geliyor! Defol buradan haydut!
Çabuk!

BABA. (*İçeri girerek.*) Neler oluyor?

CURRITO. Bayan Rosita'ya denemesi için düğün
ayakkabılarını getirdim, Cansa-Almas geleme-
di. O kadar güzeller ki, prenseslere layık.

BABA. Denetsene!

(*Bayan Rosita bir iskemleye oturur. Cur-
rito ayaklarının önünde diz çöker. Baba
gazete okumaya başlar.*)

CURRITO. Zambak gibi bembeyaz bacaklar!

ROSITA. (*Alçak sesle.*) Aşağılık!

CURRITO. (*Yüksek sesle.*) Eteğinizi biraz yukarı
kaldırır mısınız?

ROSITA. Oldu mu? (*Currito kıza ayakkabılardan
birini giydirir.*)

CURRITO. Eteğinizi biraz daha kaldırın...

ROSITA. Yetsin bu kadarı kunduracı!

CURRITO. Birazcık daha.

BABA. (*İskemlesinden.*) Laf dinlesene kızım, kaldı-
river biraz daha.

ROSITA. Ayy!

CURRITO. Biraz daha! (*Bayan Rosita'nın bacağına bakakalır.*) Birazcık daha!

BABA. Ben gidiyorum. Ayakkabılar çok güzel... Giderken kapıyı kapatayım, epey serin. (*Gider ve ana kapıya varır.*) Amma da zorlandım. Paslanmış bu.

CURRITO.

Ah, ne güzel ayağı varmış
küçük hanımımızın!

Ah, ne güzel ayak!

Ne güzel ayak!

ROSITA. (*Yerinden kalkarak.*) Kötü bir insansın sen! Aşağılık köpek!

CURRITO. Rosa. Mayıs gülü.

ROSITA. (*Sessiz çığlıklar atarak.*) Ay, ay ay! (*Sahne de ileri geri koşturur.*) Bay Cristobita geliyor! Koşa koşa kaç buradan! (*Kapının kapalı olduğunu fark ederler.*) Peki ama nasıl kapattı ki babam bu kapıyı?

CURRITO. (*Titreyerek.*) Gerçek şu ki...

ROSITA. Merdivende ayak sesini duyuyorum. Bana yol göster Azize Rosa. (*Bu arada Currito kapıyı açmaya çalışır.*) Hah!... Buraya gel. (*Sağ köşedeki dolabı açar ve Currito'yu içine saklar.*) Oldu mu!.. Öleyazdım...

CRISTOBITA. (*Dışarıdan.*) Bırrrrrrr!

ROSITA. (*Yarı ağlayıp yarı şarkı söyleyerek.*)

Boyalı bir kuşum ben,

limonun yeşiline konmuşum...

Ay, ay, ne zaman göreceğim aşkımı!

(*Boğulur gibi olur. Hıçkırır.*)

İKİNCİ SAHNE

CRISTOBITA. (*Kapıdadır.*)

İnsan eti kokuyor

burası burnuma.

Kimse çıkar ver bana,

yoksa yiyeceğim seni!

ROSITA. Neler söylüyorsun, Cristobita!

CRISTOBITA. Hiç kimseyle konuşmanı istemiyorum!

Kimseyle! Sana bunu söylemiştim! (*Ay ne leziz bir yavru bu böyle! Şu butcuklarına baksana!*)

ROSITA. Ben, Cristobita...

CRISTOBITA. Hemen gidip evlenelim... Hey, baksa-

na! Sen bu bastonla birini öldürüşümü görmedin değil mi? Hayır mı?.. O zaman göreceksin!

Pat! Pat! Pat! Ve deh! Uçurumdan aşağı!

ROSITA. Evet, çok güzel bir bastonmuş!

PAPAZ YARDIMCISI ÇOCUK. (*Pencereden başını uzatarak.*) Papaz efendi ne zaman dilerlerse buyursunlar diye haber gönderdi.

CRISTOBITA. Hemen gidelim! Oley, oley, hemen gidelim! (*Bir şişe kapar ve içerek dans etmeye başlar.*)

ROSITA. Öyle mi... Duvağımı takayım...

CRISTOBITA. Ben de büyük bir şapka takayım ve bastonumu kurdelalarla süsleyeyim... Hemen dönerim. (*Dans ederek gider.*)

CURRITO. (*Dolabın telli bölümünden bakarak.*)
Açsana.

(*Tam Rosita dolaba doğru giderken Cocoliche pencereden içeri atlar.*)

ROSITA. Ay! (*Ona koşar ve kendini kollarına bırakır.*) Bu dünyada senden başka istediğim yok benim! (*Cocoliche ona sarılır.*)

COCOLICHE. Güzelim!

CURRITO. (*Dolaptan.*) Bilmem gerekirdi! Sen kötü bir kadınsın.

COCOLICHE. Bu da ne?

ROSITA. Deli olacağım!

COCOLICHE. O fare kapanında ne arıyorsun! Erkeksen dışarı çık! (*Dolabı yumruklar.*)

ROSITA. Bari bana acı!

COCOLICHE. Sana acımak mı? Sefil kadın.

CURRITO. İkinizi de boğmak istiyorum.

COCOLICHE. Hemen çık! Kır kapıyı! Ödlek!

ROSITA. Cristobita geliyor! Acıyın! Cristobita geliyor!

CURRITO. Aaaaaaaaaaçççççç!

COCOLICHE. Gelsin de nişanlısının âşığını nereye sakladığını görsün.

ROSITA. Sana her şeyi açıklayacağım aşkım benim! Şimdi kaç!

CRISTOBITA. (*Dışarıdan.*) Rositaaa! Canımın içiiii!

ROSITA. Zaman yok. Buraya! (*Öbür dolabı açar ve Cocoliche'yi saklar, sonra başına pembe bir tül örter.*) Ölüyorum ben! (*Şarkı söyler gibi yapar.*)

CRISTOBITA. (*İçeri girerek.*) O nasıl bir gürültüydü öyle!

ROSITA. Konuklar... kapıda bekliyorlar.

CRISTOBITA. Konuk istemiyorum!

ROSITA. Ama... geldiler bile!

CRISTOBITA. Geldikleri gibi gitsinler o zaman! Gitsinler! (*Biraz uzaklaşır.*) Bulacağım o gürültünün nedenini. (*Bağırarak.*) Gidelim Rosita. Ha! Ah, ne leziz yavrusun sen!

(*Ana kapı açılır ve düğün davetlileri ortaya çıkar. Renkli kâğıtlardan yapılma güllerden büyük kemerler vardır ellerinde, Bay Cristobita ve Rosita'nın altından geçmeleri için hazırlanmışlardır.*)

I. DAVETLİ. Yaşasın nişanlılar!

HEPSİ. Yaşasın! (*Müzik.*)

(*Sahne boş kalır.*)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

(*Tel dolaplardan Currito ve Cocoliche'nin başları uzanır.*)

CURRITO. Patlayacağım şimdi!

COCOLICHE. Sen kimsin, bu kadının âşığı mı? Aç yüzünü artık!

CURRITO. Ne zaman istersen, çok bilmiş!

COCOLICHE. Şu dolap demirden olmayaydı...

CURRITO. Yaa!

COCOLICHE. Bir yumrukta burnunu kırardım!
(*Dışarıdan çok yaşasın nişanlılar, çok yaşasın sesi gelir.*) Artık evlenecekler... Beni sonsuza dek unutacak! (*Ağlamaya başlar.*)

CURRITO. (*Açıklama yapar gibi.*) Unutulmanın ne olduğunu öğrenmek için köye dönmem gerekiymiş.

COCOLICHE. Artık bana elma suratlım demeyecek. Ben de ona badem gözlüm diyemeyeceğim...

CURRITO. Bir daha dönmemek üzere çekip gideceğim buradan. Sonsuza kadar!

COCOLICHE. Ay, ay, ay!

CURRITO. Nankör, nankör, nankör!

(Dışarıda kilise çanları çalmaya başlar. Havaifşek patırtılarına müzik sesi karışır.)

COCOLICHE. Artık yaşayamam ben!

CURRITO. Başka bir kadına bakmayacağım! *(İkisi de ağlamaya başlar.)*

SİVRİSİNEK. *(Soldan sahneye girerek.)* Ağlamayın dostlar, ağlamayın. Yeryüzü beyaz yollar, düz yollar, saçma yollarla dolu... Neden böyle incilerinizi döküyorsunuz? Prens değilsiniz neticede. Ay küçülmüyor, ne o yandan esinti var ne de bu yandan... *(Borusunu öttürür ve gider.)* Ne gidiyor, ne geliyor. Ne geliyor, ne gidiyor... *(Cocoliche ve Currito derin derin iç çeker ve birbirlerine bakakalırlar.)*

(Aniden ana kapı açılır ve düğün alayı görünür. Bay Cristobita ve Bayan Rosita konuklara veda ederler, kapı kapanır. Uzaktan müzik ve çan sesleri gelir.)

CRISTOBITA. Ay gönlümün Rositası! Ay, Rosita!

ROSITA. Şimdi beni bastonuyla öldürecek.

CRISTOBITA. İyi değil misin? Sanki içini çekiyor-

sun! Benden çok hoşlandığın içindir. Artık yaş-
landım ben, bu gibi şeyleri anlarım. Takımım
ne güzel bak! Çizmelerime bak! Pam! Pam! Tat-
lı ve şarap getirsinler... Çok şarap! (*İçeri elin-
de şişelerle bir hizmetçi girer. Cristobita birini
kapar ve içmeye başlar.*) Ay, Rosita, güzelim.
Balım, bademim! Gerçekten de çok yakışıklı
değil miyim? Seni öpeyim hele! Al, al... (*Onu
öper. Bu anda Cocoliche ve Currito tel dolap-
larından başlarını uzatır ve birer öfke çılgılığı
atarlar.*) Bu da ne? Perili midir, nedir bu ev?
(*Bastonunu alır.*)

ROSITA. Hayır, hayır Cristóbal! Karıncalardır, so-
kakta oynayan çocuklar...

CRISTOBITA. (*Bastonunu bırakarak.*) Çok gürültü-
cü bunlar! Çok gürültü ediyorlar!

ROSITA. (*Korkusunu gizlemeye çalışarak.*) Bana
anlatmaya söz verdiğin hikâyeleri ne zaman an-
latacaksın?

CRISTOBITA. Ya, ya, ya! Çok güzel hikâyeler, şu
gelincik çiçeği gibi güzel. (*İçer.*) Kaidesinin
üzerindeki Bay Tancredo'nun hikâyesi. Biliyor
musun? Yoooo! Ve Bay Juan Tenorio'nun hikâye-
si, Bay Tancredo'nun ve benim kuzenim olur.
Evet bayım, benim kuzenim! Söyle sen de: Be-
nim kuzenim!

ROSITA. Senin kuzenin!

CRISTOBITA. Rosa! Rosa! Bana bir şey söyle!

ROSITA. Seni seviyorum Cristobita.

CRISTOBITA. Oley, oley! (*Bayan Rosita'ya öper. Dolaplardan bir başka çılgılık yükselir.*) Yeter, yeter, yetsinnnn! Bırrrrrr!

ROSITA. Ayy! Böyle davranma!

CRISTOBITA. (*Bastonunu alarak.*) Kimsen çık!

ROSITA. Böyle davranma. Pencereden bir kuş geçti şimdi, kanatları... koskocamandı!

CRISTOBITA. (*Onu taklit ederek.*) Koskocamanmış, koskocamanmış! Peki ben kör müyüm?

ROSITA. Sen beni sevmiyorsun!... (*Ağlamaya başlar.*)

CRISTOBITA. (*Yumuşamıştır.*) Sana inanıyor muyum... inanmıyor muyum? (*Bastonunu bırakır.*)

ROSITA. (*Yılışık bir tavır ve rüküş ifadelerle.*) Çatıların üzerinde salınan bu ne aydınlık gece böyle! Şimdi çocuklar yıldızları sayıyor, ihtiyaçlar eyerlerinin üzerinde uyuyorlardır!

(*Cristobita oturur, ayaklarını masaya koyar ve içmeye başlar.*)

CRISTOBITA. Şarap olup kendi kendimi içmek isterdim. Yaaaa! Göbeğim de pasta olsaydı, pembe bir pasta, kirazlı, kremalı... (*Delikanlılar*

dolaplarından başlarını uzatıp iç çekerler.)

Kim iç çekti?

ROSITA. Ben... Ben çektim, çocukluğumu hatırladım.

CRISTOBITA. Ben çocukken bana aydan büyük bir pasta verdiler ve hepsini tek başıma yedim. Ya-aaa! Tek başıma.

ROSITA. (*Romantik.*) Córdoba sıradağlarındaki zeytinliklerin altı gölgeliktir, oraya yapışmış, hiç ayrılmayan ölü gölgeler. Köklerinin altında kimbilir kimler vardır! Granada sıradağlarının bacakları ışık, saçlarıysa kardır. Oh, pınarlarının altında kimbilir kimler vardır! Sevilla'nın sıradağları yok.

CRISTOBITA. Sıradağları yok, hayır...

ROSITA. Portakal renkli upuzun yolları var! Ah, kimbilir kimler kayboldu o yollarda!

(Cristobita onu dinlerken bir kemancıyı dinleyen biri gibi elinde şişesiyle uyuyakalır.)

DÖRDÜNCÜ SAHNE

CURRITO. (*Çok alçak sesle.*) Aç!

COCOLICHE. Benimkini açmasan da olur! Burada ölmek istiyorum.

ROSITA. Susun Tanrı aşkına!

(Sivrisinek girer, borusunu öttürerek Cristobita'yı rahatsız eder. Adam el hareketleriyle onu kovalar.)

CURRITO. Benimle bir daha asla karşılaşmayacağın bir yere gideceğim.

ROSITA. Ben seni hiçbir zaman sevmedim. Göçebe bir adamdın.

COCOLICHE. Neler duyuyorum!

ROSITA. Ben sadece seni sevdim aşkım!

COCOLICHE. Ayyy, ama artık evlisin!

CRISTOBITA. Bırrrrr! Pis sivrisinekler! Pis sivrisinekler!

ROSITA. Azize Rosa: Aman uyanmasın! *(Bir dolaba gider ve büyük bir dikkatle kapısını açar.)*

(Tüm bu sahne çok hızlı ve fısıltıyla oynanmalıdır.)

CURRITO. *(Dolaptan çıkarak.)* Elveda nankör! Benim ıstırabım da seni hiç unutmamak olacak.

(Tam bu anda Sivrisinek Cristóbal'ın kulağının dibinde borusunu hızla öttürür ve adam uyanır.)

CRISTOBITA. Ah! Ne! Ne! İmkânsız! Bırrrrrrr!

CURRITO. *(Bir hançer çıkartarak.)* Sakin olun bayım, sakin olun!

CRISTOBITA. Öldüreceğim seni, sinek gibi ezeceğim, kemiklerini un ufak edeceğim! Bu yaptıklarının hesabını vereceksin Rosita, kötü kadın! Bana yüz altına maloldun! Bırrr!... Pat! Küt! Pat! Öfkeden boğuluyorum! Pat! Küt! Pat! Ne yapıyorsun burada?

CURRITO. (*Titreyerek.*) Canım ne istiyorsa onu!

CRISTOBITA. Ahrrrrrr! Canın ne istiyormuş peki? Söylesene adam! Gösteririm ben sana can istemeyi! Al bakalım! Al bakalım! (*Currito hançeriyle Cristóbal'e saldırır ve hançer uykucunun göğsüne tuhaf bir biçimde saplanır. Rosita tüm bu sahne boyunca ana kapıyı açmaya çalışmaktadır, tam bu anda açmayı başarır ve Currito kaçar. Cristóbal, "Al bakalım can istemesini!" diye haykırarak peşinden gider.*)

(*Rosita son derece tiz çığlıklar atar ya da histerik bir biçimde güler. Tüm bu sahne boyunca küçük bir orkestranın nefeslileri oyunculara eşlik eder.*)

BEŞİNCİ SAHNE

COCOLICHE. Aç da dönünce öldüreyim şunu!

ROSITA. Açayım mı? (*Açmaya gider.*) Açmıyorum!

COCOLICHE. Rosita: Bırak da şunu boğayım.

ROSITA. Açayım mı? (*Açmaya gider.*) Açmıyorum!

Geliyor işte, şimdi bizi öldürecek.

COCOLICHE. Böylece birlikte ölmüş oluruz.

ROSITA. Açayım mı?.. Ayy, evet! Açıyorum! (*Dolanın kapısını açar.*) Gözümün nuru! Dikili ağacım!

COCOLICHE. (*Ona sarılarak.*) Karanfilim benim! Bir çimdikçik tarçınım!

(*Bu aşk sahnesi bir opera düeti tarzında oynanmalıdır.*)

ROSITA. Şimdi evine dön. Ben öleceğim.

COCOLICHE. Bu imkânsız, çiçeklerin çiçeği Rosita! Şu yıldıza bir salıncak kuracağım senin için, gümüş bir balkon yapacağım. Oradan ay ışığını giyinmiş dünyanın nasıl titrediğini izleyeceğiz.

ROSITA. (*Her şeyi unutmuş, son derece mutludur.*) Ne kadar romantiksin aşkım! Sanki bir çiçeğim ben, yaprak yaprak dökülüyorum avuçlarına!

COCOLICHE. Her geçen gün gözüme daha pembe görünüyorsun. Her gün bir tül parçasını sıyırıp atıyorsun sanki üzerinden ve bana daha çıplak sokuluyorsun.

ROSITA. (*Başını sevgilisinin göğsüne yaslayarak.*) Göğsünden binlerce kuş havalanıyor sanki; aşkım benim, sana baktığımda kendimi bir kaynaktaymış gibi hissediyorum. (*Dışarıdan Cristobita'nın sesi duyulur ve Rosita hayal aleminden sıyrılır.*) Kaç!

CRISTOBITA. (*Kapıda belirir ve şaşkınlıktan kalakalır.*) Ahrrrrrr! Çifter çifter senin âşıkların! Uçuruma hazırlanın bakalım! Pat! Küt! Bırrrrrr! (*Cocoliche ve Rosita, Cristóbal'in önünde umutsuzca öpüşürler.*) İmkânsız! Ben üç yüz İngiliz, üç yüz Bizanslı öldürdüm, beni hatırlayacaksınız! Ay! Ay! (*Bastonu elinden düşer ve güçlü, tiz bir yay gıcirtısı duyulur.*) Ay, göbeğim! Göbeğim! Sizin suçunuz, ikiye bölündüm, kırıldım! Öldüm! Ayy, ölüyorum! Ay, papazı çağırın! Ayyy!

ROSITA. (*Tiz çılgınlıklar atarak sahnede koşar ve gelinliğinin uzun kuyruğunu peşi sıra sürükler.*) Babaaaaaa! Babaaaaaaaaa!

CRISTOBITA. Ahrrrrrr! Pat! İşim bitti benim! (*Göbeğini ileri çıkartır, ellerini hava kaldırır, sonra kandillerin üzerine devrilir.*)

ROSITA. Öldü! Ay, Tanrım! Ne kötü bir son!

COCOLICHE. (*Korkuyla yaklaşır.*) Baksana, kanı yok!

ROSITA. Ne demek kanı yok?

COCOLICHE. Baksana! Göbeğinden çıkana bak!

ROSITA. Korkunç!

COCOLICHE. Bir şey diyeyim mi?

ROSITA. Ne?

COCOLICHE. (*Sözlerinin üstüne basa basa.*) Cristobita insan değilmiş!

ROSITA. Ne?... Söyleme bile bunu! Ne berbat bir şey bu! Nasıl... yani, ne demek insan değilmiş?

BABA. (*İçeri girerek.*) Neler oluyor? Neler oluyor?

(*Ardından birkaç kişi daha sahneye girer.*)

COCOLICHE. Bakın!

BABA. Patlamış!

(*Ana kapı açılır ve içeri elleri meşaleli insanlar girer, kırmızı pelerinleri ve siyah şapkaları vardır. Önlerinde elinde beyaz bayrakla Sivrisinek yürümekte ve borusunu çalmaktadır. Dev gibi bir tabut getirirler, tabutun üzerine yıldız resimleri yerine biber ve turp resimleri çizilmiştir. Papazlar şarkı söyleyerek sahneye çıkarlar. Ne-fesliler cenaze marşını çalmaktadır.*)

BİR PAPAZ.

Uri memento.

Bir adam öldü.

HEPSİ. Patladı, patladı Cristóbalon!

BİR PAPAZ.

Şarkı söylüyor muyuz, söylemiyor muyuz?

Beş papel kazanacağız.

(*Cristobita'yı kaldırdıklarında adamdan obua sesini andıran komik bir ses yükselir.*)

Herkes geri çekilir ve Bayan Rosita ağlamaya başlar. Tekrar geri dönerler, bu kez çıkan ses daha hafiftir, bu iç çekişler azala azala sonunda flüt sesini andırır. Adamı tabuta koyarlar. Cenaze alayı müziğe uyarak sahnede tur atar.)

COCOLICHE. Şimdi göğsümün içi çingiraklarla dolu sanki, içimde bir sürü yürekçik var. Sanki bir çiçek tarlası.

ROSITA. Gözyaşlarım da, öpücüklerim de senin için sen bir karanfilsin.

SİVRİSİNEK. (*Tüm oyuncularla birlikte sahnenin önüne doğru ilerler.*)

Gidip gömeceğiz oburu
pis sarhoşun biriydi,
Cristobita ayyaşı
gelemez artık geri!
Tam, tamtarapam,
tamtarapam,
tamtarapam.
tamtarapam!

(Cocoliche ve Rosita sarılırlar. Senfoni.)

Perde

BAY CRISTÓBAL'İN KUKLA OYUNU

Kuklalar İçin Yazılmış Bir Fars

Kişiler:

**YAZAR
YÖNETMEN**

**KUKLALAR:
ŞAİR
BAY CRISTÓBAL
HASTA
ROSITA'NIN ANNESİ
ROSITA
CURRITO**

PROLOG

YAZAR. Bayanlar, baylar. Bu kukla farsını halkın dudaklarından dinleyen, yorumlayan ve derleyen şair, bu öğleden sonra salonu dolduran kültürlü izleyicinin hem zekâsıyla hem de temiz yürekliliğiyle kuklaların sert ve leziz dilini kavrayacağını ve gereken değeri vereceğini bilmektedir. Halkın içinden çıkan bu kukla oyunlarının tamamı aynı ritme, aynı fantaziye ve şairin diyaloglarda korumaya özen gösterdiği büyüleyici bir özgürlüğe sahiptir.

Kukla oyunları halkın fantazilerinin ifadesidir ve hem mizah duygusunun hem de saflığının doğasını gözler önüne serer.

Şair kötülüğün, yanlışların ve bulanık duyguların evlerin en ücra köşelerine kadar sızdığı bir dönemde, toprağın bağrından çıkan ve arıtıcı bir görevi üstlenen bu ifadeleri ve sözleri izleyicinin büyük bir neşe ve yalınlıkla dinleyeceğine emindir.

(Şair sahneye çıkar.)

Baylar, bayanlar, dikkat, yumurcak, kapat çeneni. Öyle bir sessizlik istiyorum ki kaynakların glu-glusunu duyabilelim. Bir kuş kanadını

cırparsa, onu da duyacağız, minicik ayağını kımıldatan bir karıncayı da duyacağız ve güçlü çarpan bir yüreğin sesi bize ırmak kıyısındaki sazları aralayan elinki gibi gelecek. Ay, ay, ay! Genç kızların yelpazelerini kapatmaları gerekecek. Kızlar, Bay Cristóbal ile evlenen Bayan Rosita'nın ve Bayan Rosita ile evlenen Bay Cristóbal'in hikâyelerini dinlemek için işlemeli mendillerinizi çıkartın.

Ay, ay, ay, davullar çalmaya başlasın! İster ağlayın, ister gülün, benim umurumda bile değil. Ben şimdi gidip bir parça ekmek, kuşların bana bıraktığı bir minicik parçacık ekmek yiyeceğim, sonra da kumpanyanın kostümlerini ütüleyeceğim. (*Kendisini izleyip izlemediklerine bakar.*) Bakın, ben güllerin nasıl doğduğunu ve deniz yıldızlarının nasıl büyüdüklarını biliyorum, ama...

YÖNETMEN. Bir lütuf da bulunun da susun. Prolog “kumpanyanın kostümlerini ütüleyeceğim” dediğiniz yerde bitmeliydi.

ŞAİR. Evet, bayım.

YÖNETMEN. Sizin şair olarak burada hepimizin nasıl yaşadığını açık etmeye hakkınız yok.

ŞAİR. Evet, bayım.

YÖNETMEN. Sana maaşını ödemiyeceğim mi?

ŞAİR. Evet bayım, ama Bay Cristóbal'in aslında iyi biri olduğunu biliyorum, en azından öyle olabilir.

YÖNETMEN. Salak! Susmazsanız, sahneye çıkıp o mısır ve ekmek yiye yiye aptallaşmış suratınızı dağıtacağım. Siz kim oluyorsunuz da kötülüğün yasaları hakkında ahkam kesiyorsunuz?

ŞAİR. Tamam, bitti, susuyorum.

YÖNETMEN. Hayır bayım, şimdi kesin olanı söyleyeceksiniz, yani izleyicinin doğru bildiği neyse onu.

ŞAİR. Saygıdeğer izleyiciler, şair olarak size Bay Cristóbal'ın kötü olduğunu söylemek zorundayım.

YÖNETMEN. Ve iyi bir insan olamaz.

ŞAİR. Ve iyi bir insan olamaz.

YÖNETMEN. Tamam, devam edin.

ŞAİR. Tamam Bay Yönetmen: Ayrıca asla iyi biri haline gelemez.

YÖNETMEN. Çok iyi. Size borcum nedir?

ŞAİR. Beş lira.

YÖNETMEN. Alın.

ŞAİR. Altın olmasınlar. Altını ateşe benzetiyorum ve ben gecenin şairiyim. Gümüş olsunlar. Gümüş paralar ay ışığıyla aydınlatılmış gibi dururlar.

YÖNETMEN. Tamam, tamam, tamam. Benim kârıma bu. Başlayalım.

ŞAİR.

Aç balkon kapını Rosita,
başlasın oyun.
Seni bekleyen ölümden başkası değil,
bir de uykucu bir koca.

(*Müzik.*)

YÖNETMEN. Cristóbal.

CRISTÓBAL. Ne var?

YÖNETMEN. Çıkın bayım, izleyiciler sizi bekliyor.

CRISTÓBAL. Geliyorum.

YÖNETMEN. Peki Bayan Rosita?

ROSITA. Ayakkabılarımı giyiyorum. (*Horlama sesleri duyulur.*)

YÖNETMEN. Bu da ne? Cristóbal horluyor mu yoksa?

CRISTÓBAL. Geliyorum Yönetmen bey, çişimi yapıyordum.

YÖNETMEN. Susun, kaba saba konuşmayın.

CRISTÓBAL. (*Sahneye çıkar.*) İyi akşamlar beyler.

YÖNETMEN. Hadi Bay Cristóbal. Artık oyunun başlaması gerek. Bu sizin göreviniz. Siz bir doktorsunuz.

CRISTÓBAL. Ben bir doktorum. Hadi boğa güreşine gidelim.

YÖNETMEN. Biraz düşünün Bay Cristóbal. Evlenmek için paraya ihtiyacınız var.

CRISTÓBAL. Bu doğru.

YÖNETMEN. Bir an önce kazanın.

CRISTÓBAL. Gidip bastonumu alayım.

YÖNETMEN. Bravo. Beni anladığınızı görmekteyim.

HASTA. (*Sahneye çıkar.*) İyi günler.

CRISTÓBAL. Size de iyi akşamlar.

HASTA. İyi günler.

CRISTÓBAL. İyi akşamlar.

HASTA. Tünaydın.

CRISTÓBAL. Kara geceler.

HASTA. (*Çekingen.*) Belki size iyi akşamlar demeliyim.

CRISTÓBAL. Kapkara iyi geceler.

HASTA. Şimdi sizin büyük bir doktor olduğunuzu ve beni iyileştirebileceğinizi anlıyorum. (*Enerjik bir tavırla.*) İyi günler!

CRISTÓBAL. (*Bağırarak.*) Sana iyi akşamlar dedim-se iyi akşamlar!

HASTA. Bravo. Nasıl isterseniz.

CRISTÓBAL. Nereniz ağrıyor bayım?

HASTA.

Boynum ağrıyor,

saçımın döküldüğü yer,
ama oradan düşmedi,
ta ki kuzenim
bana bakıp da
Juan Coello diyene kadar.

CRISTÓBAL. Bu konuşma sizin boğazınızı kesmem-
le sona erecek. (*Hastanın boğazına sarılır.*)

HASTA. Ay! Ay! Ay! Ay! Bay Cristóbal!

CRISTÓBAL. Hadi, hadi. Şahdamarınıza ulaşabil-
mek için boynunuzu biraz çekiştirme inceliğin-
de bulundum sadece.

HASTA. Ay! Boynumu oynatamıyorum.

CRISTÓBAL. Size şahdamarınızı oynatmayı deneyin
diyorum.

HASTA. Ay! İmkânsız.

CRISTÓBAL. Peki siz ellerinizle boyun damarlarını-
zı ayırın.

HASTA. Yapabilseydim şimdiye dek yapmış olurdum!
(*Saldırgan bir tavırla.*) İyi günler. İyi günler,
iyi günler, iyi günler, iyi günler, iyi günler.

CRISTÓBAL. Şimdi göreceksin gününü.

(*Çıkar. Hasta sızlanır. Korkuluğa tutu-
nur.*)

HASTA. Ay! Ay! Şahdamarım acıyor. Ay, şahdama-
rım! Şahdamarım hasta benim.

CRISTÓBAL. (*Elinde bastonuyla sahneye çıkar.*)
Geldim.

HASTA. Bu nedir Bay Cristóbal?

CRISTÓBAL. Sizin ilacınız. Likör görevi gören bir alet.

HASTA. Neye yarar?

CRISTÓBAL. Boynunuzu ısıtmaya.

HASTA. Canımı acıtmayın sakın.

CRISTÓBAL.

Dayakta yanıltma, kandırma olmaz.

Paracığınız var mı, çok paracığınız?

HASTA.

Yirmi liracık, yirmi liracık,

yeleğimin cebindeyse,

altı liracık, altı liracık.

Kıçımın gözünde,

bir rulocuk var,

yirmi liralık.

CRISTÓBAL.

O zaman seni iyileştireceğim,

ama kimseye anlatmayacaksın.

HASTA. (*Saldırgan bir tavırla.*) İyi günler. İyi günler, iyi günler, iyi günler, iyi günler, iyi günler.

CRISTÓBAL. (*Ona sopasıyla vurarak.*) İyi akşamlar. Seni yakaladım. Boynunu uzat.

HASTA. Ay, şahdamarım.

CRISTÓBAL. Biraz daha uzat.

HASTA. Ay, şahdamarım.

CRISTÓBAL. Biraz daha uzat boynunu. (*Bastonuyla bir tane vurur.*) Biraz daha uzat, biraz daha uzat, biraz daha uzat.

(*Hasta boynunu bir metre uzatır.*)

HASTA. Ayyyyyyyyyyyyyy! (*Boynunu içeri çeker ve kalkar, ama Bay Cristóbal onun işini bitirir.*)

CRISTÓBAL.

Seni öldürdüm, salak, seni öldürdüm...

Bir, iki, üç,

hadi uçurumdan aşağı. (*Güçlü bir çarpma sesi duyulur.*)

Oley, oley, oley, oley.

YÖNETMEN. Parası var mıydı?

CRISTÓBAL. Evet.

YÖNETMEN. O zaman evlenmek gerek.

CRISTÓBAL. Evlenmek gerek.

YÖNETMEN. İşte Bayan Rosita'nın annesi geliyor.
Onunla konuşmanız önemli.

ANNE.

Bayan Rosita'nın annesiyim ben,
evlenmesini istiyorum

iki memeciği var

iki portakalcık sanki

ve poposu

tıpkı bir peynir parçası.

Bir de saksaganı var,
ona şarkı söyleyip bağırır.

Bir kocası eksik kaldı,
hatta mümkünse, iki.

Ya, ya, ya, ya, ya.

CRISTÓBAL. Hanımefendi.

ANNE.

Tüyden, mürekkepten
bir beyefendi.

CRISTÓBAL.

Şapkam yok, ama biliyorsunuz ki
evlenmek istiyorum.

ANNE.

Bir kızım var benim,
kaç para vereceksin?

CRISTÓBAL.

Bir ons altın,
Palavrayı yerseniz.
Bir ons da gümüş,
yemek yememek size kalmış.
Bir avuç dolusu bozukluk,
annesinin çocukken harcadıklarından.

ANNE.

Bir de katır isterim
ay yükseldiğinde
Lizbon'a gitmek için.

CRISTÓBAL.

Bir katır çok pahalı!
Bunu veremem hanımefendi.

ANNE.

Sizde mangır çok Bay Cristóbal Bey!
Kızım Rosita genç, siz yaşlısınız,
Yaşlı ve kırışık!

CRISTÓBAL.

Siz de pek kocamışsınız bence,
kıcınızı tuğlayla silersiniz!

ANNE.

Ayyaş! Ahlaksız!

CRISTÓBAL.

Göbeğini sıcak tutacağım,
bunu katıra say, nerede Rosita?

ANNE.

Odasında geceliğiyle,
yapayalnız.
Ya, ya, ya, ya.

CRISTÓBAL.

Ay, içim fena oldu birden.

ANNE.

Ay! Şuna bak, haline bak,
kuşuna bak!

CRISTÓBAL.

Bana resmini ver.

ANNE.

Önce söz keselim de.

CRISTÓBAL.

Rosita, seni görmek için
tırnağının ucunu...

Ah, bir bıraksalar beni,
göreceğiz birbirimizi.

ANNE.

Seninle olunca
göreceksin ayağını.
Para verirsen bana,
tutacağım sözümü.

(Şarkı söyleyerek gider.)

(Müzik.)

(Rosita'nın sesi.)

Gülerek, dans ederek,
eğlenerek ölüyorum...
Her geçen saatle, yavrum benim,
daha fazla yanıyorum.

(Rosita sahneye çıkar.)

Ay, çatıların üzerinde salınan
bu ne aydınlık gece böyle!
Şimdi çocuklar yıldızları sayıyor,
ihtiyarlar eyerlerinin üzerinde uyuyor!
Peki ben nerede olmak isterdim:

Juan'la divanda,
Ramón'la koltukta,
José'yle kanepede,
Medinilla'yla iskemlede,
yerde, canımın çektiğiyle,
sevimli Arturo'yla duvara yaslanmış
ve büyük şezlongda,
hem Juan hem José,
hem Medillina, hem Arturo
hem de Ramón'la.
Ay! Ay! Ay! Ay!
Evlenmek istiyorum,
duydunuz mu beni?
Bir delikanlıyla,
bir askerle,
bir başpiskoposla,
bir generalle,
mumu yatsıya kadar yanan bir yalancı,
Portekizli yirmi gençle. (Çıkar.)

CRISTÓBAL. O zaman anlaştık mı?

ANNE. Anlaştık.

CRISTÓBAL. Çünkü anlaşmadıysak bastonumu alacağım, sonra neler olacağını bilirsin!

ANNE. Ay! Ne yaptım şimdi!

CRISTÓBAL. Korkuyor musun?

ANNE. (Titreyerek.) Ay!

CRISTÓBAL. Söyle: Korkuyorum.

ANNE. Korkuyorum.

CRISTÓBAL. Söyle: Bay Cristóbal beni sindirdi!

ANNE. Bay Cristóbal beni sindirdi!

CRISTÓBAL. Kızını sindireceğim gibi.

ANNE. O zaman...

CRISTÓBAL. Ben sana yalancıktan bir ons altın vereceğim sen de bana Rosita'yı. Bana minnet duymalısın çünkü kızın geçkince.

ANNE. Yirmi yaşında.

CRISTÓBAL. Geçkince diyorsam öyledir! Ama her şeye rağmen güzel kız. Söyle, söyle, söyle...

ANNE.

Çünkü iki memeciği var
iki portakalcık sanki
ve poposu
tıpkı bir peynir parçası.
Bir de saksağanı var...

CRISTÓBAL. Ayyyyyy!

ANNE.

Bir de saksağanı var,
ona şarkı söyleyip bağırır.

CRISTÓBAL. Evet bayım, evleneceğim; çünkü Bayan Rosita bir *boccato di cardinali*.

ANNE. Hazret İtalyanca da mı biliyor?

CRISTÓBAL. Hayır. Gençken İtalya ve Fransa'da bulundum. Bay Pantalón diye birinin hizmetin-

de... Bunun sizin için bir önemi yok! Titreyin hanımefendi. Benim karşımdaki herkesin titremesi gerekir. Titremeniz gerekir!

ANNE. Zaten titriyorum.

CRISTÓBAL. Rosita'yı çağır.

ANNE. Rositaaaaaa!

ROSITA. Ne istiyorsun?

Ben evlenmek istiyorum
Ana karnındaki bir boğa yavrusuyla,
bir timsahla,
bir eşekle,
bir generalle,
bu durumda hepsi bir.

CRISTÓBAL. Ay, nasıl da leziz jamboncuklar öyle,
önünde arkasında!

ANNE. Evlenmek istiyor musun?

ROSITA. Evlenmek istiyorum.

ANNE. Evlenmek istiyor musun?

ROSITA. Evlenmek istiyorum.

ANNE. (*Ağlayarak.*) Ona kötü davranma sakın! Ay!
Kızıma yazık benim!

CRISTÓBAL. Papaza haber ver. (*Anne bağırarak sahneden çıkar. Cristóbal Rosita'ya yaklaşıp ve birlikte kiliseye giderler. Çan sesleri duyulur.*)

ŞAİR. Gördünüz mü baylar, bayanlar. Hepimizin birlikte gülmesi çok değerli kuşkusuz. Ay be-

yaz bir kartaldır. Ay yumurtlayan bir tavuktur. Ay yoksullar için ekmek, zenginlere cilalı bir taburedir. Ama ne Bay Cristóbal ne de Bayan Rosita ayı görüyorlar. Sahne yönetmeni isteseydi Bay Cristóbal su perilerini görebilirdi ve Bayan Rosita'nın saçları üçüncü perdede masumların üzerine yağan karla kırağı tutardı. Ama tiyatronun sahibi tüm karakterlerin demir bir sandığa kapatılmalarını istedi, böylece sadece basık burunlu ve ipek göğüslü hanımlarla kulübe giden ve “Ka-ram-ba! Neden Bay Cristóbal şöyle ya da Bayan Rosita böyle değil,” diyen sakallı beylerin görmelerini istedi.

YÖNETMEN. Böyle konuşan kimdir?

ŞAİR. Artık evlendiler diyordum...

YÖNETMEN. Bir yanlış yapmama iyiliğinde bulun bana. Hayal gücüm olsaydı çoktan sizi tekme tokat sokağa atmıştım.

CRISTÓBAL. Ay! Rosita.

ROSITA. Çok mu içtin?

CRISTÓBAL. Şarap olup kendi kendimi içmek istedim. Yaaaa! Göbeğim de pasta olsaydı, pembe bir pasta, kirazlı, kremalı. Rosita, bana bir şarkı söyle.

ROSITA. Olur. (*Şarkı söyler.*)

Sana ne söyleyeyim?

Goicoechea'nın kankanını mı,

Gil-Robles'in Marseillaise'ini mi?
Ay! Cristóbal, korkuyorum,
bana ne yapacaksın?

CRISTÓBAL.

Sana muuuuuuuu yapacağım.

ROSITA.

Ay, hayır, beni korkutursun.
Gecenin yarısında
ne yapacaksın bana?

CRISTÓBAL.

Sana aaaaaaaaaa yapacağım.

ROSITA.

Ay! Hayır, beni korkutursun.
Sabahın üçünde
ne yapacaksın bana?

CRISTÓBAL.

Sana piiiiri yapacağım.

ROSITA.

O zaman saksağanımın
uçtuğunu göreceksin.

(Sarılırlar.)

CRISTÓBAL.

Ay! Rositacığım.

ROSITA.

Çok mu içtin?
Bir şekerleme yapsana.

CRISTÓBAL.

Uyuyayım bakayım
uyanacak mı saka kuşum?

ROSITA. Evet, evet, evet, evet, evet, evet. (*Cristóbal horlamaya başlar. Currito sahneye çıkar ve Rosita'ya sarılır. Şapır şupur öpüşme sesleri duyulur.*)

CRISTÓBAL. (*Uyanmıştır.*) O neydi Rosita?

ROSITA. Ay! Ay! Ay! Ne kadar büyük bir ay var görmüyor musun? Ne şaahaneeee! Benim gölgem o. Gölge. Git!

CRISTÓBAL. Git, gölge.

ROSITA. Ay ne kadar rahatsız edici, değil mi Cristóbal? Neden bir şekerleme daha yapmıyorsun?

CRISTÓBAL.

Dinleneceğim,
bakalım güvercinliğim
uyanacak mı görecekim.

ROSITA. Ya, ya, ya, ya, ya. (*Şair sahneye çıkıp Rosita'yı öpmeye başlar. Cristóbal tekrar uyanır.*)

CRISTÓBAL. O neydi Rosita?

ROSITA. Çok az ışık olduğu için göremiyorsun. Bu... bu... çile sarma aleti. Nasıl ses çıkardığını görmüyor musun? (*Öpüşme sesleri duyulur.*)

CRISTÓBAL. Bana kalırsa yeterince uyudum.

ROSITA.

Hadi yaylan alet!

Gerçekten mi Cristobita?

Neden yokmuş kısacık bir şekerleme daha?

CRISTÓBAL.

Dinleneceğim ki

güvercinim kendini toplasın.

*(Sahnenin diğer köşesinde hasta belirir ve
Bayan Rosita onu da öper.)*

CRISTÓBAL.

Bu duyduğum da nedir?

ROSITA.

Güneş doğmaya başladı, odur.

CRISTÓBAL. Bırrrr. Bu nedir? Sen miydin?

ROSITA. Böyle davranma. Su birikintisindeki kurbağalar işte.

CRISTÓBAL. Öyle olmalı... Ama yetti, yetti de arttı artık. Bırrrrrrrr.

ROSITA. Bağırma ama! Sirkteki aslanlar, sokakta birbirlerine sövüp sayan kocalar.

ANNE. Rositaaaaaaa! Doktor geldi.

ROSITA. Ay! Doktor geldi! Ay! Ay! Ay! Ay! Karnım!

ANNE. Kötü adam. Köpek. Senin suçun, sakın tüm paranı verme.

ROSITA. Senin tüm paran. Ay! Ay! Ay! *(Giderler.)*

YÖNETMEN. Cristóbal.

CRISTÓBAL. Ne oldu?

YÖNETMEN. Hemen aşağı inin bayım. Bayan Rosita hasta.

CRISTÓBAL. Nesi var?

YÖNETMEN. Doğuruyor.

CRISTÓBAL. Doğuuuuruyor muuuu?..

YÖNETMEN. Dört çocuğu oldu.

CRISTÓBAL. Ay Rosita! Bunun hesabını vereceksin.
Kötü kadın. Bana yüz altına mal oldun. Pat.
Küt. Bırrrr.

(Sahnenin gerisinden Rosita'nın çığlığı duyulur.)

CRISTÓBAL. Kimin çocukları bunlar?

ANNE. Senin, senin, senin.

CRISTÓBAL. (Anneye vurur.) Kimin çocukları bunlar?

ANNE. Senin. Senin. Senin.

(Bir kez daha vurur. Sahnenin içinden doğurmakta olan Rosita'nın çığlığı duyulur.)

YÖNETMEN. Şimdi beşinci doğuyor.

CRISTÓBAL. Beşinci kimden?

ANNE. Senden (Dayak.)

CRISTÓBAL. Kimden?

ANNE. Senden, sadece senden. (*Dayak.*) Senden, senden, senden, senden. (*Anne ölür ve sahnenin korkuluğunun üzerine düşerek orada asılı kalır.*)

CRISTÓBAL. Seni öldürdüm, kahrolası, öldürdüm seni. Şimdi bu çocukların kimden olduğunu öğreneceğim. (*Yavaşça sahneden çıkmaya başlar.*)

ANNE. (*Kalkarak.*) Senin, senin, senin, senin. (*Cristóbal ona vurur, sahneden çıkar ve Bayan Rosita ile sahneye girer.*)

CRISTÓBAL. Al, al, şey..., şey... şey... için.

YÖNETMEN. (*İri kafasını kukla sahnesine uzatarak.*) Yeter. (*Kuklaları toplar ve onları elinde tutarak izleyiciye gösterir.*) Baylar, bayanlar: Endülüs köylüleri zeytinlerin gri dalları altında ya da terk edilmiş ahırların loş ortamında sık sık buna benzer komediler izler. Katırların yumruk gibi sert gözlerinin, Cordoba usülü süslü koşumlarının ve nemli saman balyalarının arasında neşeyle ve büyüleyici bir saflıkla patlattıkları kahkahalara ve yaptıkları yorumlara kentlerin alkol ve oyun kâğıtlarıyla bulan ortamında tahammül edemeyiz. Bu çok eskilerden kalma kırsal fars geleneğini temsil eden kuklaların söyledikleri kötü sözlerin bir

tür saflığı ve ferahlatıcılığı vardır. Taze başakların tiyatrosunu dolduralım, bu başakların altındaki sahnede mahkûm olduğumuz can sıkıntısı ve bayağılıkla mücadele eden sözcükler söylenir, bugün “La Tarumba”da Endülüslü Bay Cristóbal’i selamlıyoruz; kendisi Galiçyalı Bululú’nun kuzeni, Cádizli Norica teyzenin kayınbiraderi, Parisli Bay Guiñol’un erkek kardeşi, Bergamolu Bay Arlequín’in amcası ve tiyatronun kadim temel doğasının saflığının korunduğu bir karakterdir.

BEŞ YIL BÖYLE GEÇER

Kişiler:

DELİKANLI
İHTİYAR
ÖLÜ ÇOCUK
ÖLÜ KEDİ
UŞAK

1. ARKADAŞ

2. ARKADAŞ

MEKANOGRAF (KADIN)

GELİN

GELİNLİĞİN MANKENİ

RAGBİ OYUNCUSU

HİZMETÇİ

GELİNİN BABASI

PALYAÇO

SOYTARI

GENÇ KIZ

MASKELER VE OYUNCULAR

Birinci Perde

Kütüphane. Mavi pijama giymiş Delikanlı ve İhtiyar oturmaktadırlar. İhtiyar gri ceketlidir, bembeyaz sakalı ve altın çerçeveli, kocaman gözlüğü vardır.

DELİKANLI. Şaşırmadım.

İHTİYAR. Pardon?..

DELİKANLI. Hep aynı şey olur.

İHTİYAR. (Meraklı ve sevecen.) Öyle mi?

DELİKANLI. Evet.

İHTİYAR. Yani...

DELİKANLI. Hatırlıyorum da...

İHTİYAR. (Güler.) Hep hatırlanır.

DELİKANLI. Ben...

İHTİYAR. (Heyecanla.) Devam et...

DELİKANLI. Ben şekerlemeleri sonra yemek için saklarım.

İHTİYAR. Sonra, öyle mi? Sen daha iyi bilirsin. Ben de...

DELİKANLI. Hatırlıyorum da, bir gün...

İHTİYAR. (Hevesle sözünü keserek.) Hatırlamak sözcüğü öyle hoşuma gider ki! Yeşil, sulu bir sözcüktür. Durmadan incecik, serin sular sızan bir sözcük.

DELİKANLI. (*Neşeyle ve kendini ikna etmeye çalışarak.*) Evet, evet, elbette! Haklısınız. Harap olma düşüncesiyle, duvarların böyle korkunç bir şekilde dökülüp soyulmasıyla mücadele etmek çok değerli bir uğraş. Gece yarısı yatağımdan kalkıp bahçedeki zararlı otları yolmuşluğum çoktur. Ne ayırık otu isterim evimde, ne de kırık dökük mobilyalar.

İHTİYAR. Öyle. Ne de kırık dökük mobilyalar çünkü hatırlamak gerekir, ama...

DELİKANLI. Ama canlı şeyler, kanı kaynayan, çatısı bozulmamış şeyler...

İHTİYAR. Çok iyi. Yani... (*Sesini alçaltarak.*) Hatırlamak gerekir, ama erken hatırlamak.

DELİKANLI. Erken mi?

İHTİYAR. (*Ketum bir tavırla.*) Evet, sabaha doğru hatırlamak gerekir.

DELİKANLI. (*Düşünceli.*) Demek sabaha doğru!

(*Bir saat altıyı çalar. Mekanograf sessizce ağlayarak sahneden geçer.*)

İHTİYAR. Saat altı.

DELİKANLI. Evet, saat altı ve hâlâ çok sıcak. (*Kalkar.*) Gökyüzü fırtına habercisi. Çok güzel görünüyor. Gri bulutlarla kaplı...

İHTİYAR. Bu ailenin eski dostuyum, özellikle de ba-

banın. Astronomiyle ilgilenir. (*Alayla.*) Nasıl buldunuz, astronomiyi? Peki ya kız?

DELİKANLI. Onu çok az tanıyorum. Ama önemli değil. Sanırım beni seviyor.

İHTİYAR. Eminim!

DELİKANLI. Uzun bir yolculuğa çıktılar. Neredeyse sevindim...

İHTİYAR. Babası geldi mi?

DELİKANLI. Yok! Ama şimdi olamaz zaten... açıklayamayacağım nedenlerle onunla şimdi evlenemem... beş yıl geçmesi gerek.

İHTİYAR. (*Neşeyle.*) Çok iyi!

DELİKANLI. (*Ciddiyetle.*) Neden çok iyi dediniz?

İHTİYAR. Çünkü... ne güzel değil mi? (*Odayı gösterir.*)

DELİKANLI. Hayır.

İHTİYAR. Gidiş vakti sizi kaygılandırmıyor mu, olaylar, şimdi olması gerekenler...

DELİKANLI. Evet, evet, bana bundan söz etmeyin.

İHTİYAR. Sokakta ne var?

DELİKANLI. Gürültü, her zaman gürültü, toz, sıcak, kötü kokular. Sokağa ait şeylerin evime girmesinden rahatsız olurum. (*Uzun bir inilti duyulur. Sessizlik.*) Juan, pencereyi kapat.

(*Parmak uçlarında yürüyen becerikli bir uşak pencereyi örter.*)

İHTİYAR. Kız... çok genç.

DELİKANLI. Çok genç. On beş yaşında!

İHTİYAR. Böyle ifade edilmesi hoşuma gitmiyor.

Onun yaşamış olduğu on beş yıl onun kendisidir. Ama, neden on beş kışı, on beş şafağı, on beş rüzgârı var demiyoruz? Kaçmaya, uçmaya, aşkınızı tüm göğşe yaymaya cesaretiniz yok mu?

DELİKANLI. (*Oturur ve elleriyle yüzünü örter.*)

Onu çok seviyorum!

İHTİYAR. (*Ayağa kalkar ve enerjik bir tavırla.*) Ya da: On beş gülü, on beş kanadı, on beş kum tanesi var. Yoğunlaşmaya, aşkınızın kaynamasına, küçülüp göğsünüze sıkışmasına cesaretiniz yok mu?

DELİKANLI. Beni ondan uzaklaştırmak istiyorsunuz. Niyetinizi biliyorum: Avuç içindeki canlı bir böceğe ya da akşamüstleri denize, her birinin aldığı şekle odaklanarak dalgalara bakmak yüreğimizde sakladığımız yüzün ya da yaranın çözülüp köpüğe dönüşmesine yeter. Ama ben âşığım ve âşık kalmak istiyorum, onun bana olduğu kadar âşık, hava kararıp da onun yanına uzandığımda ısıltılı saç örgülerini boğazıma dolayacağım geceleri bekleyerek beş yıl dayanabilirim.

İHTİYAR. İzin verirsiniz size nişanlınızın saç örgüsü olmadığını hatırlatırım.

DELİKANLI. (*Sinirlenmiştir.*) Biliyorum. Benim iznimi almadan kesti tabii ki ve bu... (*Kaygıyla.*) bendeki imgesini değiştirdi. (*Enerjik.*) Örgülerinin olmadığını biliyorum. (*Neredeyse öfkeli.*) Bana bunu neden hatırlattınız? (*Hüzünle.*) Ama beş yılda saçı uzayacaktır.

İHTİYAR. (*Heyecanla.*) Ve daha da güzel olacaktır. Öyle iki örgü ki...

DELİKANLI. Öyle. Öyle. (*Neşeyle.*)

İHTİYAR. İnsanın suya ve ekmeğe ihtiyaç duymadan kokusuyla yaşayabileceği örgüler.

DELİKANLI. Öyle çok düşünüyorum ki!

İHTİYAR. Öyle çok hayal kuruyorsunuz ki!

DELİKANLI. Nasıl?

İHTİYAR. Düşünüyorsunuz ki...

DELİKANLI. Düşünüyorum ki capcanlıyım. İçim yanıyor.

İHTİYAR. (*Bir bardak uzatarak.*) İçin.

DELİKANLI. Teşekkür ederim. Nişanlımı düşünmeye başlarsam, sevgilimi...

İHTİYAR. Nişanlımı diyorsunuz. Davranın o zaman!

DELİKANLI. Hayır.

İHTİYAR. Ama neden?

DELİKANLI. Nişanlı... bilirsiniz; nişanlı derken istemedi onu karlı, uzun örgülere asılı bir gökyüzünde, kefeniyle görüyorum. Hayır, ni-

şanlım değil. (*Onu ele geçirmek isteyen imgeyi uzaklaştırmak istermiş gibi bir el hareketi yapar.*) Sevgilim, aşkım.

İHTİYAR. Devam edin, devam edin.

DELİKANLI. Onu düşünmeye başlarsam!.. Bembe-
yaz ve capcanlı resmederim; ama aniden, kim
burnunu değiştirdi, dişlerini kırdı, paçavralar-
la giydirdi, ona sanki bir panayır aynasında ba-
kıyormuşum gibi düşüncemle oynadı, onu fark-
lı, canavara benzeyen birine dönüştürdü?

İHTİYAR. Kim? “Kim” diye sormanız yalan gibi!
Gözlerimizin önünde olan şeyler zihnimizde
yaşayanlardan daha fazla değişiyor. Nehirden
aşağı doğru gelen su gidenden tümüyle farklı-
dır. Kim çöldeki kumun... ya da herhangi bir
arkadaşın yüzünün tastamam bir haritasından
söz edebilir.

DELİKANLI. Evet, evet. Yine de, farklılaşmış olsa
bile insanın zihninde yaşattığı daha canlı. Ba-
kın bayım, onu son kez gördüğümde çok yakın-
dan bakamadım, çünkü alnında iki belli belir-
siz kırışık vardı, dikkat etmeseydim, anlıyor
musunuz, tüm yüzünü kaplayacak ve onu bu-
ruş buruş, sanki çok acılar çekmiş yaşlı birine
dönüştüreceklerdi. Uzaklaşmam gerekiyordu,
şey için... ona odaklanabilmem için! Yüreğim-
deki sözcük bu.

İHTİYAR. Onu böyle ihtiyar gördüğünüz zaman kendini tümüyle size vermiş miydi?

DELİKANLI. Evet.

İHTİYAR. Tümüyle sizin boyunduruğunuz altında mıydı?

DELİKANLI. Evet.

İHTİYAR. (*Heyecanlanmıştı.*) Peki ya tam bu anda size sizi aldattığını, sizi sevmediğini söyleseydi, tüm o kırışıklarla dünyanın en narin gülüne dönüşmez miydi?

DELİKANLI. (*O da heyecanla.*) Evet.

İHTİYAR. Ve onu tam da bu nedenle sevmiş olmaz mıydınız?

DELİKANLI. Evet, evet.

İHTİYAR. O zaman? Ya, ya, ya.

DELİKANLI. O zaman... yaşamak çok zor.

İHTİYAR. Bu nedenle kendini kaybedene kadar bir şeyden ötekine uçmak gerekir. On beş yaşındaysa on beş şafağı, on beş göğü olabilir, o zaman hadi yukarıya, bunu genişletmeye! İçimizdeki şeyler havaya, ölüme karşı savunmasız olan dışımızdakilerden daha canlıdır. Bu nedenle... gitmeyeceğiz... ya da bekleyeceğiz. Çünkü diğeri hemen şimdi ölmek anlamına gelir, oysa sabah olacağını, yüz altın boynuzun güneşi bulutların üzerine yükselteceğini göreceğimizi düşünmek daha güzeldir.

DELİKANLI. (*Ona elini uzatarak.*) Teşekkürler,
her şey için teşekkürler!

İHTİYAR. Buralarda olacağım!

(*Mekanograf ortaya çıkar.*)

DELİKANLI. Mektupları yazmayı bitirdiniz mi?

MEKANOĞRAF. (*Ağlamaklı.*) Evet bayım.

İHTİYAR. (*Delikanlı'ya.*) Neyi var?

MEKANOĞRAF. Bu evden uzaklaşmak istiyorum.

İHTİYAR. Ama bu çok kolay, öyle değil mi?

DELİKANLI. (*Sarsılmıştır.*) Şeyy... bayım.

MEKANOĞRAF. Gitmek istiyor, ama yapamıyorum.

DELİKANLI. (*Tatlılıkla.*) Seni tutan ben değilim.

Biliyorsun ki bir şey yapamam. Sana birkaç kez
beklemenı söyledim, ama sen...

MEKANOĞRAF. Ama ben beklemiyorum, nedir bu
beklemek?

İHTİYAR. (*Ciddi.*) Ama neden olmasın, beklemek
inanmak ve yaşamaktır.

MEKANOĞRAF. Beklemiyorum, çünkü canım iste-
miyor; istemiyorum, ama buradan kımıldaya-
mıyorum da.

DELİKANLI. Ama asla nedenini söylemiyorsun.

MEKANOĞRAF. Ne-nedeni söyleyeceğim? Tek bir
neden var, o da... seni seviyorum! Öteden beri.

(*İhtiyar'a.*) Korkmayın bayım. Daha küçücüktü, onu oynarken balkonumdan izlerdim. Bir gün düştü, dizi kanadı, hatırlıyor musun? (*Delikanlı'ya.*) O kan hâlâ kızıl bir yılan gibi göğsümde titrer durur.

İHTİYAR. Bu iyi bir şey değil. Kan kurur ve geçmiş geçmiştir.

MEKANOGRAF. Benim ne suçum var bayım! (*Delikanlı'ya.*) Yalvarırım bana kulak ver. Bu evden gitmek istiyorum.

DELİKANLI. (*Sinirlenmiştir.*) İyi ya! Benim de hiçbir suçum yok! Ayrıca ben senin sahibin değilim. Gidebilirsin.

MEKANOGRAF. (*İhtiyar'a.*) Duydunuz mu bayım? Beni evinden atıyor. Beni burada istemiyor. (*Ağlayarak gider.*)

İHTİYAR. (*Delikanlı'ya temkinli bir sesle.*) Bu kadının tehlikeli.

DELİKANLI. Onu susayıp da pınarların başına giden biri gibi sevmek isterdim, isterdim ama...

İHTİYAR. Olmaz! O zaman yarın ne yapardınız, ha, düşünün, yarın?

ARKADAŞ. (*Gürültüyle içeri dalarak.*) Amma sessiz bu ev? Neden? Bana su verin! Anasonlu ve buzlu olsun! (*İhtiyar gider.*) Bir kokteyl olsun!

DELİKANLI. Umarım mobilyalarımı kırmazsın.

ARKADAŞ. Yalnız adam, ciddi adam, hem de bu sıcakta!

DELİKANLI. Oturamaz mısın sen?

ARKADAŞ. (*Onu kollarından yakalar ve çevirir.*)
Tin, tin, tan,
işte burada Aziz Juan.

DELİKANLI. Bırak beni! Şaka kaldıracak halde değilim.

ARKADAŞ. Ayyyyy! Kimdi o ihtiyar? Arkadaşın mı?
Peki bu evde yattığın kızların resimleri nerede?
Bak. (*Delikanlı'ya yaklaşıyor.*) Seni yakandan
tutup bu kireç beyazı yanaklarını boyayacağım
ya da şöyle kuvvetlice ovala ellerinle.

DELİKANLI. (*Sinirlenmiştir.*) Bırak beni!

ARKADAŞ. Elime bir sopa alıp seni sokağa atacağım.

DELİKANLI. Peki ne yapacağım sokakta? Sokakta
dolaşmaktan hoşlanan sensin, öyle değil mi?
Ben arabaların, nereye gittiğini bilmeyen insanların
sesini buradan duyduğumda bile içim
daralıyor.

ARKADAŞ. (*Koltuğa oturur ve gerinir.*) Ayy!
Hmmm! Bana gelince, dün üç fethim vardı,
önceki gün iki ve bugün bir... ama hiçbirleriyle
olamadım çünkü zamanım yoktu. Bir başka
kızla birlikteydim, Ernestina... tanışmak ister
misin?

DELİKANLI. Hayır.

ARKADAŞ. (*Yerinden kalkarak.*) Hayıır ve nokta! Ama bir görsen! Öyle alımlı ki!.. Hayır... Matilde'den çok daha alımlı... (*Heyecana kapılarak.*) Ayy, Tanrım! (*Zıplar ve kendini koltuğa atarak uzanır.*) Bak, ölçüleri öyle yerli yerindeki herkesin kucağına sığar ve öylesine narin ki, insan eline minicik bir gümüş baltacık alıp onu kıymık kıymık ayırmak istiyor.

DELİKANLI. (*Dalgındır ve arkadaşını dinlemez görünür.*) O zaman ben merdivenden çıkayım.

ARKADAŞ. (*Koltuğa yüzüstü uzanarak.*) Zamanım yok. Hiçbir şeye zamanım yok! İki ayağım bir pabuca giriyor! Çünkü bak, Ernestina ile buluşmam gerek. (*Ayağa kalkar.*) Örgüleri ta bu raya kadar, sımsıkı, kapkara, hem de...

(*Delikanlı sabırsızlıkla parmaklarıyla masayı döver.*)

DELİKANLI. Düşünmeme fırsat vermiyorsun!

ARKADAŞ. Ama düşünmene gerek yok ki! Gidiyorum... (*Saatine bakar.*) Geç kaldım. Korkunç, hep aynı şey. Zamanım yok ve bu beni üzüyor. Çok çirkin bir kadınla buluşacağım. Duydun mu? Ya, ya, ya, çok çirkin ama tam tapılacak kadın. Yazın öğle vakti özlenen türden bir ka-

dın. Hoşuma gidiyor (*Bir yastığı havaya atar.*)
çünkü bir tımarcı gibi.

DELİKANLI. Yeter!

ARKADAŞ. Evet, öfkelenme, bir kadın çok çirkin,
bir at tımarcısı da son derece güzel olabilir ya
da tam tersi... biz bu işlerden ne anlarız ki?
(*Bir kadeh kokteyl doldurur.*)

DELİKANLI. Neyse...

ARKADAŞ. Neyin olduğunu söylemeyecek misin?

DELİKANLI. Bir şeyim yok. Beni tanımıyor musun?
Ben böyleyim.

ARKADAŞ. Anlamıyorum. Anlamıyorum ama ciddi-
leşemiyorum da! (*Güler.*) Seni Çinliler gibi se-
lamlayayım. (*Burnunu Delikanlı'nınkine sür-*
ter.)

DELİKANLI. (*Gülümseyerek.*) Yapma!

ARKADAŞ. Gül! (*Onu gıdıklar.*)

DELİKANLI. (*Gülerek.*) Barbar!

(*Dövüşürler.*)

ARKADAŞ. Seni pataklayacağım.

DELİKANLI. Senin işini bitireceğim.

ARKADAŞ. Kıştırdım seni. (*Delikanlı'nın başını*
bacaklarının arasına kıştırır ve yumruklar.)

İHTİYAR. (*Ciddi bir tavırla içeri girerek.*) İzniniz-
le... (*Gençler ayakta kalırlar.*) Bağışlayın...

(*Enerjik bir tavırla Delikanlı'ya bakarak.*)
Şapkamı unutacağım.

ARKADAŞ. (*Şaşırarak.*) Nasıl?

İHTİYAR. (*Öfkeli.*) Evet bayım! Şapkamı unutacağım... (*Dişlerinin arasından.*) Yani şapkamı unuttum demek istedim.

ARKADAŞ. Ahhhhhh!..

(*Camların şangırtısı duyulur.*)

DELİKANLI. (*Bağırarak.*) Juan, pencereleri kapat!

ARKADAŞ. Fırtına. Umarım sert olur!

DELİKANLI. Duymak bile istemiyorum! (*Yükses sesle.*) Her şeyi sıkıca kapat.

ARKADAŞ. Gökğürültülerini duyman gerek!

DELİKANLI. Ah! Hayır!

ARKADAŞ. Ah! Evet!

DELİKANLI. Dışarıda olanlar beni ilgilendirmez.
Bu ev benim ve kimse içeriye giremez.

İHTİYAR. (*Öfkeyle Arkadaş'a.*) Çürütmesi mümkün olmayan bir gerçek!

(*Uzaktan gökğürültüsünün sesi gelir.*)

ARKADAŞ. (*Tutkuyla.*) Canı isteyen herkes girebilir, buraya değil de, senin yatağının altına!

(Gökgürültüsünün sesi yakından duyulur.)

DELİKANLI. *(Bağırarak.)* Ama şimdi, şimdi! Hayır!

İHTİYAR. Bravo!

ARKADAŞ. Pencereyi aç, sıcak bastı.

İHTİYAR. Açılacak!

DELİKANLI. Daha sonra!

ARKADAŞ. Ama... şunu mu demek istiyorsunuz...

(Bir gökgürültüsü daha duyulur. Işık loşlaşır ve mavimtrak bir fırtına aydınlığı sahneyi kaplar. Sahnedeki üç kişi üzerinde yıldız resimleri olan siyah bir paravanın arkasına saklanırlar.

Soldaki kapıdan Kedi'yle birlikte Ölü Çocuk girer. Çocuk ilk vaftiz töreninde giyilen beyaz giysiyledir ve başında yine beyaz güllerden bir taç vardır. Balmumuyla kaplanmış yüzündeki gözleri pörtlektir ve dudakları kuru zambakları andırır. Elinde burgulu, uzun bir mum ve altın okları olan büyük bir yay tutar.

Kedi mavidir, gri göğsünde ve başında iki büyük kan lekesi vardır. İzleyicilere doğru ilerlerler. Çocuk bir patisinden tuttuğu Kedi'yi getirmektedir.)

ERKEK KEDİ. Miyav.

ÇOCUK. Şışt!

ERKEK KEDİ. Miyavvvv!

ÇOCUK.

Al beyaz mendilimi.

Al beyaz tacımı.

Ağlama artık.

ERKEK KEDİ.

Çocukların sırtımda açtığı
yaralar acıyor.

ÇOCUK.

Benim de yüreğim acıyor.

ERKEK KEDİ.

Neden acıyor, çocuk, söyle.

ÇOCUK.

Çünkü atmıyor.

Dün yavaşça durdu

yatağımın bülbülü.

Öyle bir gürültü koptu ki, görseydin...

Beni bu güllerle yerleştirdiler,

pencerenin önüne.

ERKEK KEDİ.

Peki ne hissettin?

ÇOCUK.

Sesini duydum salondaki hengamenin,
arıların.

İki elimi de bağladılar, çok kötü oldu!

Camlardan çocuklar baktı bana

ve bir adam, elinde çekiciyle
kağıt yıldızlar çaktı tabutuma.

(Ellerini kavuşturur.)

Melekler gelmedi, gelmedi, Kedi.

ERKEK KEDİ.

Bana bir daha kedi deme.

ÇOCUK.

Neden.

ERKEK KEDİ.

Dişi kediyim ben.

ÇOCUK.

Dişi misin?

ERKEK KEDİ. *(Şımararak.)*

Anlaman gerekirdi.

ÇOCUK.

Nereden?

ERKEK KEDİ.

Gümüş sesimden.

ÇOCUK. *(Kibarca.)*

Oturmak istemez misin?

ERKEK KEDİ.

Evet. Acıktım.

ÇOCUK.

Bakayım sana bir fare bulabilecek miyim?

(İskemlelerin altına bakmaya başlar. Bir tabureye oturan Kedi titremektedir.)

Hepsini yeme sakın, sadece tek patisini ye
çünkü sen çok hastasın.

ERKEK KEDİ.

Çocuklar üzerime,
taşlar fırlattılar, tam on tane.

ÇOCUK.

Dün gece boğazımı sıkıştıran
güller nasıl da ağır.
İster misin birini?

(Başındaki güllerden birini kopartır.)

ERKEK KEDİ. *(Neşeyle.)*

Evet, isterim.

ÇOCUK.

Balmumu lekelerin, beyaz gülünle
ve o kırık ay gözlerinle,
bir ceylanı hatırlattın bana,
cam kırıkları arasında.

(Gülü Kedi'ye takar.)

ERKEK KEDİ.

Sen ne yapıyordun?

ÇOCUK.

Oynuyordum, ya sen?

ERKEK KEDİ.

Oynuyordum!

Çatıda geziyordu bu basık burunlu
şapşal kedi.

Sabahları suda balık avlardım,
sonra öğle uykusuna yatarım,
gül çalısının altında.

ÇOCUK.

Peki ya geceleri?

DIŞI KEDİ. (*Üzerine basarak.*)

Yalnız dolaşırdım.

ÇOCUK.

Kimse olmadan mı?

DIŞI KEDİ.

Ormanda.

ÇOCUK. (*Neşeyle.*)

Ben de giderdim ormana,
ay basık burunlu kedi,
şapşal pisi pisi!..

Böğürtlenler ve elmalar yemeye,
sonra diğer çocuklarla kiliseye,
keçicilik oynamaya.

DIŞI KEDİ.

Keçicilik oynamak da nedir?

ÇOCUK.

Kapının çivilerini yalardık.

DIŞI KEDİ.

Güzel miydiler bari?

ÇOCUK.

Hayır, kedi,
para emmek gibiydi.

(Uzaktan gökgürültüsü duyulur.)

Ay! Bekle! Gelmiyorlar mı? Korkuyorum.
Biliyor musun, ben evden kaçtım.

(Ağlamaklı.)

Beni gömmelerini istemiyorum.
Sırmalar, boncuklar süslüyor tabutumu;
ama yeğlerim suda sazların arasında
uyumayı.
Beni gömmelerini istemiyorum.
Hemen gidelim!

(Onu patisinden çeker.)

DİŞİ KEDİ.

Gömecekler mi bizi? Ne zaman?

ÇOCUK.

Yarın,
karanlık çukurlara.
Herkes ağlar, herkes susar,
ve sonra herkes gider.
Gördüm ben.
Sonra... ne olur... biliyor musun?

DİŞİ KEDİ.

Ne olur?

ÇOCUK.

Bizi yemeye gelirler.

DİŞİ KEDİ.

Kimler?

ÇOCUK.

Erkek, dişi kertenkele
ve minicik yavruları,
binlerce.

DİŞİ KEDİ.

Peki neyimizi yiyecekler?

ÇOCUK.

Yüzümüzü,
parmaklarımızı

(Sesini alçaltarak.)

ve pipimizi.

DİŞİ KEDİ. *(Bozulmuştur.)*

Benim pipim yok!

ÇOCUK. *(Enerjik.)*

Patilerini ve bıyıklarını yerler.

(Çok çok uzaktan gökgürültüsü duyulur.)

DİŞİ KEDİ.

Hadi, evden eve dolaşalım,
su atlarımın otladığı

otlaklara varalım.

Gökyüzü değil. Semsert toprak,
bir alay cırcırböceği, şarkı söyleyen,
sallanan otlar,
yükselen bulutlar,
taş atan sapanlar
ve kılıç gibi keskin rüzgâr.
Ben çocuk olmak istiyorum, bir çocuk!

(Sağdaki kapıya gider.)

DİŞİ KEDİ.

Kapalı o kapı,
merdivene varmalı.

ÇOCUK.

Merdivende görürler bizi.

DİŞİ KEDİ.

Dayan.

ÇOCUK.

Bizi gömmeye geliyorlar!

DİŞİ KEDİ.

Pencereden atlayalım.

ÇOCUK.

Bir daha görmeyeceğiz ışığı,
ne de yükselen bulutları,
otlardaki cırcırböceklerini
ve kılıç gibi keskin rüzgârı.

(Ellerini kavuşturur.)

Ay! günebakan!
Ateşin günçiçeği!
Ay günebakan!

DİŞİ KEDİ.

Ay, güneşin karanfili!

ÇOCUK.

Sönmüş, solmuş gidiyor gökte.
Sadece kömür denizleri, kömür dağları
ve kumda yatan ölü bir güvercin,
kesik kanatları, bir çiçek gagasında.

(Şarkı söyler.)

Ve çiçekte bir zeytin,
zeytinde limon...
Nasıldı devamı?..
Bilmiyorum, nasıldı.

DİŞİ KEDİ.

Ay günebakan!
Kısa sabahın günebakanı bu!

ÇOCUK.

Ay güneşin karanfili!

(Işık zayıftır, Çocuk ile Kedi el yordamıyla ilerlerler.)

DIŞİ KEDİ.

Işık yok. Neredesin?

ÇOCUK.

Sus!

DIŞİ KEDİ.

Kertenkeleler şimdi mi gelecek çocuk?

ÇOCUK.

Hayır.

DIŞİ KEDİ.

Çıkışı buldun mu?

*(Dişi Kedi sağdaki kapıya yaklaşır ve bir el çıkıp onu içeri çeker.)
(İçeriden.)*

Çocuk! Çocuk!

(Kaygıyla.)

Çocuk! Çocuk!

(Çocuk attığı her adımda durarak korkuyla ilerler.)

ÇOCUK. *(Alçak sesle.)*

Battı.

Bir el çekti aldı onu.

Tanrı'nın eli olmalı bu.

Beni gömme! Biraz bekle...

Şu çiçek yapraklarını dökene kadar!

(Başından bir çiçek kopartır ve yapraklarını yolar.)

Yalnız gideceğim, çok yavaş gideceğim,
sonra biraz bırakacaksın beni,
güneşe bakayım...
Çok kısa olsa da olur,
bir ışık huzmesi bile yeter sevinmeme.

(Taç yapraklarını yolarak.)

Evet, hayır, evet, hayır, evet.

SES.

Hayır! Hayır!

ÇOCUK.

Hep hayır çıkıyor!

(Bir el çıkar ve bayılan Çocuk'u içeri çeker. Çocuk yok olunca ışık ilk tonunu alır. Paravanın arkasındaki üç kişi aceleyle sahneye çıkarlar. Sıcakladıklarını ve huzursuzluklarını gösteren canlı hareketler yaparlar. Delikanlı'nın elinde mavi bir yelpaze vardır, İhtiyar siyah, Arkadaş da göz alıcı, kırmızı bir yelpaze tutar. Yelpazelenirler.)

İHTİYAR. Daha bitmedi.

DELİKANLI. Sonra devam edecek.

ARKADAŞ. Yetti ama. Anladığım kadarıyla fırtınadan kaçmak mümkün değil.

SES. (*Dışarıdan.*) Oğlum! Oğlum!

DELİKANLI. Tanrım, nasıl bir akşam bu böyle! Kim bağıırıyor?

UŞAK. (*İçeri girer, hareketleri yumuşaktır ve parmak uçlarında yürür.*) Kapıcının oğlu öldü, gömmeye götürüyorlar. Annesi ağlıyor.

ARKADAŞ. Doğal olarak.

İHTİYAR. Evet, evet, ama geçmiş geçmiştir.

ARKADAŞ. Ama henüz geçmedi! (*Tartışırlar.*)

(*Uşak sahneyi kateder ve soldaki kapıya yönelir, çıkacaktır.*)

UŞAK. Bayım, bana yatak odanızın anahtarını verebilir misiniz lütfen?

DELİKANLI. Neden?

UŞAK. Çocuklar bahçedeki sundurmanın üzerinde bir kedi öldürüp oraya atmışlar, almak gerek.

DELİKANLI. (*Canı sıkılmış.*) Al. (*İhtiyar'a.*) Onunla başa çıkamazsınız!

İHTİYAR. Niyetim de yok.

ARKADAŞ. Bu doğru değil. Elbette... Elbette niyeti

var. Niyeti olmayan benim, karın soğuk olduğunu ve ateşin yaktığını adım gibi biliyorum.

İHTİYAR. (*Alayla.*) Size göre öyle!

ARKADAŞ. (*Delikanlı'ya.*) Seni kandırıyor.

(*İhtiyar enerjik bir tavırla Arkadaş'a bakar, şapkasını sıkmaktadır.*)

DELİKANLI. (*Sertçe.*) Karakterimde en küçük değişiklik yaratmıyor. Ben benim. Sen her gün büyüyen aşka sığınarak ve onunla yanarak bir kadını beş yıl beklemeyi anlayamazsın.

ARKADAŞ. Beklemeye gerek yok!

DELİKANLI. Benim dünyevi şeylerin üstesinden geleceğime, yol boyunca çıkacak ve sayıları artacak engelleri kimseye zarar vermeden aşabileceğime inanıyor musun?

ARKADAŞ. Başkalarından önce sen varsın!

DELİKANLI. Bekleyince düğüm çözülür ve meyve olgunlaşır.

ARKADAŞ. Ben ham yemeyi tercih ederim, hatta ceketime ilıştirmek için çiçekken koparmak daha çok hoşuma gider.

İHTİYAR. Bu doğru değil!

ARKADAŞ. Siz bunu anlamak için çok yaşılsınız.

İHTİYAR. (*Ciddiyetle.*) Ben hayatım boyunca en karanlık yerlerde bir ışık yakabilmek için

mücadele ettim. İnsanlar güvercinin boynunu burmaya gittiklerinde, ben ellerinden aldım ve uçmasına yardım ettim.

ARKADAŞ. Avcı da açlıktan öldü bu durumda!

DELİKANLI. Kutlu olsun açlık!

(Soldaki kapıdan 2. Arkadaş girer. Beyaz yünlü takımı kusursuzdur, eldivenleri ve ayakkabıları da beyazdır. Bu rolü oynayacak çok genç bir delikanlı yoksa, genç bir kızın oynaması gereklidir. Takımın kesimi son derece abartılı olmalıdır; dev gibi mavi düğmeleri vardır, ceketi ve kravatı dantellerle süslüdür.)

2. ARKADAŞ. Kızarmış ekmek, zeytinyağı ve ardından da uyku varsa kutlu olsun. Uzun bir uyku, bitimsiz, sözlerini duydum.

DELİKANLI. *(Şaşırarak.)* Nereden girdin?

2. ARKADAŞ. Herhangi bir yerden. Pencereden. Dostum olan iki çocuk yardım etti. Onlarla çok küçükken tanışmıştım, beni ayaklarımdan ittiler. Yağmur boşanacak. Geçen yıl yağın yağmur güzeldi. O kadar az ışık vardı ki, ellerim sararmıştı. *(İhtiyar'a.)* Hatırladınız mı bayım?

İHTİYAR. *(Acı.)* Ben hiçbir şey hatırlamıyorum.

2. ARKADAŞ. *(1. Arkadaş'a.)* Peki ya sen?

1. ARKADAŞ. (*Ciddi.*) Ben de!

2. ARKADAŞ. Ben çok küçüktüm, ama tüm ayrıntılarıyla hatırlıyorum.

1. ARKADAŞ. Baksana...

2. ARKADAŞ. Bu nedenle bu yağmuru görmek istemiyorum. Yağmur güzeldir. Okulda avluya dolar, duvarlara miniminnacık çıplak kadınlar çarpardı. Onları görmediniz mi? Ben beş yaşındayken... Hayır, iki yaşındayken... Yalan söylüyorum! Bir, sadece bir yaşındayken, bir yıl... güzel öyle değil mi? Bir yaşındayken yağmurun kadıncıklarının birini aldım ve iki gün bir akvaryumda tuttum.

1. ARKADAŞ. (*Küstahça.*) Büyüdü mü bari?

2. ARKADAŞ. Hayır, giderek küçüldü, kız çocuğu oldu, olması gerektiği gibi, doğrusu da böyle, değil mi, sonunda bir damlacık sudan ibaret kaldı. Bir de şarkı söylüyordu.

Kanatlarım için döndüm ben,
bırakın uçayım!

Dün olup ölmek istiyorum.

Şafak olup ölmek.

Kanatlarım için döndüm ben,
bırakın dönüseyim!

Bir pınar olup da ölmek istiyorum
denizden uzakta ölmek niyetindeyim...

Durmadan söylediği şarkı tam olarak böyleydi.

İHTİYAR. (*Sinir olmuştur, Delikanlı'ya dönerek.*)
Kesinlikle kaçık bu!

2. ARKADAŞ. (*Onu duymuştur.*) Kaçığım, ama sizin gibi acılarla dolu ve kırıksıklar içinde kalmak istemem. Bildiğim gibi yaşamak isterim, ama bunu elimden alıyorlar. Sizi tanımıyorum. Sizingibi insanlar görmek istemem.

1. ARKADAŞ. (*İçerek.*) Tüm bunlar ölüm korkusundan başka bir şey değil.

2. ARKADAŞ. Hayır. Buraya girmeden önce ilk yağmur damlaları düşerken gömecekleri bir çocuk gördüm. Beni de böyle gömmelerini istiyorum. O kadar küçük bir tabutta, sizler fırtınayla boğuşurken. Yüzüm benimdir, ama onu benden alıyorlar. Ben şefkatliydim, şarkılar söylerdim, ama şimdi, (*İhtiyar'a dönerek*) bir adam var, elinde iki üç hazır maskeyle içimde oturan bir bey. (*Bir ayna çıkartır ve kendine bakar.*) Ama henüz değil, henüz kendimi kiraz ağaçlarına tırmanırken görüyorum... O gri takım... Üzerinde gümüş çapalar olan gri takım elbise... Tanrım! (*Elleriyle yüzünü örter.*)

İHTİYAR. Giysiler yırtılır, çapalar paslanır ve biz ilerleriz.

2. ARKADAŞ. Ah, lütfen böyle konuşmayın!

İHTİYAR. (*Heyecanla.*) Evler çöker.

1. ARKADAŞ. (*Enerjik ve karşı çıkmaya çalışarak.*)
Evler çökmez.
- İHTİYAR. (*Aman vermez bir tavırla.*) Gözler kapanır ve çok keskin bir orak kıyılarıdaki sazları biçer.
2. ARKADAŞ. (*Sakinleşmiştir.*) Elbette! Ama tüm bunlar çok sonra olur.
- İHTİYAR. Tam tersine, oldu bitti bile.
2. ARKADAŞ. Geride kalan her şey sakindir. Nasıl olur da bunu bilmezsiniz! Her şeyi yumuşakça uyandırarak ilerlemekten ötesi yoktur. Oysa dört beş yıl sonrası hepimizin içine düşeceği bir kuyudur.
- İHTİYAR. (*Öfkeyle.*) Sessizlik!
- DELİKANLI. (*Titreyerek İhtiyar'a.*) Siz de duydu-
nuz mu?
- İHTİYAR. Fazlasıyla. (*Sağdaki kapıdan hızla çıkar.*)
- DELİKANLI. (*Arkasından.*) Nereye gidiyorsunuz?
Neden böyle ayrıldınız? (*Arkasından gider.*)
2. ARKADAŞ. (*Omuzlarını silkerek.*) Neyse. Yaşlan-
mak gerek, size gelince, karşı çıkmadınız.
1. ARKADAŞ. (*Hiç durmadan içmektedir.*) Hayır.
2. ARKADAŞ. Biraz fazla içiyorsunuz.
1. ARKADAŞ. (*Ciddi ve sarhoş suratlı.*) Canım ne is-
terse onu yapıyorum. Bana iyi geliyor. Fikrinizi
sormadım.

2. ARKADAŞ. (*Korkuyla.*) Evet, evet...

(1. Arkadaş iki kadehi son yudumuna kadar başına diker ve sanki bir şey hatırlamış gibi alnına vurur, neşeyle gülümseyerek hızla sol kapıdan çıkar. 2. Arkadaş koltukta başını önüne eğer. Sağdan Uşak girer, her zamanki gibi kibar ve ayak uçlarındadır. Yağmur başlar.)

2. ARKADAŞ. Sağanak. (*Ellerine bakar.*) Ne kadar çirkin bir ışık. (*Uyuyakalır.*)

DELİKANLI. (*İçeri girer.*) Yarın gelecek. Ona ihtiyacım var. (*Oturur.*)

(*Mekanograf gelir. Elinde bir bavul vardır. Sahneyi katetmeye başlar ve ortasına gelince hızla döner.*)

MEKANOGRAF. Beni mi çağırdın?

DELİKANLI. (*Gözlerini yumarak.*) Hayır, çağırmadım.

(*Mekanograf kaygıyla bakarak ve Delikanlı'nın ona seslenmesini bekleyerek çıkar.*)

MEKANOGRAF. (*Kapıdan.*) Bana ihtiyacın var mı?

DELİKANLI. (*Gözlerini yumarak.*) Hayır, ihtiyacım yok.

(*Mekanograf çıkar.*)

2. ARKADAŞ. (*Uykulu bir sesle.*)

Kanatlarım için döndüm ben,
bırakın uçayım!
Dün olup ölmek istiyorum.
Şafak olup ölmek.

(*Yağmur başlar.*)

DELİKANLI. Epey geç oldu. Juan, ışıkları yak. Saat kaç?

JUAN. (*İmalı.*) Dakikası dakikasına altı efendim.

DELİKANLI. İyi.

2. ARKADAŞ. (*Uykulu bir sesle.*)

Kanatlarım için döndüm ben,
bırakın dönüşeyim!
Bir pınar olup da ölmek istiyorum,
denizden uzakta ölmek niyetindeyim...

(*Delikanlı parmaklarıyla yavaşça masayı dövmeye başlar.*)

Perde yavaşça kapanır

İkinci Perde

*1900'ler tarzı yatak odası. Tuhaf mobilyalar. Büzgüler ve işlemelerle bezeli geniş perdeler. Duvarlara bulut ve melek resimleri çizilmiştir; ortada tüyler, türlü türlü yatak örtüleri, yastıklarla tika basa dolu bir yatak vardır. Solda, ellerindeki dalların ucunda minik elektrik ampulleri olan meleklerin tuttuğu bir tuvalet masası bulunur. Balkon kapıları açıktır ve içeri ay ışığı girer. Öfkeyle çalınan bir otomobil kornası duyulur. Gelin yatağın-
dan atlar, üzerinde fistolar ve pembe renkli devasa kurdelelerle süslü muhteşem bir sabahlık vardır, uzun kuyrukludur. Saçı maşayla kıvrılmış, buklelidir.*

GELİN. (*Balkondan başını uzatarak.*) Çık. (*Korna sesi duyulur.*) Çok güzel. Nişanlım, moruk, şair gelecek, senden destek almam gerek.

(*Ragbi oyuncusu balkondan girer. Dizlikleri ve kaskı üzerindedir. Yanında hiç durmadan yakıp söndürdüğü purolarla dolu bir çanta vardır.*)

GELİN. Gir. İki gündür seni görmedim. (*Sarırlar.*)

(Ragbi oyuncusu konuşmaz, sadece puro içer ve yere atıp ayağıyla ezer. Kanlı canlı görünür ve Gelin'e hevesle sarılır.)

GELİN. Bugün beni farklı öptün. Her zaman değişiyorsun, aşkım! Dün seni görmedim, biliyor musun? Ama atla geldim. Güzeldi, beyazdı, at gözlüğü altın yaldızlıydı. *(Yatağın ayak ucundaki koltuğa oturur.)* Ama sen daha güzelsin, çünkü ejderha gibisin. *(Oyuncu, Gelin'i kucaklar.)* Beni kollarının arasında kıracaktıydın gibi geliyor, çünkü ben zayıfım, küçüğüm, kırağı gibiyim, güneşte yanan minicik bir gitar gibiyim, kırma beni.

(Ragbi oyuncusu onun yüzüne duman üfler.)

GELİN. *(Elini bedeninde gezdirerek.)* Tüm bu gölgenin arkasında beni daha da küçültmek için, beni savunmak için gümüş köprülerden bağlantılar var sanki, çünkü ben miniciğim bir düğme gibi, yakında hükümdarın salonuna girecek arı gibi, öyle değil mi? Seninle gideceğim. *(Başını oyuncunun göğsüne yaslar.)* Ejderha, benim ejderham! Kaç yüreğin var senin? Göğsünde bir girdap var sanki ve orada boğulacağım. Boğulacağım... *(Ona bakar.)* Sonra sen koşarak

kaçacaksın (*Ağlar.*) ve ölümü kıyıda bırakacaksın. (*Ragbi oyuncusu ağzına bir puro daha götürür ve Gelin yakar.*) Ah! (*Onu öper.*) Nasıl beyaz bir köz, nasıl da fildişi bir ateş boşanıyor dişlerinden! Diğer sevgilimin dişleri buz gibiydi, beni öpünce dudakları minik, solmuş yapraklarla kaplanırdı. Kuruydu onun dudakları. Saç örgülerimi kestim, çünkü çok hoşuna gidiyorlardı, tıpkı senin hoşuna gittiği için çıplak ayakla yürümem gibi. Değil mi? Öyle değil mi? (*Oyuncu kızı öper.*) İyi ki gidiyoruz. Nişanlım gelecek.

SES. (*Kapıdan.*) Hanımefendi!

GELİN. Git! (*Oyuncu'yu öper.*)

SES. Hanımefendi!

GELİN. (*Oyuncudan ayrılır ve dalgın bir hava takınır.*) Hoşça kal!

(*Oyuncu balkondan geri gelir, kızı öper, kollarına alıp havaya kaldırır.*)

SES. Açın!

GELİN. (*Sesi taklit ederek.*) Amma sabırsızsın!

(*Oyuncu ıslık çalarak balkondan çıkar.*)

HİZMETÇİ. (*İçeri girer.*) Ay hanımım!

GELİN. Ne olmuş hanımına?

HİZMETÇİ. Hanımım!

GELİN. Ne var? (*Tavandaki ışığı yakar. Daha mavimsi bir ışık balkonlardan içeri süzölmektedir.*)

HİZMETÇİ. Nişanlınız geldi!

GELİN. İyi. Neden böyle davranıyorsun?

HİZMETÇİ. (*Ağlamaklı.*) Nedeni yok.

GELİN. Nerede?

HİZMETÇİ. Aşağıda.

GELİN. Kiminle?

HİZMETÇİ. Babasıyla.

GELİN. Başkası var mı?

HİZMETÇİ. Gözlüğü altın çerçeveleli bir bey. Tartışıyorlar.

GELİN. Giyineyim. (*Tuvalet masasına oturur ve Hizmetçi'nin yardımıyla kendine çeki düzen verir.*)

HİZMETÇİ. (*Ağlamaklı.*) Ay, hanımım!

GELİN. (*Rahatsız olmuştur.*) Ne var yine!

HİZMETÇİ. Hanımım.

GELİN. (*Ters bir sesle.*) Ne var?

HİZMETÇİ. Nişanlınız çok yakışıklı!

GELİN. Sen evlen onunla!

HİZMETÇİ. Buraya gelmekten çok memnun.

GELİN. (*Alayla.*) Öyle mi?

HİZMETÇİ. Bu çiçekleri getirmiş.

GELİN. Çiçek sevmediğimi biliyorsun, at gitsin balkondan.

HİZMETÇİ. O kadar güzeller ki, yeni kesilmişler.

GELİN. (*Otoriter.*) At dedim!

(*Hizmetçi bir vazodaki birkaç çiçeği balkondan atar.*)

HİZMETÇİ. Ay hanımım!

GELİN. (*Öfkeyle.*) Eee, hanımım, hanımım!

HİZMETÇİ. Hanımefendi!

GELİN. Neeeee?

HİZMETÇİ. Yaptıklarınızı iyi düşünün. Tekrar tekrar düşünün. Dünya büyük, ama biz insanlar küçüğüz.

GELİN. Sen ne anlarsın?

HİZMETÇİ. Evet, anlarım. Babam iki kez Brezilya'ya gitti ve o kadar küçüktü ki, bir bavula sığardı. Her şey unutulur, akılda en kötüsü kalır.

GELİN. Sana sus dedim!

HİZMETÇİ. Ay, hanımım!

GELİN. (*Enerjik.*) Elbisemi ver!

HİZMETÇİ. Ne yapacaksınız?

GELİN. Ne yapabilirsem!

HİZMETÇİ. O kadar iyi bir adam. Sizi bekleyerek geçen onca zaman. Onca hayal. Beş yıl! (*Ona iki giysi uzatır.*)

GELİN. Elini sıktı mı?

HİZMETÇİ. (*Neşeyle.*) Evet, elimi sıktı.

GELİN. Peki nasıl sıktı elini?

HİZMETÇİ. Çok narin, neredeyse dokunmadan. Sıkmadan.

GELİN. Gördün mü? Sıkmadı.

HİZMETÇİ. Asker bir sevgilim vardı, sarıldığında yüzüklerini batırır, neredeyse kan çıkartırdı. O yüzden ayrıldım!

GELİN. (*Küçük görerek.*) Öyle mi?

HİZMETÇİ. Ay hanımım!

GELİN. (*Sinirle.*) Hangi elbisemi getirdin?

HİZMETÇİ. Kırmızıyı, çok güzel.

GELİN. Güzel olmak istemiyorum.

HİZMETÇİ. Peki ya yeşil?

GELİN. (*Tatlılıkla.*) Hayır.

HİZMETÇİ. Turuncu?

GELİN. (*Sertçe.*) Hayır.

HİZMETÇİ. Tüllüyü?

GELİN. (*Daha sert.*) Hayır.

HİZMETÇİ. Sonbahar yapraklarından olan?

GELİN. (*Sinirle ve sert.*) Sana hayır dedim! Bu adam için toprak rengi bir kumaş istiyorum, ufalan-

mış kayalardan yapılma bir tünik, beline de sazdan bir kemer. (*Otomobil kornası duyulur. Gelin gözlerini devirir ve ifadesi değişir, konuşmaya devam eder.*) Yakasında yaseminlerden bir çelenk, ayrıca bedenimi deniz suyunda ıslatılmış yekpare bir kumaşa sar. (*Balkona doğru gider.*)

HİZMETÇİ. Nişanlınız duymasın!

GELİN. Duymak zorunda. (*Basit, sıradan bir elbise seçer.*) Bu. (*Giyer.*)

HİZMETÇİ. Yanlıyorsunuz!

GELİN. Neden?

HİZMETÇİ. Nişanlınız başka bir şey arıyor. Benim köyümde aya daha yakından bakabilmek için kilisenin kulesine çıkan bir delikanlı vardı, sonunda nişanlısı onu terk etti.

GELİN. İyi yapmış!

HİZMETÇİ. Ayda nişanlısının yüzünü gördüğünü söylüyordu.

GELİN. (*Enerjik.*) Peki bu sence iyi bir şey mi? (*Tuvalet masasındaki işini bitirir ve meleklerin ışıklarını yakar.*)

HİZMETÇİ. Evet, sivilcelerinden tiksinance...

GELİN. Demek sivilcelerinden tiksindin bile. Bir de dilinden düşmez, öyle yakışıklı ki... yakışıklı... çok yakışıklı!...

HİZMETÇİ. Elbette. Ona ellerimle işlediğim bir mendil hediye ettim, “Aşk, aşk, aşk” yazmıştım, kaybetti.

GELİN. Git.

HİZMETÇİ. Balkonları kapatayım mı?

GELİN. Hayır.

HİZMETÇİ. Rüzgâr teninizi yakar.

GELİN. Yanmak hoşuma gidiyor. Kararmak istiyorum. Bir erkekten daha kara olmak. Düşersem kanım akmasın, bir böğürtlen çalısını tutarsam beni yaralayamasın. Hepsi dikenlerin üzerinde yürürken gözlerini yumuyorlar. Ben adımlarımı dikkatli atmak istiyorum. Ağır. Dün gece rüyamda tüm küçük çocukların rastlantı eseri büyüdüklerini gördüm... Bir öpücüğün gücü bile hepsini öldürmeye yetiyordu. Bir hançer, makas sonsuza kadar sağlam kalır, ama benim göğsümün ömrü bir an.

HİZMETÇİ. (*Kulak kabartarak.*) Babanız buraya geliyor.

GELİN. (*Ketum.*) Tüm renkli elbiselerimi bir valize doldur.

HİZMETÇİ. (*Titreyerek.*) Olur.

GELİN. Ve garajın anahtarı hazır olsun.

HİZMETÇİ. (*Korkuyla.*) Tamam.

(Gelinin babası sahneye girer. Dalgın bir adamdır. Boynunda bir dürbün asılıdır. Beyaz perukludur. Yüzü pembedir. Siyah takım giymiştir, elinde beyaz eldivenler vardır. Adamda hassas bir miyopluğun ayrıntıları görülür.)

BABA. Hazır mısın?

GELİN. *(Sinirli.)* Neden hazır olmam gerekiyor-muş?

BABA. Geldi!

GELİN. Ne olmuş?

BABA. Nişanlı olduğuna göre, hayatın ve mutluluğun söz konusu, memnun ve kararlı olman gerekli.

GELİN. Değilim.

BABA. Nasıl?

GELİN. Memnun değilim. Peki ya sen?

BABA. Ama kızım... Peki ne diyeceğim bu adama?

GELİN. Canın ne isterse onu söyle!

BABA. Seninle evlenmeye geldi. Beş yıllık yolculuğumuzda ona hep yazdın. Transatlantiklerde kimseyle dans etmedin, kimseyle ilgilenmedin. Bu değişimin nedeni nedir?

GELİN. Onu görmek istemiyorum. Ben yaşıyorum. O çok konuşuyor.

BABA. Ay! Neden daha önce söylemedin?

GELİN. Daha önce ben de yoktum! Toprak ve deniz vardı. Ben trenin şiltesinde tatlı tatlı uyuyordum.

BABA. Adam bana hakaret edecek, üstelik de haklı! Ay, Tanrım! Her şey planlandı. Sana o güzelim gelinliği hediye etti. İçeride. Mankenin üzerinde.

GELİN. Bana bunun sözünü etme. İstemiyorum.

BABA. Peki ben? Peki ben? Dinlenmek benim hakkım değil mi? Bu gece ay tutulacak. Terastan ayı izleyemem artık. Sinirlendiğim anda gözlerime kan hücum ediyor ve göremiyorum. Bu adamı ne yapacağız peki?

GELİN. Ne istersen. Onu görmek istemiyorum.

BABA. (*Enerjik ve kendinde bulduğu bir güçle.*) Sözünü tutman gerek!

GELİN. Tutmuyorum!

BABA. Öyle yapman gerek.

GELİN. Hayır.

BABA. Evet! (*Ona vuracakmış gibi yapar.*)

GELİN. (*Sertçe.*) Hayır.

BABA. Her şey bana karşı. (*Açık balkondan göğe bakar.*) İşte ay tutulması başlıyor. (*Balkona gider.*) Sokak lambalarını söndürdüler. (*Kaygıyla.*) Güzel olacak! O kadar zamandır bekliyorum, şimdi onu göremeyeceğim. Neden aldattın onu?

GELİN. Onu aldatmadım.

BABA. Gün be gün beş yıl! Ah Tanrım!

(Hizmetçi aceleyle sahneye girer ve balkona doğru koşar. Dışarıdan sesler gelir.)

HİZMETÇİ. Tartışıyorlar!

BABA. Kimler?

HİZMETÇİ. Geldi. *(Aceleyle çıkar.)*

BABA. Ne oluyor?

GELİN. Nereye gidiyorsun? Kapıyı kapat! *(Kaygıyla.)*

BABA. Ama neden?

GELİN. Ah!

(Delikanlı sahneye girer. Sokak giysisiyledir. Saçını düzeltir. O sahneye girdiği anda sahnedeki tüm ışıklar ve meleklerin ellerinde tuttukları dallardaki tüm ampuller yanar. Üç kişi sessizlik içinde, meraklı bakışlarla birbirlerini süzerler.)

DELİKANLI. Bağışlayın...

(Sessizlik.)

BABA. *(Utançla.)* Oturun.

(Hizmetçi girer. Çok kaygılıdır. Elleri göğsünün üzerindedir.)

DELİKANLI. *(Gelin'e elini uzatarak.)* Uzun bir yolculuk oldu!

GELİN. *(Dimdik ona bakarak, elini bırakmadan.)*
Evet. Soğuk bir yolculuk. Son yıllarda çok kar yağdı. *(Elini çeker.)*

DELİKANLI. Bağışlayın, önce koştum, sonra da merdiveni tırmanınca soluk soluğa kaldım. Sokakta... taş atarak bir kediye öldürmeye çalışan çocukları dövdüm.

(Baba oturması için bir iskemle uzatır.)

GELİN. *(Hizmetçi'ye.)* Soğuk bir el. Sanki balmumundan yapılma.

HİZMETÇİ. Duyacak sizi!

GELİN. Yaşlı bir bakış. Kurumuş bir kelebeğin kanadı gibi ufalanan bir bakış.

DELİKANLI. Hayır, oturamam. Sohbet etmeyi tercih ederim... Merdiveni tırmanırken unuttuğum tüm şarkılar aklıma geldi ve hepsini birden söylemek istedim. *(Gelin'e yaklaşıp.)* Örgüler...

GELİN. Benim hiç örgüm olmadı.

DELİKANLI. Ay ışığı olacaktı. Soluğum senin başını öpmek isteyen ağzımda katılaşacaktı.

(Hizmetçi bir köşeye çekilir. Baba balkona çıkar ve dürbünle bakar.)

GELİN. Sen daha uzun değil miydin?

DELİKANLI. Hayır.

GELİN. Bir pençeye benzeyen şiddetli bir gülümseme yok muydu?

DELİKANLI. Hayır.

GELİN. Ragbi oynamıyor muydun?

DELİKANLI. Hiç oynamadım.

GELİN. *(Tutkuyla.)* Yelesinden tutarak at binip, bir günde bin sülün öldürmez miydin?

DELİKANLI. Asla.

GELİN. O zaman! Neden bana geliyorsun! Parmakların yüzük dolu. Bir damla kanın yok mu senin?

DELİKANLI. İstersen dökerim kanımı.

GELİN. *(Enerjik.)* Senin değil o kan, benim!

DELİKANLI. Artık kimse kollarımı boynundan çöremez!

GELİN. Senin değil o kollar, benim. Başka bir ateşte yanmak isteyen benim.

DELİKANLI. Benimkinden başka ateş yok. *(Ona sarılır.)* Çünkü seni bekledim ve şimdi hayalim gerçek oluyor. Örgülerin hayal değil, çünkü ben kendim öreceğim saçını, benim kanımın şarkısını söyleyecek olan karnın da hayal değil,

çünkü o kan benim, bir yağmurla yavaş yavaş
doldu içime ve bu hayal benim.

GELİN. (*Huzursuzlanır.*) Bırak beni. Her şeyi söyleyebilirsin ama hayal sözcüğünü edemezsin. Burada hayal kurulmaz. Ben hayal kurmak istemiyorum... Çatım koruyor beni.

DELİKANLI. Ama birbirimizi seviyoruz!

GELİN. Sevmiyoruz! Git!

DELİKANLI. Neler diyorsun? (*Dehşete kapılmıştır.*)

GELİN. Git saçını öreceğin başka kadın bul.

DELİKANLI. (*Uykudan uyanır gibi.*) Hayır!!

GELİN. Çoktan bir başkası girmişken, seni yatağıma sokacak değilim!

DELİKANLI. Ay! (*Elleriyle yüzünü örter.*)

GELİN. Kendimi zincirlere tutsak hissetmeme sadece iki gün yetti. Aynalarda ve yatağın fistoları arasında beni izleyen bir çocuğun inlemesini duymaya başladım.

DELİKANLI. Ama evimi yaptım ben. Duvarları kendim ördüm. Rüzgâr mı yaşayacak orada?

GELİN. Bunda benim ne suçum var? Seninle gelmemi mi istiyorsun?

DELİKANLI. (*Tükenmiş halde bir iskemleye çökerek.*) Evet, evet, gel.

GELİN. Bir ayna, bir masa sana benden daha yakın olurlar.

DELİKANLI. Ben ne yapacağım şimdi?

GELİN. Sev.

DELİKANLI. Kimi?

GELİN. Ara. Sokaklarda, kırlarda.

DELİKANLI. (*Enerjik.*) Aramam. Sen varsın. Buradasın, burada ve bu anda ellerimin arasındasın. Kapıyı kapatabilirim, çünkü beş yıl süren bir yağmurla ıslandım ben. Sonra hiçbir şey yok, sonra sevemem, sonra her şey bitti.

GELİN. Bırak!

DELİKANLI. Senin sadakatsizliğin değil canımı acıtan. Sen hiçbir şeysin. Bir anlamın yok. Kayıp hazinem üzüyor beni. Nesnesi olmayan aşkım. Ama geleceksin.

GELİN. Gelmeyeceğim!

DELİKANLI. Yeniden başlamak zorunda kalmamam için geleceksin. Mektuplar bile unuttu beni.

GELİN. Gelmeyeceğim!

DELİKANLI. Ölmemem için! Duydun mu? Ölmemem için!

GELİN. Bırak beni!

HİZMETÇİ. (*Girer.*) Hanımefendi! (*Delikanlı, Gelin'i bırakır.*) Bayım!

BABA. (*İçeri girer.*) Kim bağırdı?

GELİN. Kimse.

BABA. (*Delikanlı'ya bakarak.*) Beyefendi...

DELİKANLI. (*Mağlup bir tavırla.*) Konuşuyorduk.

GELİN. (*Babasına.*) Hediyeleri mutlaka geri ver...
(*Delikanlı bir hareket yapar.*) Hepsini. Ver-
mezsen haksızlık olur... Hepsini... yelpazeler
hariç. Çünkü kırıldılar.

DELİKANLI. (*Hatırlayarak.*) İki yelpaze.

GELİN. Biri mavi...

DELİKANLI. Üzerinde üç batık gondol vardı...

GELİN. Öteki de beyaz...

DELİKANLI. Ortasında bir kaplan başı vardı!.. Kı-
rıldılar mı?

HİZMETÇİ. Son parçalarını da kömürcünün oğlu
aldı.

BABA. İyi yelpazelerdi, ama neyse...

DELİKANLI. (*Gülümseyerek.*) Kaybolmaları umu-
rumda değil. Şu anda tenimi yakan bir rüzgâr
estiriyorlar bana.

HİZMETÇİ. (*Gelin'e.*) Gelinliği de mi?

GELİN. Elbette.

HİZMETÇİ. (*Ağlamaklı.*) İçeride, mankenin üze-
rinde.

BABA. (*Delikanlı'ya.*) Böyle olmasını istemezdim...

DELİKANLI. Önemli değil.

BABA. Olanlara rağmen, burayı eviniz bilin.

DELİKANLI. Teşekkür ederim!

BABA. (*Balkona bakarak.*) Başlıyor sanırım. Bağışlayın. (*Gelin'e.*) Geliyor musun?..

GELİN. Evet. (*Delikanlı'ya.*) Elveda.

DELİKANLI. Elveda! (*Baba ile Gelin çıkarlar.*)

SES. (*Dışarıdan.*) Elveda!

DELİKANLI. Elveda... Şimdi ne olacak? Bilmediğim bir saat gelip çattı, ne yapacağım ben? Nereye gideceğim?

(Sahne ışıkları kararır. Meleklerdeki ampullerin ışığı maviye döner. Balkonlardan giren ay ışığı finale kadar giderek şiddetlenecektir. Bir inilti duyulur.)

DELİKANLI. (*Kapıya bakar.*) Kim o?

(Sahneye üzerinde gelinlikle manken girer. Bu kişinin teni gridir, kaşları ve dudakları lüks bir mağazanın vitrin mankeninininki gibi altın yaldızlıdır. Peruğu ve eldivenleri de altın rengindedir. Çekingen bir tavırla uzun kuyruklu ve duvaklı, muhteşem bir beyaz gelinliği taşımaktadır.)

MANKEN. (*Ağlar ve şarkı söyler.*)

Kim takıp takıştıracak şimdi,
tatlı, esmer gelinin

değerli gümüşlerini?

Kuyruğum denizde kayboldu

ve Ay kendine takmış portakal çiçeği tacımı.

Yüzüğüm, bayım, eski altın yüzüğüm

aynanın kumlarına gömüldü gitti.

Kim giyecek gelinliğimi şimdi?

Kim?

Büyük ırmak giyecek,

denizle evlenecek.

DELİKANLI. Hangi şarkıyı söylüyorsun? De bana.

MANKEN.

Hiç ölmediğim ölümün

şarkısıdır söylediğim.

Kimsenin takmadığı duvağın acısı,

ipekten, tüyden ağlaması.

Astarıma bak, nasıl dondu karanlık karla,

yarışamadı dantellerim köpüklerle.

Teni örten kumaşlar

kariştı bulanık sulara.

Sıcak fısıltıların yerini aldı soğuk yağmur.

Kim giyecek şimdi,

tatlı esmer gelinin

güzelim gelinliğini?

DELİKANLI.

Karanlık rüzgâr giyecek seni,

kovuğunda,

şafağı taklit ettiğinde.

Jartiyerini sazlara,
ipek çoraplarını aya,
duvağını da örümceklere ver;
narin ipliklerine tutsak etsinler
güvercinleri, yesinler.
Kimse giymeyecek seni,
gelinlik, formun beyaz, ışığın karmaşık;
sanki ipekten ve kırağındandı bir zaman-
lar, tüm o görkemli mimariler.

MANKEN.

Kuyruğum denizde kayboldu.

DELİKANLI.

Ve Ay takmış portakal çiçeği tacını.

MANKEN. (*Huzursuzlanarak.*)

İstemiyorum.

İpeğimde iplik iplik, birer birer,
bir düğün sıcaklığının özlemi var.

Gömleğim soruyor,
nerede belimi kavrayan ılık eller?

DELİKANLI. Ben de bunu soruyorum! Sus!

MANKEN.

Yalan söylüyorsun. Suç senin.
Kurşundan ve köpükten bir tay olabilirdin,
benim için,
geminde kırık rüzgâr,
sağrına deniz bağlı.
Bir kışneme olabilirdin,

ama sen durgun sudan ibaretsin,
bu gelinlik çürüyor işte içinde,
kuru yapraklar ve küfler arasında.
Yüzüğüm bayım, eski, altın yüzüğüm.

DELİKANLI.

Aynanın kumlarına gömüldü!

MANKEN.

Neden daha önce gelmedin?
Seni çıplak bekliyordu,
Rüzgârdan bir yılan gibi
elden ayaktan kesilmiş.

DELİKANLI. (*Ayağa kalkarak.*)

Sus. Bırak beni. Git!
Ya da öfkemden kıracağım seni,
beyaz ipeğin altında gizlenen
adının sümbülteber başharflerini.
Çık sokağa, gececi bâkirlerin
omuzlarını ara ve yaslan,
haline ağlayacak gitarlar bul,
altı uzun çığlık atsınlar müzikle.
Kimse gelinliğini giymeyecek işte!

MANKEN.

Her zaman peşinde olacağım.

DELİKANLI.

Asla!

MANKEN.

İzin ver konuşayım seninle!

DELİKANLI.

Boşuna!

Bilmek istemiyorum!

MANKEN.

Dinle. Bak.

DELİKANLI.

Ne var?

MANKEN.

Minicik bir giysi çaldım
terziden.

(Pembe bir çocuk giysisi gösterir.)

İki beyaz süt çeşmesi ıslatıyor
özlem içindeki ipeklerimi
ve arıların beyaz ıstırabı
ışınlarla kaplıyor ensemini.
Oğlum. Ben oğlumu istiyorum!
Belimde neşeyle patlayan kemerler,
eteğime çiziyorlar resmini,
o senin de oğlun!

DELİKANLI. *(Çocuk giysisini eline alır.)*

Evet, oğlum:

Çılgın düş kuşlarının
ve sağduyulu yaseminlerin
gelip topladığı yer.

(Kaygıyla.)

Peki ya gelmezse çocuğum?..
Havada uçan kuş
söyleyemezse şarkısını?

MANKEN.

Söyleyemez.

DELİKANLI.

Ya çocuğum gelmezse?..
Suyu yaran yelkenli
yüzemez mi?

MANKEN.

Yüzemez.

DELİKANLI.

Yağmurun arpı suskunsa
ve taştan bir deniz gülüyorsa,
son karanlık dalgalara.

MANKEN.

Kim giyecek gelinliğimi? Kim giyecek?

DELİKANLI. (*Heyecanlı ve kararlı.*)

Deniz kıyısında bekleyen kadın giyecek.

MANKEN.

Hep beklerdi seni, hatırlıyor musun?

Gizlice senin evindeydi.

O seni seviyordu ve gitti.

Çocuğun beşiğinde şarkı söylüyor,

soğuk karların çocuğu olduğu için de

senin kanını bekliyor.

Koş, ara onu, acele et!

Ve cırılçıplak getir bana,
ipeklerim iplik iplik,
yaprak yaprak açabilsinler diye
sarışın karnını örten gülü.

DELİKANLI.

Yaşamak zorundayım.

MANKEN.

Umutsuz!

DELİKANLI.

Çocuğum beşiğinde şarkı söylüyor,
soğuk karların çocuğu olduğu için de,
sıcağı barındırıyor, yardım ediyor.

MANKEN. (*Çocuk giysisini almak ister.*)

Bana ver!

DELİKANLI. (*Tatlılıkla.*)

Hayır.

MANKEN. (*Onun üzerine atılarak.*)

İstiyorum onu!

Sen kazanırken ve ararken
bir şarkı söyleyeceğim ben
yumuşacık kırıışıkların için. (*Onu öper.*)

DELİKANLI.

Hemen mi! Nerede?

MANKEN.

Sokakta.

DELİKANLI.

Kırmızı ay,

Tutulup da kanıyla temizlemeden önce
kusursuz eğrisini,
aşktan titreyerek getireceğim sana
cırılçıplak kadınımı.

(Bu esnada sahnedeki ışık yoğun mavi tona bürünmüştür. Soldan elinde bir şamdanla Hizmetçi girer ve sahne yavaş yavaş normal ışığına kavuşur. Arka plandaki kapıları ağızına kadar açık balkonların dışındaki ışıksa hâlâ yoğun mavidir. Hizmetçi içeri girince Manken bir vitrin mankeni duruşuyla hareketsiz kalır. Başı eğiktir, elleri çok narin bir biçimde biraz önünde havaya kalkmıştır. Hizmetçi şamdanı tuvalet masasına bırakır. Hüzünlü bakışlarla Delikanlı'ya bakar. Tam bu anda sağıdaki kapıdan İhtiyar girer. Sahnedeki ışık güçlenir.)

DELİKANLI. Siz!

İHTİYAR. *(Büyük bir huzursuzluk sergiler ve ellerini göğsüne götürür. Elinde ipek bir mendil vardır.)* Evet! Ben!

(Hizmetçi aceleyle balkona çıkar.)

DELİKANLI. *(Acıyla.)* Size ihtiyacım kalmadı.

İHTİYAR. Her zamankinden de fazla var. Beni öyle-

sine yaraladın ki! Neden yukarı çıktın? Neler olacağını biliyordum. Ay!

DELİKANLI. (*Yavaşça yanına yaklaşarak.*) Neyiniz var?

İHTİYAR. (*Enerjik.*) Hiç. Bir şeyim yok. Bir yara ama... kan kurur ve geçmiş geçmiştir. (*Deli kanlı yavaşça sahneden çıkmaya başlar.*) Nereye gidiyorsun?

DELİKANLI. (*Neşeyle.*) Aramaya.

İHTİYAR. Kimi?

DELİKANLI. Beni seven kadını. Onu evimde görmüştünüz, hatırlamıyor musunuz?

İHTİYAR. (*Ciddi.*) Hatırlamıyorum. Ama bekle.

DELİKANLI. Hayır! Hemen gidiyorum.

(*İhtiyar onun kolunu tutar.*)

BABA. (*İçeri girer.*) Kızım! Neredesin? Kızım!

(*Otomobil kornası duyulur.*)

HİZMETÇİ. (*Balkondan.*) Hanımım! Hanımım!

BABA. (*Balkona giderek.*) Kızım. Bekle! Bekle! (*Çıkar.*)

DELİKANLI. Ben de gidiyorum. Ben de onun gibi kanımın yeni çiçeğini arıyorum! (*Koşarak çıkar.*)

İHTİYAR. Bekle! Bekle! Beni böyle yaralı bırakma!
Bekle! (*Çıkar. “Bekle” diye seslenen sesi duyulmaz olur.*)

(Uzaktan otomobil kornası duyulur. Sahne ışığı maviye döner ve Manken acı içinde yürür. Birinci dizede hevesle sorar, ikincisinde yine kendisinin verdiği yanıt çok uzaklardan gelir gibidir.)

MANKEN.

Yüzüğüm, bayım, eski altın yüzüğüm,

(Duraklama.)

aynanın kumlarına gömüldü gitti.
Kim giyecek gelinliğimi şimdi?
Kim?

(Sessizlik. Ağlayarak.)

Büyük ırmak giyecek, denizle evlenecek.

(Bayılır, koltuğun üzerinde uzanmış kalır.)

SES. (*Dışarıdan.*) Beeekleeee!...

Perde hızla kapanır.

Üçüncü Perde

BİRİNCİ SAHNE

Orman. İri ağaç gövdeleri. Sahnenin ortasında barok perdelerin çevrelediği küçük bir tiyatro vardır ve sahnesinin perdesi kapalıdır. Küçük bir merdiven sahne arkasıyla sahneyi birbirine bağlar. Perde açılınca ağaç gövdelerinin arasında kara giyimli, yüzleri ve elleri alçı beyazı iki kişi görünür. Uzak-tan müzik sesi gelmektedir. Sahneye Soyтары çıkar. Yeşil siyah giyimlidir. Her iki elinde de arkasında tutarak sakladığı birer maske vardır. Hareketleri bir balerininkiler gibi ritmiktir.

SOYTARI.

Suları yarıyor da varıyor Uyku
Zaman'a,
tıpkı bir yelkenli gibi.
Kimse açamaz Uyku'nun kalbindeki
tohumları.

(Çok neşeli ifadesi olan bir maske takar.)

Ay! Şafak şarkı söylüyor, ne güzel söylüyor!
Mavi buz sahraları yükseliyor!

(Maskeyi çıkartır.)

Zaman varıyor Uykü'ya
saçlarına kadar gömülmüş.
Yasın kara çiçeklerini yiyorlar
dün ve yarın.

(Uykulu ifadeli bir maske takar.)

Ay! Ne güzel şarkı söylüyor gece!
Nasıl da söylüyor!
Gür anemonlar yükseliyor!

(Maskeyi çıkartır.)

Aynı sütunun üstünde sarılmışlar birbirlerine
Uykü ve Zaman.
Bir yanda çocuğun iniltisi,
diğerinde ihtiyarın kırık dili.

(Bir maskeyle.)

Ay! Şafak şarkı söylüyor, ne güzel söylüyor!

(Öteki maskeyle.)

Gür anemonlar yükseliyor!
Eğer Uykü duvarları taklit ederse
Zaman'ın geniş çayırlarında,
Zaman inandıracaktır onu
o anda doğduğuna.

Ay! Gece şarkı söylüyor, ne güzel söylüyor!
Mavi buz sahraları yükseliyor!

(Bu andan itibaren ve tüm sahne boyunca arka plandan belli aralıklarla derin av boruları duyulacaktır. Siyah giyimli, Yunan tünikli bir Genç Kız sahneye çıkar. Hoplaya zıplaya gelir.)

GENÇ KIZ.

Kim söylüyor,
kim söyleyecek?
Denizin dibinde
âşığım bekliyor beni.

SOYTARI. *(Komiklik yaparak.)*

Yalan.

GENÇ KIZ.

Doğru.
Arzumu kaybettim,
yüksüğümü kaybettim,
büyük ağaç gövdelerinin arasında
yeniden buldum ikisini de.

SOYTARI. *(Alayla.)*

Çok uzun bir halat.

GENÇ KIZ.

İnmek için uzun.
Köpek balıkları ve balıklar
ve mercan dalları.

SOYTARI.

Aşağıda.

GENÇ KIZ. (*Alçak sesle.*)

Çok aşağıda.

SOYTARI.

Uyumuş.

GENÇ KIZ.

Aşağıda!

Yeşil suyun bayrakları
onu kaptan yaptı!

SOYTARI. (*Alçak sesle ve komiklik yaparak.*)

Yalan!

GENÇ KIZ. (*Bağırarak.*)

Doğru!

Tacımı kaybettim,
yüksüğümü kaybettim
tam dönmüştüm ki,
ikisini de buldum.

SOYTARI.

Şimdi.

GENÇ KIZ.

Şimdi mi?

SOYTARI.

Rüzgârdan ve denizden geri dönerken
göreceksin sevgilini.

GENÇ KIZ. (*Korkarak.*)

Yalan!

SOYTARI.

Doğru!

Sana vereceğim onu.

GENÇ KIZ. (*Kaygılı.*)

Vermeyeceksin.

Denizin dibine asla ulaşamaz.

SOYTARI. (*Sirkteymiş gibi bağırarak.*)

Buyrun bayım!

(Pullarla süslü harika bir Palyaço girer içeri. Pudralanmış başı bir kafatası gibi görünmektedir. Gürültülü kahkahalar atarak güler.)

SOYTARI.

Onu siz vereceksiniz

bu kızcağıza...

PALYAÇO.

Denizdeki âşığını.

(Kollarını sıvar.)

Bir merdiven.

KIZ. (*Korkmuştur.*)

Öyle mi?

PALYAÇO. (*Kıza.*)

İnmek için.

(*İzleyicilere.*)

İyi geceler!

SOYTARI.

Bravo!

PALYAÇO. (*Soytarı'ya.*)

Sen, oraya bak!

(*Soytarı gülererek döner.*)

Hadi, çalalım!

(*Alkış tutar.*)

SOYTARI.

Çalıyorum!

(*Soytarı altın telli beyaz bir keman çalmaya başlar. Keman büyük ve sade olmalıdır. Şarkı söyler.*)

PALYAÇO.

Âşık, neredesin?

SOYTARI. (*Sesiyle taklit ederek.*)

Körpe yosunlar arasında
büyük deniz kabukluları avlıyor,
ve tuz zambakları topluyorum.

GENÇ KIZ. (*Gerçek onu korkutmuştur. Bağırarak.*)

İstemiyorum!

PALYAÇO.

Sessizlik!

(*Soytarı güler.*)

GENÇ KIZ.

Yüksek otlardan atlayacağım önce,
sonra gidelim deniz suyuna.

SOYTARI. (*Komiktir, dönerek.*)

Yalan!

GENÇ KIZ. (*Palyaço'ya*)

Doğru!

(*Ağlayarak sahneden çıkmaya başlar.*)

Kim söylüyor?

Kim söyleyecek?

Tacımı kaybettim,
yüksüğümü kaybettim.

SOYTARI. (*Melankolik.*)

Rüzgârdan ve denizden
dönerken.

(*Kız çıkar.*)

PALYAÇO. (*İşaret ederek.*)

Oraya.

SOYTARI.

Nereye? Neye?

PALYAÇO.

Temsile,
elindeki ekmek parçasını
çelik çiçeklere dönüştürmek isteyen
çocuğu.

SOYTARI. (*Pek de inanmaz bir tavırla.*)
Yalan!

PALYAÇO. (*Ciddiyetle.*)

Doğru!
Gülü ve eğriyi kaybettim,
yakamı kaybettim
ve körpe fildişinde
buldum ikisini de.

SOYTARI.

Bayım! Buyrun!

(*Sahneden çıkmaya başlar.*)

PALYAÇO. (*Yüksek sesle, ormana bakarak ve Soyta-
rı'dan önce atılarak.*)

Bu kadar bağırmaya gerek yok!
İyi günler!

(*Alçak sesle.*)

Gidelim!

Çal!

SOYTARI.

Çalayım mı?

PALYAÇO. Bir vals. (*Yüksek sesle.*)

(*Soytarı çalmaya başlar. Alçak sesle.*)

Çabuk!

(*Yüksek sesle.*)

Baylar:

Bakın size ne göstereceğim...

SOYTARI.

Körpe fildişinde,
buldum ikisini de.

PALYAÇO.

Göstereceğim şey...

(*Çıkar.*)

SOYTARI. (*Çıkarken.*)

Rüzgârı ve denizi çeviren
çark.

(*Av boruları duyulur. Mekanograf sahneye çıkar. Üzerinde tenis giysisi ve parlak renkleri olan bir keş vardır. Giysisinin üzerine tek parça kumaştan oluşan bir pelerin almıştır. 1. Maske'yle gelir. Maske 1900 döneminin elbisesiyledir, elbise öfkeli bir sarıdır, uzun kuyrukludur, saç*

da sarı ipekten yapılmıştır ve bir manto gibi dökülür, yüzü beyaz alçıdandır, dirseklerine kadar çıkan aynı renk eldivenler takmıştır. Şapkası sarıdır, dik memelerinin dikkat çektiği göğsü altın yaldızlı pullarla kaplı olmalı. Bu kişi arka plandaki mavimsi ay ışığı ve kara ağaç gövdelerinin önünde bir alev etkisi yaratmalı. Hafif bir İtalyan vurgusuyla konuşur.)

MASKE. (Gülerek.) Çok memnun oldum!

MEKANOGRAF. Ayrıldım evinden. Gittiğim akşam kuvvetli bir yaz fırtınası çıkmıştı ve kapıcının çocuğu ölmüştü, hatırlıyorum. Kütüphaneden geçtim, bana “Beni mi çağırdın?” diye sordu. Gözlerimi kapatarak “Hayır!” dedim. Sonra kapıdan, “Bana ihtiyacın var mı?” diye sordu. Ben de “Hayır, hayır sana ihtiyacım yok,” dedim.

MASKE. Çok güzel!

MEKANOGRAF. Ben pencereden bakana kadar bütün gece ayakta beklerdi.

MASKE. Siz, *Senyorina* Mekanograf mısınız?

MEKANOGRAF. Ben de bakmazdım pencereden. Ama parmaklıkların arasından onu görürdüm... sakın olurdu. (Bir mendil çıkartarak.) Öyle gözleri vardı ki! Rüzgâr bıçak gibi keserdi, ama ben onunla konuşamazdım.

MASKE. Neden *Senyorina*?

MEKANOGRAF. Çünkü beni fazla seviyordu.

MASKE. *Oh, mio Dio!* İtalya'nın Kont Arthur'u gibi. Oh aşk!

MEKANOGRAF. Öyle mi?

MASKE. Paris Operası'nın *fuayesinde* denize bakan dev verandalar vardır. Kont Arthur, dudaklarının arasında bir kamelya ve yanında oğluyla küçük bir kayıkla gelirdi, benim için. Ama ben perdeleri örter ve onlara bir elmas atardım. Ah! Ne *dolchisimo* fırtına, *amica mia!* (Ağlar.) Kont ve oğlu bir Rus beyinin bana hediye ettiği av köpeğiyle birlikte ağaç dallarının arasında uyurlardı. (*Enerjik ve yalvaran bir sesle.*) Benim için bir parçacık ekmeğin yok mu? Oğlum için bir parça ekmeğin yok mu? Kont Arthur'un kırağının üzerinde ölmeye terk ettiği çocuk için... (*Huzursuz.*) Sonra hastaneye gittim ve kontun önemli bir Romalı hanımefendiyle evlendiğini öğrendim. Sonra dilendim ve yatağımı limanda kömür yükleyen işçilerle paylaştım.

MEKANOGRAF. Neler söylüyorsun? Neden böyle konuşuyorsun?..

MASKE. (*Sakinleşerek.*) Demek istediğim Kont Arthur beni o kadar çok seviyordu ki, oğluyla perdelerin ardında ağlıyordu, bense Büyük Paris Operası'nın kubbesinin altındaki lambaların

ve ikizlerin arasında gümüş bir yarım ay gibiydim.

MEKANOGRAF. Leziz. Kont ne zaman gelecek?

MASKE. Senin *amico* ne zaman gelecek?

MEKANOGRAF. Gecikecek. Hiç dakik değildir.

MASKE. Arthur da anında gecikir. Sağ elinde bir bıçak yarasının izi vardır... benim yüzümden. (*Elini gösterir.*) Görmedin mi? (*Boynunu gösterir.*) Burada da var, gördün mü?

MEKANOGRAF. Evet, ama neden?

MASKE. *Per qué? Per qué?* Yaralar olmadan ne yaparım ben? Kontumun yaraları kimin?

MEKANOGRAF. Senin. Doğru! Beş yıldır bekliyor beni, ama... insanın sevileceği anı güven içinde beklemesi ne güzel!

MASKE. Doğru!

MEKANOGRAF. Doğru! Buna gülelim! Ben çocukken şekerlemeleri sonra yemek için sakladım.

MASKE. Ya, ya, ya! Öyle mi? Sen daha iyi bilirsin.

(*Av boruları duyulur.*)

MEKANOGRAF. (*Sahneden çıkmaya başlayarak.*) Arkadaşım gelirse, çok uzun boylu, kıvrıkcık saçlı, ama farklı bir biçimde kıvrıkcık, onu tanımamış gibi yaparsın.

MASKE. *Tamam, amica mia! (Kuyruğunu toplar.)*

(Delikanlı sahneye çıkar. Üzerinde gri bir takım ve mavi kareli çoraplar vardır.)

SOYTARI. *(Sahneye çıkar.)* Eh!

DELİKANLI. Ne?

SOYTARI. Nereye gidiyorsun?

DELİKANLI. Evime.

SOYTARI. *(Alayla.)* Öyle mi?

DELİKANLI. Evet. *(Yürümeye başlar.)*

SOYTARI. Buradan geçemezsin.

DELİKANLI. Parkı kapattılar mı?

SOYTARI. Burada sirk var.

DELİKANLI. Peki. *(Döner.)*

SOYTARI. İçerisi son derece sessiz izleyicilerle dolu.

(Yumuşakça.) Girmek istemez misiniz bayım?

DELİKANLI. *(Ürpererek.)* Hayır. *(Duymak istemeyerek.)* Kavaklar Sokağı da kesik mi?

SOYTARI. Orada at arabaları ve içlerinde yılanlar olan kafesler var.

DELİKANLI. O zaman geri dönerim. *(Sahnenin çıkışına yönelir.)*

PALYAÇO. *(Tam ters taraftan gelerek.)* Nereye gidiyor? Ya, ya, ya!

SOYTARI. Evine gittiğini söyledi.

PALYAÇO. (*Soytari'ya yumruk atarak.*) Al sana ev!

SOYTARI. (*Yere düşer. Bağırarak.*) Ay acıyor, acıyor, ayyy!

PALYAÇO. (*Delikanlı'ya.*) Gelin!

DELİKANLI. (*Sinirle.*) Bana bunun ne biçim bir şaka olduğunu söyler misiniz? Ben evime gidiyordum, yani, evime değil, başka bir eve, şeye...

PALYAÇO. (*Onun sözünü keserek.*) Aramaya.

DELİKANLI. Evet, çünkü ona ihtiyacım var. Aramaya.

PALYAÇO. (*Neşeyle.*) Aramaya... geri dön, onu bulacaksın.

MEKANOGRAFİN SESİ. (*Şarkı söyleyerek.*)

Nereye gidiyorsun, aşkım,

aşkım benim!

bardaktaki hava

ve camdaki denizle.

(*Soytari yerden kalkmıştır. Palyaço ona işaret eder. Delikanlı sırtını dönmüştür, ikisi ona sırtlarını dönmeden, ayak uçlarında, dans adımlarıyla ve parmakları dudaklarında çıkarlar. Tiyatronun ışıkları yanar.*)

DELİKANLI. (*Şaşkınlıkla.*)

Nereye gidiyorsun, aşkım,

hayatım, aşkım,
bardaktaki hava
ve camdaki denizle.

MEKANOGRAF. (*Neşe içinde gelir.*)

Nerede? Beni nereden çağırıyorlar?

DELİKANLI. (*Ona sarılarak.*)

Hayatım!

MEKANOGRAF. (*Ona sarılarak.*)

Sen!

DELİKANLI.

Seni çıplak götürmem gerek,
soğuktan titrediği yere
ipeklerin,
solmuş çiçeğin, temiz bedeninde.
Beyaz çarşaf bekliyor seni.
Yakında gidelim. Hatta hemen.
Şakımadan önce sarı bülbüller
dallarda.

MEKANOGRAF.

Evet, güneş beyaz kuyruklu bir uçurtma.
Daha iyisi. Cam bir şahin.
Hayır: Güneş iri bir ağaç gövdesi
ve sen bir ırmağın gölgesi.
Söyle, bana sarılırsan,
nasıl doğmaz sazlar ve zambaklar
ve soldurmaz dalgaların
elbisemin rengini?
Aşkım,

buluttan ve çiyden bıkmış
dağda bırak beni,
ki seni göreyim, engin ve hüzünlü,
kaplarken uyuyan göğü.

DELİKANLI.

Böyle konuşma, kızım, gidelim!
Zaman yitirmek istemiyorum.
Bir sıcaklık kaplıyor içimi
ve saf kanım
başka diyarlara götürüyor beni!
Yaşamak istiyorum.

MEKANOĞRAF. Kiminle?

DELİKANLI. Seninle.

MEKANOĞRAF. Çok uzaktan gelen bu ses ne?

DELİKANLI.

Geri dönen gün,
aşk,
aşkım!

MEKANOĞRAF. (*Neşeli ve düşte gibi.*)

Bir bülbül! Şarkı söylüyor!
Gri bülbülü akşamın
akçağacın dalında.
Seni hissettim, bülbül!
Yaşamak istiyorum!

DELİKANLI. Kiminle?

MEKANOĞRAF.

Bir ırmağın gölgesiyle.

(Kaygılı ve Delikanlı'nın göğsüne sığınarak.)

Çok uzaktan gelen bu ses ne?

DELİKANLI.

Aşk.

Boğazımdaki kan,
aşkım!

MEKANOGRAF.

Hep böyle, daima, daima.
Uyanık ya da uykuda.

DELİKANLI.

Hiç böyle değil, asla, asla!
Gidelim buradan.

MEKANOGRAF.

Bekle!

DELİKANLI.

Aşk beklemez!

MEKANOGRAF. *(Delikanlı'dan ayrılır.)*

Nereye gidiyorsun, aşkım,
Bardaktaki hava
ve camdaki denizle.

(Merdivene yönelir. Küçük tiyatronun perdesi açılır ve sahnesinde ilk perdedeki kütüphane görünür, ufaktır ve çok solgun tonlardadır. Küçük sahnede sarı Maske vardır, elinde işlemeli bir mendil tutar ve

bir yandan ağlarken bir yandan da ara vermeksizin bir tuz kabındaki tuzu enfiye gibi çeker.)

MASKE. (*Mekanograf'a.*) Biraz önce kontu sonsuza kadar terk ettim. Oğluyla birlikte arkada kaldı. (*Merdivenden iner.*) Öleceğine eminim. Beni öyle çok, öyle çok sevmişt ki. (*Ağlar. Mekanograf'a.*) Biliyor musun, oğlunun üzerini kırağı kaplayacak ve ölecek. Onu terk ettim. Ne kadar memnun olduğumu görmüyor musun? Nasıl güldüğümü? (*Ağlar.*) Şimdi her yanda beni arayacak. (*Yerde.*) Böğürtlenlerin arasına gizleneceğim. (*Yüksek sesle.*) Böğürtlen çalılarının arasına. Arthur beni duymasın diye böyle konuşuyorum. (*Yüksek sesle.*) Seni sevmiyorum! Sana seni sevmediğimi söyledim! (*Ağlayarak gider.*) Sen beni seviyorsun, ama ben seni sevmiyorum!

(Mavi üniformaların içinde iki Uşak gelir, yüzleri aşırı solgundur, sahnenin soluna iki beyaz tabure bırakırlar. Küçük sahneden ilk perdedeki Uşak geçer, yine parmak uçlarında yürümektedir.)

MEKANOGRAF. (*Uşak'a ve küçük sahnenin merdivenini tırmanarak.*) Beyefendi gelirse, girsin. (*Küçük sahneden.*) Ama zamanı gelene kadar gelmeyecektir.

(Delikanlı yavaşça küçük merdiveni tırmanmaya başlar.)

DELİKANLI. *(Küçük sahnede, tutkuyla.)* Burada memnun musun?

MEKANOĞRAF. Mektupları yazdın mı?

DELİKANLI. Yukarısı daha iyi. Gel!

MEKANOĞRAF. Seni öyle çok sevdim ki!

DELİKANLI. Seni öyle çok seviyorum ki!

MEKANOĞRAF. Seni öyle çok seveceğim ki!

DELİKANLI. Sen olmayınca acı çektiğimi hissediyorum. Beni bırakırsan nereye giderim? Hiçbir şey hatırlamıyorum. Öteki kadın yok, ama sen varsın, çünkü beni seviyorsun.

MEKANOĞRAF. Seni sevdim, aşkım, seni hep seveceğim.

DELİKANLI. Şimdi...

MEKANOĞRAF. Neden şimdi diyorsun?

(Büyük sahneye İhtiyar çıkar. Maviler içindedir, elinde kan lekeli büyük bir mendil vardır, göğsüne ve yüzüne götürür. Huzursuzluğunu belli eder ve dikkatle küçük sahnede olanları gözler.)

DELİKANLI. Bekliyordum ve ölüyordum.

MEKANOĞRAF. Ben beklediğim için ölüyordum.

DELİKANLI. Ama şimdi kanım ateş boğumlarıyla
çarpıyor şakaklarımda. Şimdi sen buradasın.

SES. (*Dışarıdan.*) Oğlum! Oğlum!

(*Küçük sahneden Ölü Çocuk geçer. Tek başına gelir ve soldaki bir kapıdan çıkar.*)

DELİKANLI. Evet, oğlum! İçimde koşuyor, kapalı bir kutudaki yapayalnız karınca gibi. (*Mekanograf'a.*) Oğlum için biraz ışık. Lütfen! O kadar küçük ki! Minicik burun deliklerini kalbimin penceresine yapıştırıyor, ama soluyamıyor!

(*İki Maske daha sahneye çıkar. Sahnede dururlar.*)

MEKANOĞRAF. (*Otoriter ve kuru bir sesle.*) Mektupları yazdın mı? Oğlun değil, benim. Sen bekliyordun ve benim gitmeme sesini çıkarmadın, çünkü her zaman sevileceğini sandın. Söylediğim yalan mı?

DELİKANLI. (*Sabırsız.*) Hayır, ama...

MEKANOĞRAF. Bense, tam tersine, senin beni hiç sevmeyeceğini biliyordum. Yine de aşkıımı yücelttim, seni değiştirdim ve seni evimin köşelerinde gördüm. (*Tutkulu.*) Seni seviyorum, ama senden uzaktayken daha fazla! O kadar kaçtım ki, artık ağzının titreyişini çağrıştırması için denize bakmaya ihtiyacım var.

İHTİYAR. Çünkü yirmi yaşındaysa yirmi ayı olabilir.

MEKANOĞRAF. (*Lirik.*) Yirmi kayası, yirmi kuzeyi soğuk karın.

DELİKANLI. (*Sinirlenir.*) Sus. Benimle geleceksin, çünkü beni seviyorsun ve çünkü yaşamam gerekli.

MEKANOĞRAF. Evet, seni seviyorum, ama çok fazla! Ne beni çıplak göreceğiz gözlerin var, ne de bitimsiz bedenimi öpeceğiz ağzın. Bırak beni! Seni sana bakamayacak kadar fazla seviyorum!

DELİKANLI. Bir dakika bile beklemem! Gidelim! (*Onu bileklerinden tutar.*)

MEKANOĞRAF. Canımı acıtıyorsun, aşkım!

DELİKANLI. Beni hissediyorsun demek ki!

MEKANOĞRAF. (*Tatlılıkla.*) Bekle... Geleceğim... Daima. (*Ona sarılır.*)

İHTİYAR. Gelecek. Otur dostum. Bekle.

DELİKANLI. (*Kaygıyla.*) Hayır!!

MEKANOĞRAF. Boyum çok uzun benim. Neden beni bıraktın? Soğuktan ölecektim ve hiç kimşenin olmadığı yerde senin aşkını aramam gerekti. Ama seninle olacağım. Bırak yavaş yavaş sana doğru ineyim.

(*Palyaço ve Soytarı sahneye çıkarlar. Palyaço'nun elinde küçük akordeonu vardır ve Soytarı beyaz kemanını getirmiştir. Taburelere otururlar.*)

SOYTARI. Yılların.

PALYAÇO. Müziği.

PALYAÇO.

Açmamış aylar ve med-cezirler.

Geride mi kaldı?

SOYTARI. Rüzgârın kefeni.

PALYAÇO. Ve senin kemanının müziği.

(Çalarlar.)

DELİKANLI. (Bir düştten sıyrılarak.) Gidelim!

MEKANOĞRAF. Evet... Senin olmam mümkün mü?

Böyle, aniden!.. Bu güzel düşüncüyü yavaşça yoklamadan: yarın olabilir. Sıkılmayasın ben-den?

DELİKANLI. Yukarısı bir yuva gibi. Bülbülün şakı-ması duyuluyor...duyulmasa, yarasa pencerele-re çarpsa ne olur ki!

MEKANOĞRAF. Evet, evet, ama...

DELİKANLI. (Enerjik.) Ağzın! (Onu öper.)

MEKANOĞRAF. Daha sonra...

DELİKANLI. (Tutkuyla.) Gece daha iyi.

MEKANOĞRAF. Geleceğim!

DELİKANLI. Gecikmeden!

MEKANOĞRAF. İstiyorum! Dinle.

DELİKANLI. Gidelim.

MEKANOĞRAF. Ama...

DELİKANLI. Söyle.

MEKANOĞRAF. Seninle geleceğim!..

DELİKANLI. Aşkım!

MEKANOĞRAF. Seninle geleceğim. (*Çekinerek.*) Beş yıl böyle geçer!

DELİKANLI. Ay! (*Ellerini alınına götürür.*)

İHTİYAR. (*Alçak sesle.*) Bravo!

(Delikanlı yavaşça merdiveni inmeye başlar. Mekanograf sahnede sabit durur. Uşak parmak uçlarında gelerek onu geniş, beyaz bir pelerine sarar.)

SOYTARI. Yılların.

PALYAÇO. Müziği.

PALYAÇO.

Açmamış aylar ve med-cezirler.

Geride mi kaldı?

SOYTARI. Rüzgârın kefeni.

PALYAÇO. Senin kemanının müziği.

(Çalarlar.)

SARI MASKE. Kont benim at sırtındaki portremi öpüyor.

İHTİYAR. Varmayacak, ama gideceğiz.

DELİKANLI. (*Umutsuzlukla Palyaço'ya.*) Çıkış,
nerede?

MEKANOGRAF. (*Küçük sahnede ve bir düşte gibi.*)
Aşk! Aşk!

DELİKANLI. (*Ürpererek.*) Bana kapıyı göster!

PALYAÇO. (*Alayla, sol tarafı işaret ederek.*) Orada.

SOYTARI. (*Sağ tarafı işaret ederek.*) Burada.

MEKANOGRAF. Seni bekliyorum aşkım, seni bekli-
yorum, çabuk dön!

SOYTARI. (*Alayla.*) Burada!

DELİKANLI. (*Soytari'ya.*)
Kafeslerini kırar, kumaşlarını yırtarım.
Duvardan atlamasını da bilirim.

İHTİYAR. (*Kaygıyla.*) Buradan.

DELİKANLI. Dönmek istiyorum. Bırak beni.

SOYTARI. Rüzgâr kaldı!

PALYAÇO. Senin kemanının müziği de.

Perde

Son Sahne

İlk perdedeki kütüphanenin aynısı. Solda başı ve elleri olmayan bir mankenin üzerinde gelinlik vardır. Ortalıkta bir sürü açık bavul görünür. Sağda bir masa durur.

Uşak ve Hizmetçi çıkarlar.

HİZMETÇİ. (*Şaşkın.*) Evet?

UŞAK. Şimdi kapıcılık yapıyor, ama önceden çok önemli bir hanımefendiymiş. Uzun süre çok zengin bir İtalyan kontuyla yaşamış, biraz önce gömülen oğlanın babasıymış.

HİZMETÇİ. Zavalılık! Nasıl da tatlıydı!

UŞAK. Büyüklük hezeyanları o dönemden kalma. Bu nedenle elinde ne var ne yoksa çocuğun giysisine ve tabuta harcadı.

HİZMETÇİ. Ya o çiçekler! Ben bir buket gül götürdüm, ama öyle küçük kaldı ki, kimse odadaki varlığından bile haberder olmadı.

DELİKANLI. (*İçeri girer.*) Juan.

UŞAK. Bayım.

(Hizmetçi çıkar.)

DELİKANLI. Bana bir bardak soğuk su ver. (*Deli-kanlı büyük bir umutsuzluk içindedir ve fiziksel olarak çökmüştür.*)

(*Uşak suyu uzatır.*)

DELİKANLI. (*Neşeyle.*) Bu pencere çok daha büyük değil miydi?

UŞAK. Hayır.

DELİKANLI. Bu kadar dar olması şaşırtıcı. Evimde içinde tahta atlarımla oynadığım dev gibi bir avlu vardı. Yirmi yaşında tekrar gördüğümde o kadar küçüktü ki, içinde o kadar uçmuş olmam beni şaşırttı.

UŞAK. Siz iyi misiniz?

DELİKANLI. Su akıtan bir çeşme iyi midir? Yanıt ver.

UŞAK. (*Gülümseyerek.*) Bilmiyorum...

DELİKANLI. Rüzgârın istediği yöne dönen rüzgâr gülü iyi midir?

UŞAK. Örnekler veriyorsunuz... Ben size sorayım, izin vererseniz... Rüzgâr iyi midir?

DELİKANLI. (*Kuru bir sesle.*) İyiyim.

UŞAK. Yolculuktan sonra yeterince dinlendiniz mi?

DELİKANLI. (*Su içer.*) Evet.

UŞAK. Sizi sonsuz selamlarım. (*Sahnedən çıkmaya başlar.*)

DELİKANLI. Juan, giysim hazır mı?

UŞAK. Evet, bayım. Yatak odanızda.

DELİKANLI. *Hangi takımım?*

UŞAK. *Frağınız. Yatağın üzerine serdim.*

DELİKANLI. *(Sinirle.)* Kaldır oradan! Yukarı çıkıp da o kadar büyük, o kadar boş yatağa serili görmek istemiyorum! O yatağı almak kimin fikriydi bilmem ki! Daha önceki yatağım küçük-tü, hatırlıyor musun?

UŞAK. *Evet, bayım, ceviz ağacından, oymalı.*

DELİKANLI. *(Neşeyle.)* O! Oymalı ceviz. O yatakta o kadar iyi uyurdum ki! Çocukken, ayak ucundaki korkuluğun berisinde dev gibi bir ayın doğuşunu izlediğimi hatırlıyorum... Yoksa balkon demirlerinin berisinde miydi? Bilmem? Peki nerede o yatak?

UŞAK. *Hediye ettiniz bayım.*

DELİKANLI. *(Düşünerek.)* Kime?

UŞAK. *(Ciddiyetle.)* Eski mekanografinıza.

(Delikanlı düşünür. Sessizlik.)

DELİKANLI. *(Tekrar yürümeye başlayan Uşak'a.)*
Tamam.

(Uşak çıkar.)

DELİKANLI. *(Kaygıyla.)* Juan!

UŞAK. *(Ciddi.)* Bayım.

DELİKANLI. Rugan ayakkabılarımı da çıkardın mı?

UŞAK. Siyah ipekliden şeridi olanları.

DELİKANLI. Siyah ipek... Olmaz... Başka getir. (*Yerinden kalkarak.*) Bu evdeki hava neden her zaman tuhaf kokuyor? Bahçedeki tüm çiçekleri keseceğim, özellikle de duvarları aşan o berbat zakkumları ve gece yarısı tek başına biten otu...

UŞAK. Söylediklerine göre anemonlar ve gelincikler günün belli saatlerinde baş ağrısı yaparmış.

DELİKANLI. Öyle olmalı. Bunu da götür. (*Gelinliği gösterir.*) Tavanarasına koy.

UŞAK. Olur. (*Çıkacaktır.*)

DELİKANLI. (*Çekingen.*) Rugan ayakkabılarımı bırak, ama şeritlerini değiştir.

(*Zil sesi duyulur.*)

UŞAK. (*İçeri girer.*) Küçük beyler, oynamaya gelmişler.

DELİKANLI. (*Sıkıntıyla.*) Aç.

UŞAK. (*Kapıda.*) Beyefendinin giyinmesi gerek.

DELİKANLI. (*Çıkarak.*) Evet. (*Neredeyse bir gölge gibidir.*)

(*Üç oyuncu içeri girer. Frak giymişlerdir. Beyaz saten pelerinleri ayaklarına kadar iner.*)

1. OYUNCU. Venedik'e gittim. Oyun açısından iyi bir yıl değil. Ama o genç gerçekten oynuyordu. Solgundu. Öylesine solgundu ki, son oyunda kupa asını atmaktan başka çaresi kalmadı. Onun kalbi kan dolu. Attı ve onu aldığımda (*Sesini alçaltır.*) Şey için... (*İki yana bakar.*) Elimdeki ağzına kadar dolmuş, taşan bir kupa asıydı, yanında iki kızla, o ası içerek Büyük Kanal'dan kaçtı.
2. OYUNCU. Solgun ya da sıkılan insanlara pek kafayı takmamak gerek, oynarlar ama pek kendilerini açmazlar.
3. OYUNCU. Ben bir keresinde Hindistan'da yaşlı bir adamla oynuyordum, kartlarda bir damla bile kan kalmamıştı, adamın üzerine atılacak zamanı kolluyordum ki, özel bir anilin boyasıyla tüm kupaları boyadı ve ağaçların arasına girip kaçmayı başardı.
1. OYUNCU. Oynuyoruz, kazanıyoruz, ama o kadar çok uğraşıyoruz ki! Kartlar insanın elindeki kanı içiyor ve onları birbirlerine bağlayan bağı kopartmak çok zor.
2. OYUNCU. Bana kalırsa bu delikanlıda... yanılmıyoruz.
3. OYUNCU. Bilmiyorum.
1. OYUNCU. (*İkinci'ye.*) Müşterilerini tanımayı asla öğrenemeyeceksin. Buna gelince. Hayatı göz-

kapaklarından iki kaynak gibi boşanıp gidiyor, dudaklarını ıslatıyor ve fragının göğsünü kırmızıya boyuyor.

2. OYUNCU. Evet. Yine de İsviçre’de bizimle oynayan çocuğu hatırla, ıstırap içindeydi, ama üzerimize boca ettiği kanla neredeyse üçümüzü de kör edecekti.

3. OYUNCU. Deste! (*Bir iskambil destesi çıkartır.*)

2. OYUNCU. Tepki göstermemesi için ona çok yumuşak davranmamız gerek.

1. OYUNCU. Ne ötekinin ne de Bayan Mekanograf’ın aklında beş yıl geçene kadar buraya gelmek yoksa da, geleceklerini sanıyormuş.

3. OYUNCU. (*Gülerek.*) Geleceklermiş ha! Ya, ya, ya.

1. OYUNCU. (*Gülerek.*) Bu oyunu hızlı bitirmek fena fikir değil.

2. OYUNCU. Onun bir ası var.

3. OYUNCU. Genç bir kalp, okların kayıp düştüğü bir kalp muhtemelen.

1. OYUNCU. (*Neşeli ve derin bir sesle.*) Ha! Ben hedefi tek kerede vurduğum birkaç ok satın adım...

3. OYUNCU. (*Merakla.*) Nerede?

1. OYUNCU. (*Şakayla.*) Tek atışta tam on ikiden! Sadece en sert çeliğe saplanmakla kalmıyorlar,

en uçucu gaza da saplanıyorlar, ki asıl zor olan da bu! (*Gülerler.*)

2. OYUNCU. (*Gülerek.*) Nihayet! Göreceğiz bakalım öyle miymiş!

(*Frak giymiş Delikanlı gelir.*)

DELİKANLI. Baylar! (*Onlara elini uzatır.*) Çok erken geldiniz. Hava fazla sıcak.

1. OYUNCU. O kadar da değil!

2. OYUNCU. (*Delikanlı'ya.*) Her zamanki gibi şıksınız!

1. OYUNCU. O kadar şıksınız ki, artık hiç soyunmanız gerekir.

3. OYUNCU. Bazen giysiler üzerimizde pek iyi durmaz, şeyi istemedik...

2. OYUNCU. (*Onun sözünü keserek.*) Şimdi giysilerinizi bedeninizden söküp alamayız.

DELİKANLI. (*Sinirle.*) Ne kadar nazıksınız.

(*Üzerinde içki kadehleri duran tepsiyle Uşak girer ve tepsiyi masaya bırakır.*)

DELİKANLI. Başlayalım mı?

(*Üç Oyuncu otururlar.*)

1. OYUNCU. **Hazırız.**

2. OYUNCU. (*Alçak sesle.*) İyi bir göz!

3. OYUNCU. Oturmuyor musunuz?

DELİKANLI. Hayır... Ayakta oynamayı tercih ederim.

1. OYUNCU. Ayakta mı?

2. OYUNCU. (*Alçak sesle.*) Çok eğilmeniz gerekecek.

1. OYUNCU. (*Oyun kâğıtlarını dağıtarak.*) Kaç tane?

DELİKANLI. Dört. (*Kendisi ve diğerleri için alır.*)

3. OYUNCU. (*Alçak sesle.*) Bu oyun yatar!

DELİKANLI. Kâğıtlar pek soğukmuş! Pas. (*Masanın üzerine bırakır.*) Sizler?..

1. OYUNCU. (*Ciddi bir sesle.*) Pas.

2. OYUNCU. Pas.

3. OYUNCU. Pas.

(1. Oyuncu tekrar herkese kâğıt dağıtır.)

2. OYUNCU. (*Eline bakarak.*) Şahane!

3. OYUNCU. (*Eline bakarak ve kaygıyla.*) Göreceğiz!

1. OYUNCU. (*Delikanlı'ya.*) Siz oynayın.

DELİKANLI. (*Neşeyle.*) Ve oynuyorum! (*Masanın üzerine bir kâğıt atar.*)

1. OYUNCU. (*Enerjik.*) Ben de!

2. OYUNCU. Ben de!

3. OYUNCU. Ben de!

DELİKANLI. (*Heyecanlanmıştı, elinde tek kâğıt vardır.*) Peki ya şimdi?..

(*Üç oyuncu da kâğıdı işaret ederler. Delikanlı geri çekilir ve kâğıdını elinde gizler.*)

DELİKANLI. Juan, bu baylara içki ikram et.

2. OYUNCU. (*Tatlılıkla.*) İyi bir kâğıt mı?

DELİKANLI. (*Kaygıyla.*) Ne içmek istersiniz?

2. OYUNCU. (*Tatlılıkla.*) Kâğıt?..

DELİKANLI. (*3. Oyuncu'ya.*) Sizin kesinlikle anislikörü sevdiğinizi düşünüyorum. Öyle bir içkidir ki...

3. OYUNCU. Lütfen... kâğıt...

DELİKANLI. (*İçeri giren Uşak'a*) Ne demek viski yok? (*Uşak içeriye girdiği anda oyuncular ellerinde oyun kâğıtlarıyla sessiz kalırlar.*)

1. OYUNCU. (*Alçak sesle ve kendini Uşak'tan gizleyerek.*) Kâğıt!

DELİKANLI. (*Kaygıyla.*) Konyak dayanıklı erkeklerin içkisidir.

2. OYUNCU. (*Enerjik ama alçak sesle.*) Kâğıdınız!

DELİKANLI. Yoksa *chartreuse* mü tercih edersiniz?

(*Uşak çıkar.*)

1. OYUNCU. (*Ayağa kalkar ve enerjik.*) Bir iyilik yapın da oynayın.

DELİKANLI. Hemen. Önce içelim.

3. OYUNCU. (*Sertçe.*) Oynamanız gerek!

DELİKANLI. (*Istırap çeker gibi.*) Evet, evet. Biraz chartreuse! Altın renkli süvari pantolonu giymiş bir delikanlının yaşadığı şatodaki yeşil aylı büyük geceye benziyor bu chartreuse.

1. OYUNCU. (*Sertçe.*) Asınızı bize vermeniz gerekli.

DELİKANLI. (*Geri çekilerek.*) Kalbimi!

2. OYUNCU. (*Enerjik.*) Çünkü kazanmak ya da kaybetmek gerekir... Hadi kâğıdınız!

3. OYUNCU. Hadi!

1. OYUNCU. Oyuna devam edin!

DELİKANLI. (*Istırap içinde.*) Kâğıdım!

1. OYUNCU. Sonuncusu!

DELİKANLI. Oynuyorum! (*Oyun kâğıdını masaya bırakır.*)

(*Tam bu anda, kütüphanenin raflarında ıııklı, büyük bir kupa ası belirir. 1. Oyuncu bir tabanca çıkartır ve hiçbir gürültü çıkarmayan bir okla ateş eder. Kupa ası yok olur ve Delikanlı ellerini kalbine götürür.*)

1. OYUNCU. Yaşamak gerek!

2. OYUNCU. Beklememek gerek!

3. OYUNCU. Kes! İyi kes!

(1. Oyuncu bir makasla havayı keser.)

1. OYUNCU. *(Alçak sesle.)* Gidelim.

2. OYUNCU. Çabuk!

3. OYUNCU. Asla beklememek gerek. Yaşamak gerek. *(Çıkarlar.)*

DELİKANLI. Juan! Juan!

YANKI. Juan! Juan!

DELİKANLI. *(İstirap içinde.)* Her şeyi kaybettim.

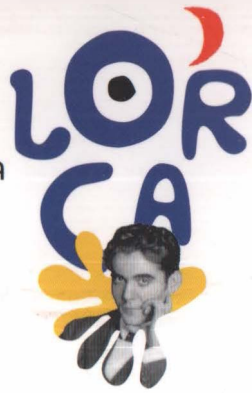
YANKI. Her şeyi kaybettim.

DELİKANLI. Aşkım...

YANKI. Aşk...

(Delikanlı ölür. Elinde mumları yanan bir şamdanla Uşak gelir. Saat on ikiyi çalar.)

Perde



FEDERICO GARCÍA LORCA BÜTÜN OYUNLARI 4

KILIBİK KUNDURACI ADLI
OYUNUNDA LORCA DÜNYANIN
EN BİLİNDİK KONULARINDAN
BİRİ OLAN, GENÇ KARISI YÜZÜNDEN
HAYATI KENDİSİNE ZEHİR EDEN YAŞLI
ADAMIN BAŞINA GELENLERİ İSPANYOL
GELENEĞİNDEN BESLENEREK KEYİFLİ
BİR ŞEKİLDE ANLATIR.

BAY CRISTÓBAL İLE BAYAN ROSITA'NIN
ACIKLI GÜLDÜRÜSÜ YASAK AŞK
İLE ZORLA EVLENDİRME ARASINDA
YAŞANAN EĞLENCİLİ OLAYLARI ENDÜLÜS
GELENEKLERİYLE BİRLEŞTİREREK
ANLATAN LORCA'NIN GÜÇLÜ KALEMİNİ
YANSITMAKTADIR.

GERÇEKÜSTÜCÜ BİR OYUN OLAN BEŞ
YIL BÖYLE GEÇER İSE LORCA'NIN
DOSTLARINDAN BİRİ OLAN LUIS
BUÑUEL'İN BİR ENDÜLÜS KÖPEĞİ
ADLI ÜNLÜ FİLMİNE GÖNDERMELER
İÇERMEKTEDİR.

